

Nógrádi Kovács György

Számkivetettek

Nógrádi Kovács György

Számkivetettek

Regény

Kép,
Borik Anna rajza.

Kiadta,
a Robinson Könyvműhely.
Szécsény

ISBN
978-963-88502-5-6

Készült,
az Ipoly-Print Nyomdaüzemében.
Szécsény, Somogyi Béla u. 10.

Előszó

Zord társadalmi vihar söpört végig az 1950-es években az országon, és tartott egészen 1956-ig.

A fényes szelek 1945-ben keltek lábra, ám a nyomában keletkező tavaszi szivárvány tüneményes színei hamarosan tarjagos viharfelhőkké csipkéződtek.

A falvak évszázados rendje előbb csak málladozott, majd kezdetét vette az elvándorlás. A kezdeti csöpögő „népmozgalom”, a személyi kultusz téves intézkedései következtében, társadalmi szinteket öltő zuhatagként ömlött a városokra, leginkább Budapestre.

A falvakban, a dicsőséges földosztások után, a hatalom véres marka szövetkezetekbe kényszerítette az újonnan földhözjuttatottakat. A kisiparosokat felszámolták... Az így világgá menesztett mesteremberek egy része belépett a sebtében megalakított kisipari szövetkezetekbe, maradékát a szövetkezet elől menekülő paraszttal, a munkanélkülivé vált gyerekekkel együtt, a nagyipar szippantotta fel...

Nógrád megye északkeleti részén elterülő palóc településeiről hétfőnként, kora hajnalban külön erre a célra összeállított munkásvonat indult Budapestre. Ezek a munkásvonatok - eleinte egyszerű marhavagonokból álltak -, mire Pestre érkeztek, mint szardíniásdobozokban a heringek, zsúfolásig megteltek utasokkal, holott Váctól egyetlen állomáson sem állt meg. A Nyugati pályaudvaron álmosan és agyongyötörve potyogtak le a peronok betonjaira, ahonnét nyakukba véve a várost, többségükben egyenesen a munkahelyükre villamosoztak, ahol mindannyian kispénzű segédmunkásokként dolgoztak. Legtöbben egyszerű ágyrajáróként éltek a számukra olyannyira idegen fővárosban. A „tehetősebbek” albérllökként, a szerencsésebbek - az akkoriban létesülő, kevéske és szegényesen berendezett - munkásszállásokon húzták meg magukat. Példamutatón összetartottak. Alig akadt nap, hogy munkaidő után - sokan egy s ugyanazon munkahelyen dolgoztak, ahová egymást ajánlották, vitték be -, szabadidejükben ne találkoztak volna. Együtt jártak moziba, az olcsóbb szórakozóhelyekre, leginkább a Népligetbe, vagy ha mást nem, az utcákat

rótták... Szombatonként, a kora délutáni órákban, a Nyugati pályaudvarról induló munkásvonattal tértek haza szeretteikhez. A családosok rendszeresen, a nőtlenek általában havonként egyszer-kétszer...

Ezeknek a fővárosba kapaszkodó, gyökér nélküli, honvággyal teli, kisebbségi, kitzasztottsági érzésekkel küszködő - végül így-úgy mégis magukra találó - „városi-falusi” fiataloknak állít emléket e regény, néhány kiragadott személy, többségükben egy-egy villanásnyi, igaz történetének elmesélésével...

A neveket megmászítottam. A megnevezett falut három szomszédos településből „olvasztottam egybe”. Ha valaki mégis a saját nevét vélné felfedezni, az csak a véletlenek egybeesése lehet.

1.

Gyönyörű holdvilágos éjjel lett volna, ha az éj kissé elszíneződött árnyai fekete szárnyú, riogató, képzeletbeli kísértetökké nem válnak a falak tövében. A kéményen bagoly huhogott. A levegőt bőregerek darabolták. A távolból kutyaugatás, korán ébredő madárpityergés hallatszott. A tetőn macska osont a kéményen huhogó bagoly felé...

Ménesi Imre kísértelt a nyitott gang végébe, ahol a kiskertre nyíló farácsos kapura dőlt, és a gyönyörű holdvilágos, korai hajnalba fúrta egyre fogyatkozó fényű szemét. A múltján merengett. A régmúlt és mégis közelinek tűnő gyermekkor széttöredezett epizódjai: tócsagos rétek fölött köröző golyakelepelésként, az oly gyakran felemlegetett katonaidő: eget átívelő szivárványként, a nősülés: régen illatát veszített, hervadt rózsácskaként, a család: a jószág, a föld: egybefolyó, mégis, ahány, annyi darab bearanyozott mozaiklapként lebegett lelki szemei előtt a világot jelentő falu kitarulkozó rámájában. Mert, Ménesi Imre mindenre gondolt ezen az éjjelen, amíg a felesége melléje nem totyogott. Egyáltalán nem hallotta a lépteit, holott alaposan kitaposott mamuszában ugyancsak csoszogott.

- Mások, túljárva első álmukon, békésen szunyókálnak tovább - suttogta öregesen, zsémbeskedésbe hajlón -, te meg csak töprengsz, eszed magad hajnalok hajnalán. Hagyd a fenébe már azt a rohadt té-eszcsét!

- Nézd csak! A munkásvonathoz mennek - hallgattatta el a kitörésre készülő szóözönt, helyet engedve neki maga mellett a kiskapuban. - Szabó Miska unokája, Gergő is közöttük battyog.

- Nem ő veszi át az apjától a kovácsműhelyt?

- Kell is ide ezen túl kovács! - sóhajtott az öregember. - Se kovács, se suszter, se asztalos, se kőműves, se hentes, se borbély, mert Medve Lajos cégtábláját is levetette a tanács. Üzentek neki: holnap meg ne lássák a falon! Ő levette, s örökre becsukta a műhelye ajtaját.

- Hol nyíratkoztok ezentúl?

- Szécsényben, a férfifodrászatban. Mert az is szövetkezet már vagy micsoda! Oda is öt, vissza is öt kilométer vonattal. Biciklin,

mivel sok a kanyar valamivel több. - Lemondón legyintett. - Teljesen felborították a falu megszokott, régi életét! Ellenkezni meg... Pusztai Pista kötötte az ebet a karóhoz: ő bizony nem adja be az iparát! Mire a tanács a kisbíróval szedette le a cégtábláját, rendőr jelenlétében. Műhelyét a földműves-szövetkezet tojásbegyűjtőjének utalták ki. - A fiatalok felé bökött a fejével. - Én is velük tartanék, ha nem lennék ennyire vén.

- Azt hiszed élet az? Hétfőn éjjel felutazni Pestre. Egész héten, azokban a bűdös és zajos gyárakban senyveszteni magukat. Szombatonként újra a vonaton töretni a testüket-lelküket. A család itthon sínylődik, ők meg Pesten kujtorognak.

- Nekünk is nemsokára csörömpölnek reggelenként, az ebédet meg csajkákból osztogatják - torkolta le a férje.

- Régi nóta. A Szabad Föld jósolta meg. Második éve kínlódnak a közösből, és csajkákból eszünk? Jó, jó leszegényedtünk...

- Úgy, úgy, csak a szemünket törölhetjük ki azzal, amit felénk vetnek. Ha nem lenne ez a nagy kert, régen felkopik az állunk!

- Nem mindannyiukat ismerem fel! - gyűrögette bele rövidlátó szemeit a holdvilágos hajnalhasadásba az öregasszony. - Gergő, ő a legmagasabb, a többiek...?

- Majd meglátod! Mindjárt elibénk érnek.

A felesége tovább gukerozta őket erősen összevont szemeivel.

- Balogh Laci, az erdész fia.

- Négy gimnáziumot, vagy polgárit végzett, de hogy mi a jóistenkének? - Kissé széttagolódott a hangja. - Azt beszélik: az apja miatt megy el.

- Az apja miatt? - hüledezett az öregasszony.

- Hogy elmondhassa: munkás a fia, másként kipenderítik az erdészettől. Huncut ember, kijátssza őket. Jól teszi! - A feleségének segítőn - mert úgy sem hagyja békén -, tovább kémlelte a fiatalokat: - Mellette Mester Lali battyog. Az apja emlegette a múltkor, szalma-hordás közben, hogy az ő fia is itt hagyja a falut.

- Ő belépett a közösbe, a fiát meg csakúgy felzavarja Pestre? - Az öregasszony a fiatalokra meresztgette a szemét, mialatt elhallgatott, ám nem állhatta sokáig a hallgatását, egyikükre bökött a fejével.

- Mészáros Henrik. Szerintem itthon is nyugodtan eldolgozhatna a földműves-szövetkezetben.

- Ki az atyáuristent túrjon ki? Pesten valamelyik éjjel és nappal nyitva tartó üzletben dolgozik. - Elgondolkozva tette hozzá: - Éjjel is nyitva lenne?

- Az meg: Meleg Sanyi lesz a...! - vágott közbe az öregasszony, nem sok időt hagyva neki a meditálásra.

- A vágóhídon dolgozik. Még egy év és igazi hentes lesz belőle. - Az öregember leszegte a fejét, és másra terelve a szót, szinte feljajdult. - Szabó Gergő! Ezen túl kovácsunk sem lesz. Kovácsüllő csenge nélkül pedig olyan a falu, mintha délben nem harangoznának.

- Mit csináljon, ha egyszer kuláklistára rakták az apja szegény fejét! A kovácsműhelyét bezáratták, mert ezek nem teketóriáznak, de nem ám!

- Éppen ez az, ami bántja a csőrömet - csóváltotta a fejét az öregember. - Cséplőgépe volt. Na és, kinek csépelte? Nekem, meg a hozám hasonlóknak. Hogy a múltban én egyszerű bűdös paraszt voltam, ő meg gépész úr? Istenem! Én azért kaptam a részt, amiért levágtam a gabonát, ő meg, amiért elcsépelte. Ezzel az erővel valamennyi iparost rátehetnének a listára. Ő csépelte, a lovakat patkolta, meg miegymás. Öreg Medve meg haját nyírt, borotvált, őt mégsem rakták kuláklistára, meg a többieket! Jó, levették, vagy levetették a cégtábláikat... - a többit ősi parasztösztonéből adódón elhallgatta.

Az úton öt fiatalember ballagott az állomásra. Négyen régebbi ingázók voltak. Szabó Gergely, újonnan csatlakozott hozzájuk. Hatalmas ládát cipelt. Az apja, vagy még a nagyapja régi katonaládája lehetett. Vállán átvetve lódenkabát lógott.

Még el sem hagyta a faluját, máris honvágyat érzett.

- Pestet is meg lehet szokni - vigasztalta a leszegett fejű fiatalembert Balogh Laci, aki azonnal felfedezte a társa szomorúságát. - Itthon csak unatkoznál, ott mulathatsz is! - nevetett, hogy lódíttása, vagy Gergő felvidítása miatt tette-e, nem lehetett eldönteni.

- Ha lenne miből - toldotta meg valaki.

- Én sosem unatkoztam itthon. Nappal a műhelyben vertem a vasat, tettem ezt-azt. Esténként az állatok s más. Miután mindennel végeztem, olvastam.

- A szállásod megvan. Munkahelyed kilencven százalékos, mert mindenképpen beviszlek hozzánk, az Óbudai Gázgyárba. Délutánonként jampeckoskodunk. Majd meglátod, milyen stramm nők hegyezik a farukat, meg a cicijüket Pesten! - Bizarrkodón meglökte. - Bemutatlak Lilinek is.

- A hölgyednek?

- Arca, alakja... mindene megvan. Szívesen és komolyan foglalkoznék vele, akár feleségül is venném, ha nem lenne annyira rámenős. Néha azt hiszem kis, urasan mondva utcalány. A múltkor is: ölembe hajtotta a fejét, és a combomra lehelt. Úgy felbuzerált, hogy majdnem...- Nem folytathatta, mert a többiek közbe röhögtek. Időbe telt, mire lecsendesedtek. - Hozzám simul, csiklandoz, és ha hallanátok - ezt már nemcsak Gergőnek, a még mindig kajánul röhögő, egymást lökdöső társainak címezte - miket duruzsol a fülembe!

- Ennek ellenére is lehet rendes lány, mert szerintem nem valamennyi belevaló nő ribanc, főleg, ha falusi: ki szende, ki szabadszájú. Az a kutya, amelyik ugat, nem biztos, hogy harap is.

Nem folytathatták, mert Mester Lali rájuk szólt:

- Lépjünk ki, mintha Horka alatt füttyült volna előbb a vonat!

Sietve tették meg a hátralevő utat, így is, alig értek az állomásra, a vonat máris beállt. Nagyokat szisszentett, fújtatott a kis gőzmozdony. A legközelebbi marhavagonba másztak fel. Többen felkecmeregtek utánuk. Leginkább középkorú, családos emberek voltak. Egyikük, egészen váratlanul meglökte Gergőt.

- Te?

- Befuccsoltunk. Pesten próbálok szerencsét.

- Segítsen meg az Isten! Ráf kellett volna az új tragacsom kerekére. - Gondterhelten hallgatott, vakargatta a feje búbját.

- Megcsinálja apus - vágta rá Gergő ezalatt.

- Ő hol dolgozik?

- A Szécsényi Állami Gazdaságban kapott helyet.

- Vigyem utána? - nevetett közbe az.

- Szombat délutánonként, vagy vasárnap...
- Ha beköpi a tanácsnál?
- A tanácselnöknek is van tragacsa. Mit gondol, azt ki vasalta be?
- Szombaton elviszem hozzá.

Azzal ki-ki a megszokott csoportjához ballagott. Gergő lerakta a ládáját, és egyszerűen rátelepedett. A többiek: a litkei, a tarnóci és a szakali fiatalokhoz csatlakozva, vicceket, apró pajzán történeteket meséltek egymásnak, mialatt ő, hol a gondolataiba mélyülten, hol a többieket hallgatón, némán ücsörgött a helyén. Néha az illedelem kedvéért, ő is eleresztette a hangját, az arcán viszont csak akkora mosoly terült szét, amely valamennyi viccifaragónak kijárt...

Gál Lili - Pöstyényben lakott - Szécsényben cihelődött fel a vagonútkba. Laci, ezt megelőzőn feléje integetett az ajtóból, és segített neki a felszállásban.

A középmagas, szőke, kissé molett lány szemei nagyoknak és csillogóaknak, dús ajkai érzéken duzzadtaknak tűntek Gergőnek, mialatt az melléje érve, vidáman és magabiztosan nyújtotta feléje a kezét.

- Maga az új fiú? Jó reggelten, vagy inkább jó éjszakával köszöntsem, ugyanis nemsokára alszik itt mindenki. - Elülső fogai nyálasan fénylettek az alig pislákoló lámpa fényében.

- Honnét tudta, hogy én vagyok az? - ámuldozott Gergő lábat váltva, mert, amint illett, állva fogadta a lány üdvözlését.

- A legmagasabb. A legszélesebb vállú. Erős kidomborodó mellű - megsimogatta -, szögletes arc! - Még mindig hangosan nevetett. - Csinos... Egyébként is, csak maga az új, ezeket a jampeceket mind ismerem. Főleg, ezt e? - Laci arcába csípett. Utána elkapta a kezét, és magával húzta a közeli padra.

Miután odébb mentek, Gergő visszaült a ládájára. Hátát a marhagyon oldalának vetette, és körülnézett.

Középen vaskályhát, körülötte a padlóhoz rögzített védő vasrácsot, a padlón szeneskannát és szétszóródott széndarabokat látott. Fölötte, a mennyezetre akasztva petróleumos viharlámpa pislákol, teljes sötétben hagyva a vagonvégeket. A vagon oldalai mellé, meg a közepén lévő szabad helyekre helyezett fapadokon, a térdükre támaszko-

dó emberek ültek. Ki-ki a szomszédjával, vagy a szemben ülővel beszélgetett...

Gergőnek a jövőjén járt az esze. A múltját ismerte, szépen elrendezte, de a jövőjét annyira kifürkészhetetlennek vélte, mint az éjszakai csillagos égboltot. Életének eddigi monoton menete, amelyben éppen az a folyamatos csordogálás tűnt a legszebbnek, kizökkent a helyéről. Mindenképpen új szakasz következik, ami amennyire izgalomba hozta, annyira megrémisztette, hogy nem is fürkészte tovább jövőjének beláthatatlan girbegörbe útjait, behunyta a szemét és alvást színlelt.

Körülötte a fiatalok egy ideig még beszélgettek, húzták, ugratták egymást, ám a vonat monoton zakatolása, a kialvatlan éjjel, meg az a misztikus sötétség, amely körülvette őket, lassan-lassan szinte valamennyiüket álomba ringatta. A kerek egyhangú zakatolása, a fül-sértőn nyikorgó-csikorgó fékezés az állomások előtt, zökkenés megálláskor, hangos rándulás induláskor, az ósdi kocsifalak kilengése - Gergő néha úgy érezte, mintha nem a vonaton, hanem óriási skatulyában ülne, amely bármelyik pillanatban összedőlhet... A horkolás, az elfojtott sóhajok, az egybefolyó hangos beszédmoraj, az újabb morcos arcú felszállók lökdösődése, úgy megtelt a vagonjuk Vácig - igaz utána nem is állt meg többé a vonat sehol -, hogy talán egyetlen embert sem lehetett volna bepréselni közéjük... nem valóság, nem borzadály, hanem óriási lelki-testi küzdelem az álom és az ébrenlét határán.

Gergő csendes, de leküzdhetetlen szendergése közben, titokban Lacit és Lilit leste: miként bújnak össze, hogyan fogdossa, csiklandozza a lány Lacit... Nem sokáig nézhette őket, mert már a padok között is álltak, akik teljesen eltakarták őket a szeme elől...

Valósággal felsóhajtott, mire a vonat, háromórai zakatolás után, nagyot zökkenve végleg megállt a Nyugati pályaudvaron, és ő felgyenesedhetett, megmozgathatta megmerevedett izmait, leugorhatott a betonra, és elindulhatott társai után a peronon.

Laci, Lilivel az oldalán, közvetlenül előtte ment.

- Sokat késtünk! Sietnem kell a gyárba! - fordult váratlanul Laci Gergőhöz. - Nem mehetek el veled a Vendel utcába. Odatalálsz?

Gergő zavartan vonogatta a vállát és a fejét.

- Ott van a megálló! - Megmutatta. - Felszállsz a legelső, mindegy melyik: 4-es, 6-os vagy 66-os villamosra, és elmész az Üllői útig. A kalauz valamennyi megálló nevét bemondja. Ott leszállsz és átmész a járdára, majd bekanyarodsz az Üllői útra, ahol átballagsz a zebrán a túloldalra! Mész, mész, közben az utcatáblákat figyeled a sarkokon... A cím nálad van. Négyemeletes ház. Harmadik az Üllői útról balra. - A kezét nyújtotta. - Kábé négy órára érek haza.

Lili eddig hallgatott, most elköszönt. Nagyon álmos lehetett, alig látott. Előbbi jókedve lapos pislogásokká szelődült.

- Remélem, találkozunk még? - kínosan rákacsintott, és maga után húzva Lacit odébb vánszorgott.

Gergő kint a járda szélén megállt. Ládáját az aszfalra rakta, fél lábával rálépett és körülbámult.

Orbán Veronka néni jutott eszébe: - Amikor kiléptem azokon az istenverte nagy kapukon - mesélte a műhelyük előtt, Pestről hazatérve, erősen foghíjas szájából nyál fröcsögött, ráncai harmonikáztak az arcán -, még szívverésen is elállt. Összecsaptam a két kezemet, és felsírtam. Köröskörül óriási házak. Villamos erre, villamos arra! Buszok, autók egymás hátán, és az a rengeteg ember, akár a búcsúban. Úgy nyüzsögtek körülöttem, mint a hangyák. Te jó Isten! Hogyan talállok el a lányomhoz! - nevette ki utólag önmagát.

Legszívesebben visszafordult volna... Agyában a honvágy és az ernyedt elkeseredése összekeveredtek azokkal az új benyomásokkal, amelyek ezekben a pillanatokban érték. Jó természetének köszönhetőn, gyorsan túltéve magát mindenén, újra kezébe vette a ládáját, és megadta magát szomorú sorsának. A villamosmegálló felé áradó embertömeg után indult, és szállt fel az elsőként beérkező villamosra. Életében először járt Pesten, ült villamoson, mégis aránylag könnyedén eljutott az Üllői útra, onnan tovább a Vendel utcába. Messziről lerítt róla, hogy falusi: esetlenül mozgott, nem ment be a villamos bensőjébe, ládáját a peronon letette és ráült. Az utcán, mivel szinte állandóan a házszámtáblákat leste, s meg-megbámulta a kirakatokat is, minduntalan a járókelőkbe botlott. Ilyenkor elnézést kért, aki pedig nagyon ránézett, annak köszönt. Furcsa viselkedése, kezében tar-

tott hatalmas ládája, válláról lelógó lódenkabátja és a feltűnően erős testalkata, csinos arca miatt egyre többen megbámulták, amiért a végén alig győzött köszönetni.

A Vendel utcában, a megadott házban, fent a negyedik emeleten az ajtót leendő háziasszonya nyitotta ki.

- Maga az! - fogadta kétes ízűn, miközben alaposan végigmérte két, nagy, buja szemgolyóival. - Vártam, bár őszintén megmondom: jobban örültem volna - somolygott rá kétértelműen -, ha egyelőre nem jön.

Gergőt mintha mellbe csapták volna, akaratlanul visszalépett. A leendő háziasszonya majdnem felkacagott:

- Ne ijedjen meg, találtam megoldást! Tegnap járt itt a tömbbizalmi. Nem baj, ha nem tudja mi-ki az, majd megismeri! Szóval sokallta a lakóimat, végül kikötötte, hogy többen nem lakhatnak ebben a helyiségben, ezért magát az én szobámban helyezem el! - Bizalmaskodón, kissé kacéran nézte az igen jóvágású, magas, erős fiatalembert. - Nem velem, csak nálam!

Gergő csak most nézte meg jobban: a magas, a karcsú nőt. Erősen mindennaposnak: se nem csúnyának, se nem szépnek vélte. Kora éppen úgy lehetett húszon valamennyi, mint negyvenéves. Azt, hogy özvegy, férje a háborúban halt meg, Lacitól már hallotta.

- Jöjjön! - húzta beljebb, kölcsönös szemlélődés után az ajtóból. - Bemutatom a társainak! Napközben velük lakik, csak éjjelre költözhet be hozzám! Ágya közvetlenül a nyitott ajtó mellett lesz - jegyezte meg álszentén, erkölcsösnek mutatkozón, nem minden célzás nélkül, az esetleges, a vélt gyanúsítgatásokat elhárítón, miközben maga elé engedte, és beterelte a valamikori kis cselédszobába.

A kétszobás lakás nagyobbik helyiségében a háziasszony, kisebbikben az ágyrajárók laktak. Három ágy, három ágyrajáró. Ő a földön kapott volna helyet egy matracon, amelyet nappal egyszerűen betoltak volna az egyik ágy alá.

Laci kivételével, szokástól eltérően, most mindnyájan otthon tartózkodtak.

- Ő Fogas János - mutatta be a háziasszonya. - Segédmunkás a kőműveseknél - felnevetett -, civilben pincér. Ez a fiatalember pedig...

Nem folytathatta, mert a kérdéses idős ember felugrott, és murisan vigyázzba vágta magát:

- Ernszt Boldizsár, ószeres, szolgálatára!
- Jelenleg raktáros. Hol is Boldi bácsi?
- A Cukrászati Alapanyagellátó, Mérleg utcai Margarin raktárában, kérem alássan!

Viccelt-e, vagy ez volt a szavajárása, Gergő nem dönthette el. Sorban kezét fogott velük, bemutatkozott, majd úgy, amint előbb a vilamoson, megint a padlóra helyezett ládájára ült.

- Maga tényleg kovács? - kérdezte meg a háziasszonya a vaságnak dőlve, az előbbinél kiadósabb s harapósabb szemlélődése közepette.

- Apám műhelyében tanultam meg a szakmát. Az ő kezei alatt szabadultam is fel.

- Ami azt illeti, meglátszik magán. Magas és erős fiatalember.

A pincér melléje lépett, és a hátára vert.

- Olyan erős, mint a bivaly.

- Derék fiatalember. - Az ószeres a fiatalasszonyra kacsintott. - Erős, csinos férfi, biztosan megfordulnak utána a nők. Igaz, Pannika?

A háziasszony sokat sejtetően pislogott, de nem adott választ, mire az ószeres, most már csak azért is tovább fokozta a vaskos kajánsággal átítatódott csiklandós témát.

- Igennel vagy nemmel válaszoljon, Pannika! Tetszik, nem? Elvégre maga itt a nő!

- Zavarba akar hozni? - szégyenkezően felállt. - Elmegyek bevásárolni. A lakbér annyi, mint a többieké: havi nyolcvan forint. Lacitól megüzentem, biztosan megmondta. Ágyat, ágyneműt én adok, viszont a mosásért külön tíz forintot felszámolok. Villany ugyanennyi lesz, tehát száz forintot kapok havonta. A többit később beszéljük meg!

Miután Gergő rábólintott, kiment.

Alig tűnt el, a pincér máris Gergőhöz fordult:

- Úgy bizony, fiam: első pincér voltam a régi jó világban. Ulrich és társa, jelenleg Magyar csárda a Mártírok útján. Ez a rohadt államosítás csapott földhöz. Az elvtársurak! - mutogatott felfelé.

Az ószeres, miután a társa elhallgatott, eddig rámeresztett szemekkel figyelt, Gergőre bökött az ujjával.

- Jól ismertem. Aprópénzesörrentő-táska, fehér kabát, fekete csokornyakkendő... Micsoda fasírozottat süt még manapság is! Mert a régi pincéreknek egy kicsit a szakácsmesterséghez is érteniük kellett.

- Valamennyi szakmába vágó dologhoz, nem úgy, mint manapság! Most - az egyébként is elnyűtt hangjába csupa keserűség vegyült - segédmunkás vagyok a kőművesek mellett. Maltert cígelek, uram! Ötvenöt éves koromra, pincérképesítéssel a zsebemben.

- Nekem boltom volt, de mivel sváb vagyok, egyik napról a másikra lehúzták velem a rolót ezek a senkiháziak! Most egyszerű, átlátzó üvegecskeként tengetem az életemet Istenke lámpácskájában. Sokat cipekedek, viszont annyit ehetek, amennyi belém fér, ráadásul ingyen! Ez is valami, nem? Az ilyen rohadt világban mindennek örülnie kell a magamfajta halandónak, s ha kitelepítettek volna, mint sokunkat?

Olyan mozdulatokkal tárta szét a két kezét, mint valamikor a boltjában: tessék választani, uram!

- Az élet, kedves fiam - merengett tovább a pincér, váratlan pálfordulást adva a beszélgetésüknek -, mint egy nagy könyv. Az ostobák gyorsan átlapozzák, az okosok viszont megfontoltan böngészik, mert tudják, hogy csak egyetlenegyszer olvashatják el. Mi az előbbieik közé tartozunk. Nemcsak átlapoztuk, össze is csaptuk. - Magára mutatott. - Se rendes s hozzám illő állásom, se lakásom nincs, ugyanis a házamat, szép családi házam volt Vecsésen, államosították. Mi jutott nekem öregségemre: ez a vaságy más házában. Ő - a társára mutatott - ugyanolyan cipőben jár: se rendes állása, se lakása, se családja nincs. Nem nősült meg. Az én feleségem és egyetlen gyerekem a háború alatt halt meg, ezért jelenleg egy cipőben járunk. Mi vár ránk? A szegényház. Nem mi vagyunk a hibásak, ez az eszeveszett rendszer...

A továbbiakban már csak egymással beszélgettek, ezért Gergő felállt.

- Kinézek az udvarra.

- Menj tovább, egészen ki az Üllői útra, és nézelődj! Nem baj, hogy tegezünk? - bizalmaskodott a pincér.

- Ha fiatalon is, amint előbb mondta: én is ugyanabban a cipőben járok, mint maguk.

- Sorstársak vagyunk. Hány éves is vagy? - érdeklődött az ószeres.

- Huszonhárom.

- Ha én még egyszer annyi éves lehetnék! - sóhajtott fel a pincér. - Bár - tette hozzá gyorsan -, nem tudom, mire vinném a mai világban.

Gergő elindult. Nagyon nyomta ennek a két szerencsétlen embernek a sorsa. A hely, a lakás... semmi sem tetszett neki. Leginkább akkor ámult el, amikor kint a függőfolyosó vaskorlátjának dőlve, lenézett a mélység alján lévő, betonlapokkal kirakott udvarra.

Mint egy régi, kiadós s mély, urasági kút a marhalegelőn!

Akaratlanul összerázkódott az alatta tátongó mélységtől. Gyermekkorában a legmagasabb jegenyefa csúcsára is felmászott egy-egy varjúfészékért. De az a kilátás, meg ez! Víztócsás rétek felett lebegő, kelepelő golya párok. Halastóba torkolló kis erecske ezüstösen csillogó pántlikája. Óriási fűzfák, távoli falucskák apró házainak pirosuló cseréptetői... Orrát lecsószag és lekozmuljt tejbüzs csapta meg. A nyitott ajtókból edénycsörgést hallott, s eltorzult kiabálás hangfoszlányait. Az alatta lévő függőfolyosón nagytáskás postás járt. Lent az udvaron a házmester szemetesvödörrel zörgött... Kifejezetten börtönben érezte magát. Ahány ajtó, annyi cella, ahány lakó, annyi fogoly... Mindezek és az alatta tátongó mélység valósággal felborzolta feszengő idegrendszerét.

Ő sohasem tudna itt véglegesen letelepedni! Nincs szöcskeciripelés, madárdal, kakaskukorékolás, déli harangszó, kutyacsaholás, tehénbögés, disznóröfögés, békakuruttyolás..., semmi! Ide még a nap sem süt be igazán! Még dél sincs, és lent máris, vagy még mindig égnek a villanyok? Lehet, hogy egész nap égnek?

- Nem, ez nem élet!

Mi lenne, ha újra kitörne a háború, amelyről olyan sokat beszélnek mostanában, vagy netán földrengés rázná meg a várost?

Megint összerázkódott, majd felegyenesedett, és elindult a lépcsőház felé. Komótosan lesétált az utcára. A Vendel utcából kiballagott

az Üllői útra. Olyan mozdulatokkal sétált, nézelődött, mintha álmodna. Mindahhoz, amit lát, ami zajlik körülötte neki az égvilágon semmi köze sem lenne. A járó-kelők, álomemberek. A kirakatok csillogása, meg a többi, rémkép. Egyetlen vigasza a gyors felébredés lenne. Léptei, üres folyosók messze visszhangzó üvegkoppanásaiként hangzottak. Megszűnt: a villamosok csörgése, a teherautók, az autóbuszok, a taxik motorzúgása, a lárma, a moraj..., csak képzeletbeli, andalító tücsökhegedülés és távoli békabrekegés létezett tótágast álló képzeletében.

Az Üllői út és a körút sarkán lévő Valéria sörözőben megebédelt. Paradicsomlevest és túrós csuszát evett, mert ezt látta a krétával teleírt táblán a legolcsóbbnak. Kevés pénzzel kelt útra, nagyon spórolnia kellett.

Miután megebédelt, lesétált a Duna-partra. Most látta életében először szemtől szembe, ezt a hatalmas folyót, amelyet a borzongás és az őszinte csodálat határán ámuldozva, önkéntelen az Ipolyhoz hasonlított: Óh Istenem, micsoda különbség! Megbámulta a Gellért-hegyet és a Várat, közben leült az egyik padra, ahol nemsokára elszunnyadt. Annyi benyomás, élmény érte e háromnegyed nap alatt, hogy sehogyan sem gyömöszölhette bele agyának a mély megrettenésétől amúgy is erősen összeszűkülte bugyrába. Az élmények előbb sorban összetolultak, majd, mint rosszul letörölt iskolatábla, egyenként elmaszatólódtak...

Még sétált egy ideig, nézelődött, gyűjtögette az új információkat, majd csalódottsággal telített néma daccal visszaballagott a Vendel utcába.

A pincért, mivel ezen a héten délutános műszakban dolgozott, már nem találta otthon. Az ószeres az ágya szélén ült, a háziasszonyukkal beszélgetett, aki, amikor belépett, kettészakítva eddigi beszélgetésük fonalát, hirtelen hozzáfordult:

- Ugye egymás között Gergőnek nevezik, fiatalember?
- Szabó Gergely vagyok. A falumban mindenki Gergőnek hívott.
- Mi is szólíthatjuk így?
- Persze.

- Nos, akkor idefigyeljen, Gergőke! Bejelentőlapot a postán - az Üllői úton jobbra, nem messzire innen - vehet. Ideiglenes bejelentőlapot vegyen! Kitölti, én aláírom. Innen a házbizalmihoz viszi. Házunk melletti utca, második épület, földszint, 5-ös ajtó. Ő bejegyzi az adatait a lakónyilvántartó-könyvbe. Utána a tömbbizalmi következik, meg a rendőrség...

- Majd én elmagyarázom neki, hol s hogyan jut el ezekre a helyekre, sőt el is mehetek vele mind a három helyre! - ajánlkozott készségesen az ószeres, amelyet Gergő hálás tekintetével nyugtázott.

- Ja, és még egyet! - szolt közbe a háziasszonya, mintha csak úgy mellékesen jegyezné meg: - A lakbért előre kérem!

Gergő a belső zsebébe nyúlt. Egy otthon, előkészített -, úgy látszott Laci megmondta, mennyit kell majd előre fizetnie -, begyűrt százast húzott elő, és a háziasszonya kezébe nyomta.

- Húsjegyet a Mester utcában, a tanács kirendeltségén válthat - folytatta, mialatt gondosan zsebébe dugta a pénzt.

- Villamosbérletet pedig - nevetett közbe az ószeres - a kalauznál! Á, hét forint, bár egy ötösért is kaphatsz, ám azzal csak ugyanazon a vonalon tujázhatsz. Egyébként a Mester utcába is elmegy veled valamelyikünk.

Nem folytathatták, mert megérkezett Laci.

- Baj van, pajtás! - fordult azonnal Gergőhöz. - Az Óbudai Gázgyárat szanálják. A mai naptól létszámzárlatot rendeltek el. Egy-két éven belül mindenkit elküldenek. Engem máris áthelyeztek: Weiss-Manfréd, Csepel...

- Bocsánat: Rákosi Mátyás Művek - cinikuskodott az ószeres, majd nyomban rá Gergőhöz fordult: - Menj el a Józsefvárosi pályaudvari Fatelepre. Azonnal felvesznek a fűrészgép mellé. Nehéz meló, viszont, amint elnézlek vígan elbírod. Jól megfizetik. Királyt, a telepvezetőt keresd! Régi, jó haverom, volt üzlettársam. Hivatkozz rám!

A háziasszony hirtelen felállt.

- Beszélgessenek, én elmegyek! Tíz órakor, legkésőbb éjfélkor záróra, Gergőke! - Menet közben kajánul Lacihoz fordult: - Az ajtót éj-jel, nehogy rosszra gondoljanak, természetesen nyitva hagyjuk.

Laci nem tudta, miről van szó, ezért szemöldökét vonogatva bámulta. Meg is kérdezte volna, ha nem megy ki, így Gergő mesélte el neki, hogy az ő szobájában alszik éjjelenként.

Mihelyt becsukódott mögötte az ajtó, az ószeres utána bökött a szemével.

- Csak egyszer lehetnék kocsirúd, ő a szín, ahová betolnak. - Azt, hogy mit csinálna ott, erős cuppogásával jelezte.

- Hallod az öreget - kacsintott Laci Gergőre -, mintha mást is tudna, mint pisilni a kocsirúdjával.

- Ne vegyetek komolyan - jegyezte meg az. - Öreg kocsi szúvas rúdja! - Lemondón legyintett. - Csak a szám jár, az is minnek! - Felállt, és Lacira kacsintott. - Lemegyek a talponállóba. Tütü kell nekem, gyerekek, nem kocsiszín!

Laci is felállt. Eddig az ágya szélén ült.

- Gyere, elmegyünk moziba! - Látva annak vonakodását, gyorsan hozzátette: - A legolcsóbb helyre váltunk jegyet.

2.

Gajda Márkus idegesen pakolta be fehérneműjét a bőröndjébe. Jelenléte furcsa léghőrt árasztott. Zita a révkörébe kerültén, megrökönyödöttén leste.

- Te... te, tényleg elmész? - fakadt ki végül is.

Mintha vissza akarná tartani, gyengéden megfogta a férje kezét, ám ő durván eltolta magától.

- Elegem van belőled és a rokonságodból, meg... meg - kapkodón gyömöszölte az ingét, mialatt szinte felordított -, mindenkiből!

- Senkit sem neveztl meg név szerint, mégis nagyon sok embert felsoroltál - korholta látszólagos nyugalommal a felesége. - Hogy a rokonsággal mi a bajod, az a te dolgod, ami viszont saját személyemet illeti...

- Sohasem szerettl - kiáltott közbe a férje. - Az a hidegség: behunyott szemek, merev fapofa, már-már frigidtség, ha szeretkezünk! - Akaratlanul összerázkódott. - Köszönöm szépen, nem kérek többé belőle!

Zita a kis szobai asztalig hátrált. Mihelyt elérte a szélét, ráült.

- Szerettelek...

- A szeretet és a szerelem két különböző fogalom - intette le hevesen a férfit.

- A szerelem nagy dolog. A nagy dolgokat pedig nem lehet holmi emberi ésszel elkenni, szétmázolni... Több mint öt évig éltünk együtt, mégis csak kerülgettük, keretbe raktuk, és beüvegeztük a problémáinkat. Most váratlanul elővetted, leakasztottad, és hirtelen az orrom alá dörzsölted. Mindezt miért? Mert holtfáradtan tértem haza. Se zuhany, semmi. Az ágyba zuhantam, ahová téged nem engedtelek magam mellé. Vagy mondjam ki a nyers igazságot? Hiába maceráltál, nyugösködtél, később fenyegetöztél, nem voltam hajlandó alád feködni az este? Te dühbe gurultál, mire én kimondtam azt, amit évektől tudunk. Ennyi, csak ennyi történt! Te felkaptad a vizet, és most pakolsz!

A férje bevágta a jobb kezében lévő köntösét a bőrröndjébe. Másik kezében törülközőt tartott, azt rázta mialatt hevesen közelebb lépett a feleségéhez.

- Felültél. Arcod eltorzult, groteszkül, kerek perccel a pofámba vágta, hogy nem szeretsz. Sohasem voltál szerelmes belém. - Törülközőjét a markába gyűrte, és tovább rázta. - Ezt miért csak most, ötévi házasság után köpted a szemembe?

Zita nem válaszolt. Lehajtotta a fejét és hallgatott.

- Minden egyes este - dühöngött tovább a férje ez alatt -, majdnem valamennyi reggel, ha én nem, te kezdeményezted a szeretkezést... - Zita még mindig nem szólalt meg, ezért ismét ráordított: - Miért?

- Néha egyenesen vágyódtam utánad - még mindig nem nézett a férjére -, ámde, ha ott vagy mellettem: tested, szád... mindenünk egymásba tapadva..., állandóan úgy érzem magamat, mintha egyedül lennék, egyes-egyedül én feküdnék az ágyban. Eddig így is jó volt, most miért baj...? Szerintem: történt, ami történt, mondtam, amit mondtam, minden ugyanúgy maradhatna, amint eddig volt.

- Csak nem azt akarod, hogy ezek után is veled éljek? - fújódott fel jókora varangyos békaként a férje. Szemében a megalázott férfiak dühe vicsgorgott.

Zita felegyenesedett, és a férje mellé lépett.

- Igaz, ami igaz: tényleg nem vagyok, sosem voltam szerelmes beléd.

Apró vállrándítások közepette a legközelebbi fotelhoz tipegett és bele vetette magát.

A férje visszament a bőrröndjéhez, beledobta a törülközőjét, s rendkívül idegesen ráhajtotta a tetejét.

- Mégis, ennek ellenére is hozzám jöttél feleségül.

A bőrrönd dugig megtelt. Hiába nyomta sehogyan sem ért össze. Végül ráült, és a combja alá nyúlva, sorban bekattintgatta a zárat.

- Az a legszörnyűbb - válaszolta ez alatt Zita -, hogy csak az esküvőnk után jöttem rá. - Márkus közbe akart szólni, Zita azonban kapkodón felemelte a hangját. - Ennek ellenére végig hűséges maradtam hozzád.

- Ahhoz képest, amit ígértél, tényleg mindig pontosan érkeztél -
vágott bele a férje kétértelműen.

- Nem csatoltam az anyakönyvezető előtt kimondott igenhez belső fenntartásokat - folytatta az asszony, mit sem adva a férje előbbi közbeszólására. - Önként adtam oda a testemet, ha eközben a lelkem végig háborgott. A belső tusámból, amelyet önmagammal vívtam, veled semmit, pontosabban alig érzékeltettem egy csipetnyit. Egyedül én szenvedtem miatta, amit kizárólag az én személyes, úgyis mondhatnám: benső ügyemnek véltem. Sokak szerint átlagon felüli szép nő vagyok, az alkatom sem mindennapi, ezért számtalanszor megcsalhattalak volna. Rengeteg férfi és alkalom adódott, de menyinyi, én mégis hűséges maradtam hozzád! Te voltál az életemben az első és egyetlen férfi. - Zavartan játszott az ujjjaival. - Ha ezek tudatában képes lennél együtt élni velem, maradj! Ígérem: továbbra is hűséges leszek hozzád!

- Mindaddig, amíg nem akad valaki más a horgodra, amely állandóan ki van vetve. Eddig nem, ezután még úgysem szeretsz belém! Másik férfira vársz. Igaz?

- Eszem ágában sincs, viszont, mondd Márkus: te szerettél valaha?

- Ha annyira tudni akarod, máig szeretlek.

- Azt hittem, csak azért vettél el, mivel fiatal, szép és káderlány vagyok. Mert egy deklasszált jegyző ivadéknak, akinek az apját elzavartak a falujából, a gyereke, hogyan s mint közénk keveredett, kapóra jött. Sőt még manapság is, ajándék egy munkásmozgalmi múltú káderlány, aki ráadásul szép is.

Szép, fehér arcára gúnyos mosoly buggyant, szemében kétes fények gyűltek. Újra felállt, a férjéhez tipegett, de azonnal vissza is ment a helyére.

- Nélkülem ma nem vagy újságíró.

- Újra megnyitod a régi számlákat? Zsarolással akarsz visszatartani? - gúnyolódott erősen csípősen. - Egyébként, ezért a bizonyos munkásmozgalmi múltadért szép végkielégítést kaptál. Huszonnégy éves létedre, főmunkatárs vagy egy országos vezetőpárt napilapjánál. Veled szemben én kis újságírócska egy még kisebb üzemi híradócskánál.

Bőröndjét a mellette álló fotelba dobta, s ráült. Összevonta a szemöldökét, ujjaival hadonászva folytatta:

- Előjogot kaptál olyasmért, amihez neked semmi közöd. - Ujjait legyezőszerűen szétnyitotta, olyan mozdulatokat írt le velük, mintha a további szavait a felesége fejéhez verdesné. - Más tollával ékeskedsz?

- Azon kívül, hogy ízig-vérig munkáscsaládban nőttem fel..., a légkör, az elvhűség, amelyet már az anyatejjel magamba szívtam: az elégedetlenséget, a lázadást a múlt rendszer ellen, pici koromtól belém táplálták. - Szavai izzottak, nagy kék szemei fénylettek. - Sohasem említettem neked eddig, most elmondom: Amíg ti karácsonyesténként: Mennyből az angyalt énekeltétek, mi az Internacionálét. Éhezünk, hetekig fűtetlen szobában fagyoskodtunk a testvéreimmel. A villanyunkat kikapcsolták, gyertyafény mellett vakoskodva tanulunk, szenvedtük végig az estéinket. Apám, anyám a börtönben kuktak, pénzünk semmi, a tulaj szánalomból túrt meg bennünket a házában. Kegyelemkenyéren éltünk. Ha a szüleim nem a börtönben ültek, éjjelenként, velük együtt, egészen kicsiként, a Szálasi-rendszer megdöntésére felszólító plakátokat ragasztgattunk a falakra, meszeltük le a horogkereszteket, háborúellenes jelszavakat írtunk a járdákra, a falakra, a kapukra. Tüntetéseken vettem részt. Egyik esetben elkaptak. Gyereklétemre két hétig, de micsoda körülmények között, vizsgálati fogságban tartottak. Ha nem vagyok lánygyerek, évekre elítélnek. Így beérték azzal, hogy bedugtak az Irgalmas Nővérek egyik gyerekotthonába, ahonnét természetesen hazaszöktem, és tovább dolgoztam a földalatti mozgalomban.

Váratlanul felugrott, és a férjéhez futott.

- Ne menj el! - rimánkodott. - Kezdjünk mindent előlről!

A férje a fejét rázta.

- Tévedtünk. - Élesen szembefordult Zitával - Vége!

- A tévedés csakúgy benne van a pakliban, mint az ász. Gyűrjük le a válságot. Rajtunk, egyedül rajtunk múlik!

- Ez több mint válság.

- Ha engem nem, a gyerekünket nézd, Gáborkát!

- Akit anyádék nevelnek? Mi itt a Kecskeméti utcában, ő a világ végén a nagyszüleinél!

- Angyalföld nem a világ vége! Nem régen fejeztem be az egyetemem. A mozgalomról nem is beszélve. Te is elfoglalt ember vagy. Örülj, hogy kiségitenek bennünket. Egyébként ünnepenként mindig hazahozzuk.

- Inkább mi látogattunk el hozzájuk.

- A szüleimhez mentünk, a fiunkhoz!

- Este meg színházba, hogy te a saját kedvtelésednek élj, mert én, ha nem tudtad, utálok az operát.

- Ez még nem bűn. - Mint, aki cselhez folyamodik, elővéve női báját, sikkesen forgolódott a férje körül. - Ilyen nőt úgysem kapsz! - Nagy szemei kacéran, mosolya kihívón csillogott, hangsúlya buján s felkínálkozóan csilingelt.

Fekete Zita dús, koromfekete haja természetes színében csillogott. Szép ívelésű szemöldöke alatt két élénken villogó, erősen árnyalt zöldeskék szem ragyogott. Orra kicsi és egyenes, ajka kifejezetten finom vágású, teste: az igen karcsú és a teltkarcsú közötti átmenet, csípői szélesek, mellei hegyesek, dereka vékony volt. Hódító tünényként állt a férje előtt, aki úgy tett, mintha semmit sem venne észre abból, amit a felesége az előbb tálcán eléje helyezett. Böröndjét elszántan a kezébe kapta és az ajtó felé lódult.

- Ha megveszek érted, ha... - ellenségesen visszafordult. - Szóval nem kellesz többé, mert jegyezd meg: engem csak egyszer lehet végig megalázni!

- Rendben van! - csattant fel, szinte robbanásként az asszony indulatától fortyogó hangja, szemében természetesen felfokozott gyűlölet kapott lángra, most nem gyöngéd, hódítani akaró feleségként állt a férje előtt, mint ezt megelőzőn, vadidegenként villogott a szeme s a hangja. - Viszont még ma kijelentkezel, és ide többé nem teszed be a lábadat!

- A konyhaasztalon van a kijelentkező szelvényen. Írd alá!

Zita a konyhába rohant, olvasatlanul aláírkantotta. Visszasietett a szobába, és indulatosan a férje fejéhez vágta, aki lebegése közben kapta el. Kissé összegyűrődött. Kisimogatta, és szépen eltette.

- Legalább - izzott tovább az asszony hirtelen fogant feltupírozott haragja, egyre magasabban lobogó gyűlöletétől fűtve -, nem kell lemosnom magamról esténként, elalvás előtt azt a mocskos ragacsort, amellyel összevissza kentél, és reggelenként sem futkosok öltözködésemet megelőzőn a fürdőszobába.

Márkus cinikusan összehúzta az ajkát, miközben visszalesett a feleségére.

- Lám csak, kibújt a szeg a zsákból.

- Te kényszerítettél rá.

- Előbb még arra kértél, hogy maradjak.

- Most viszont követelem: takarodj innét! - sziszegte, hirtelen fogant indulataitól fulladozón. Egy ideig farkas szemet nézett a férjével, azután hirtelen megfordult, visszarohant a konyhába, azon át a társbérletjéhez, ahol egyetlen mukkot sem szólva a legközelebbi szék-re rogyott, és hangosan felzokogott.

Bodócs Gizella, Szabó Gergely első unokatestvére, két éve lakott ebben a lakásban, társbérletként. Az előző társbérlet elköltözött, helyét neki utalta ki a Magyar Rádió, mert ez a lakás fele-fele arányban a Szabad Nép s a rádió szolgálati lakásaként szerepelt a tanácsli lakások nyilvántartásában. Gizi néhány éve lakott Pesten. Az első évben elvégezte a gyors- és gépíró iskolát, amely után azonnal felvették a rádióhoz, egyben - abban az időben sokakhoz hasonlóan - társbérletként kiutalták neki ezt az egyetlen, kis szobából álló lakrészt. A konyhát és a fürdőszobát közösen használták, holott az utóbbi bejárata nem az előszobából nyílt, mint általában az ehhez hasonló lakásokéban, hanem a fiatal házaspár szobájából...

Gizi a rekamién hevert. Mivel a nyitott konyhaajtón át majdnem mindent hallott, egy cseppet sem lepődött meg Zita felindulásán.

Felállt és melléje lépett.

- Persze... veszekedtetek.

- Hacsak veszekedtünk volna, de el is költözött! - Szép, tiszta arca a sírásától összemaszatolódott. Szeméből még mindig patakozott a könny. - Itt hagyott. Érted! Elhagyott!

- Úgysem éltetek jól.

- Miért mondd ezt? - Zitának nemcsak a sírása, még a lélegzete is elakadt. - Sosem veszekedtünk.

- Szó nélkül is felfalhatjuk egymást, és a házasságban élők is lehetnek olykor magányosok, mint ti voltatok. Ketten együtt, mégis távolabb egymástól, mint két vadidegen. Eddig csak izzottak a lefojtott indulataitok, most hirtelen fellobbantak, és elégettek minden szálát, amely eddig, ha lazán is, de azért csak összekötöttek benneteket. Köpj rá!

- Nekem, bent a sajtónál ez rossz pont.

- Mindenütt csak a pont! Végül észre sem veszed, és te magad is pontemberke leszel! Egyébként egyre jobban a szerelem felé terelődik az életünk. Ő megnősül, te férjhez mész, vagy éltek, amint tudtok, mondjuk alkalmi partnerekkel.

- A társadalom legkisebb sejtje ma is a család.

- A család, s nem a kötelék! Egyébként nem te lennél az első elvált nő a Szabad Népnél. A felesek mind elváltak, vagy elválnak majd. Na bumm, ti is elváltok, ettől még nem dől össze a világ.

Zita magába mélyedten, szinte összetörtén ült a talpraesett és eléggé szabad s nagyszájú, vidéki kisfalu: Szécsényhalászból származó lány előtt. Szép, fehér s tiszta arca megnyúlt. Zsebkendő híján, ruhája tág ujjába törölte az újra s újra fel-felbuggyanó könnyeit.

- Egyedül maradtam - emelte a szemét végül is Gizire.

- Ne tojj be, én is egyedül élek.

- Nekem gyerekem van. Fiúgyereket pedig, nagyon nehéz felnevelni apa nélkül.

Gizi erőltetetten közbenevetett.

- Úgy beszélsz, mintha ti nevelnétek! A három évéből, több mint kettőt a nagyszüleinél töltött el, akik ráadásul a te szüleid.

Zita letörtén állt fel.

- Akárhogyan éltünk, azért sajnálom Márkust - szipogott, a fejét lehajtotta. - Megszoktam, vagy mit tudom én miért...!

- Az előbb mégis elzavartad.

- Ő provokálta ki. Tizenegy, ha nem tizenkét órakor értem haza az este, hulla fáradtan. Ő mégis nekem esett. Összevissza fogdosott, szorongatott, le akarta húzni rólam a hálóingemet... miegymás. Hiába

kértem: Ne, most ne! Fáradt vagyok. Nem tágított, mire én kipakoltam.

- Többek között, hogy sosem szeretted.

- Te mindent hallottál?

- Ha nem is mindent, sokat kihámoztam az átszivárgó hangfoszlányokból.

Zita beletörődötten legyintett. A falnak dőlt, és tágra meredt szemekkel, tanácstalanul bámulta a földet, végül válasz nélkül visszatá-molygott a konyhába.

Gizi utána ment.

- Elment. Na és? Majd visszajön - vigasztalta.

Zita szép arca hirtelen eltorzult, előbbi lány vonásaiba megfélemezhetetlen düh telepedett.

- Ide? Soha! Nemcsak szavamat adom rá, meg is esküszöm neked a pártkönyvemre.

- Te... te teljesen meg vagy húzatva - nevetett közbe Gizi. - Esküdni a keresztre szoktak, nem a pártkönyvre, bár olvastam, sőt hallottam is ilyesmiről.

Csak azért mondta, hogy felvidítsa, ám Zita elkeseredésének semmit sem használt, noha maga sem értette, miért ragaszkodik a férjéhez, ha egyszer valóban nem szereti?

3.

Szabó Gergely úgy, amint az ószeres javasolta - egyébként hamarosan megkedvelte ezt a furcsa társaságot, főleg a pincér és az ószeres régi, pesti rafináltságát -, elsőnek a Józsefváros 10-es számú Fa- és Kocsztelepet kereste fel. Az ószeres részletes útbaigazítása alapján, kérdezősködés nélkül is odatalált. A kapunak háttal egy vasutas állt: a portás -, ezt a piros karszalagjáról olvasta le -, ám olyannyira bele-mélyedt valaminek a szemlélésébe, hogy hiába köszönt neki, hiába szólígtatta, nem hederített rá. Igaz, nagy volt körülöttük a forgalom s a zaj: lovas kocsik, emberek jöttek-mentek, végül otthagya. A fűrészgép-szint, kérdezősködésére egy nő mutatta meg. Csendesen körbejárta, eközben alaposan szemügyre vett mindent, majd egy előtté heverő vastag, félretolt ölfára ült, és tovább nézelődött.

Körülötte hatalmas ölfahalmok sorakoztak. Sohasem látott még ennyi ölfát. A hasábfákat egy-egy megkezdett halomból, kis síneken gördülő csillékbe rakva tolták be a munkagépekhez: a körfűrészekhez és a faaprítókhoz. Körfűrészről már látott - bár ezeken a gépeken poreszívó-berendezést is felfedezett -, de faaprító-gépet még nem. Ezek a gépek egyetlen hatalmas csapással felaprították az alájuk állítgatott felfűrészelt fadarabokat. Még a görcsöket is szétverték. A felaprított aprófákat a gépmunkások a szállítószalagokra söpörték, kesztyűbe bújtatott kezeikkel, amelyek szép sorjában kivitték, és belepotyogtatták a szomszédos színekbe állítgatott, üres, lovas kocsik karakterébe. Olyan szállítószalagot is látott, amely a fűrészelt fát, a vevők kívánsága szerint, aprítatlanul szállította, szórta a kocsikra, ugyanis ki aprított, ki fűrészelt fát kért, fizette be árukat a telepen.

Miután alaposan szétnézett, a két mellette elhaladó csillés emberre köszönt, mire azok megálltak.

- Munkát keresek - szólította meg őket. - Van-e felvétel, mondjuk ide maguk mellé, vagy máshová?

- Van - vágta rá a magasabb. - Holnap kilépek... Máris jöhet a helyemre!

- Mennyit fizetnek?

- Teljesítménybérben dolgozunk. Kettő és fél ezret könnyen összekaparhat. - Elengedte a csillét, és közelebb lépett Gergőhöz. - Ha rám hallgat, nem kísérletezik velem. Nyáron a tűző nap szívja ki az erőnket, télen meg majd megesz az Isten hidege. És a hó, mert azt is kalkulálja be! - Az égre mutatott. - Látja, nincs fedél a fejünk fölött. Ha esik, félrehúzódnak, viszont a teljesítményünk alma, amíg a bentiek a tartalékokból, amelyet ugyancsak mi termelünk be, ez alatt is dolgozhatnak. Oda viszont képesítés kell, szakma, ami nekünk, gondolom magának sincs. Ez van, szaki!

Felrántotta a két vállát, és visszament az előbbi csilléjéhez.

Gergőnek már az első látásra nem tetszett ez a munkahely. Kint az időjárás viszontagságai, bent a nagy zaj, és az elavult porelszívók ellenére a levegőben keringő óriási por, amely betöltötte az egész nagy helyiséget. Nem is tanakodott, kérdezősködött tovább. Illedelmesen elköszönt tőlük, és máris indult visszafelé.

Csak a kapun túl állt meg, ott is egyetlen pillanatra: Felkeresi Mészáros Henriket - határozta el. Ezen a héten délutános, biztosan otthon találja. A címét ismeri.

Az Orczy téri órán alig múlt el hét óra. Villamosra pattant, és visszautazott a Nagyvárad térre, ahonnét gyalog ment tovább. Kevés pénzzel engedték el otthonról, ezért neki az a húsz fillér is számított - amiért nem átszállójegyet váltott -, amit megspórolt.

Innét könnyedén eljutott az ismert címre.

Fent a második emeleten a legközelebbi ajtóhoz lépett, és megnézte a számot. Jó irányba halad, ezért nagyon hamar rátalált a nyolcas ajtóra, amit nyitva talált. Nagyon elcsodálkozott, mert Pesten - figyelte meg -, ellentétben a falujával, mindenki zárja az ajtaját. A konyhában, mert a bejárati ajtó egyenesen odanyílt, senkit sem talált. Henriktől tudta: egyik helyiség, a bejárati ajtóval szemben lévő a háziaké, az ő szobája közvetlenül jobbra található.

Odalépett és bekopogtatott.

- Tessék! - nagy ámulatára női hangot hallott. Félt, hogy rossz helyre kopogtatott, ezért nagyon félénken nyitott be.

Elsőnek egy pongyolás nőt pillantott meg. Kis falitükör előtt fésülködött. Hosszú, szőke haja aranyszálzuhatagként hullott alá. Pongyo-

lája elöl szétnyílván, ám, mivel sebtében összefogta a szabad kezével, villanásnyi mezítelenségén kívül, egyelőre többet nem pillanthatott meg testének elképzelt fehérségéből. Nagyon meglátszott rajta, hogy most kelt fel, nem beszélve Henrikről, aki még mindig az ágyában hevert.

Gergő zavartan köszöntötte, külön a nőt, külön Henriket. Legszívesebben visszafordult volna. Szégyellte magát, amiért megzavarta őket, és Henrikre is haragudott, amiért eltitkolta előttük, hogy nője van.

- Szevasz! - nyújtotta a kezét Henrik, másikkal a zavartalanul tovább fésülködő nőre mutatott. - Egyik kolleganóm!

A nő anélkül, hogy hátranézett volna, asszonynevet motyogott Gergő felé, ugyanis ajkai között hajcsatot szorongatott, amellyel később összekapcsolta a haját.

- Bajban vagyok, Henrik - tért Gergő azonnal jövelele céljára. - Nincs munkahelyem. Laci gyárát szanálják. Őt máris áthelyezték Csepelre. Érdeklődtem, próbálkoztam, munka sehol.

Az asszony fittyet hányva az ott levőkre, ugyanúgy, mint előbb, hátat fordítva nekik, bő pongyolájának védelme alatt, nyugodtan öltözködni kezdett. Legelőször a bugyiját húzta fel, ezután a melltartója következett...

Te, jó Isten - húzta be a nyakát Gergő -, ez teljesen meztelen! Henriken is csak rövid inget látott, amely elöl végig ki volt gombolva... Az asszony eközben, ledobta magáról a pongyoláját, és magára húzta a kombinéjét is. Gergő illedelmesen elfordult, ám titokban állandóan az öltözködő nőt fürkészte, gusztálta a fél szemével: Igazi jó teste van, viszont Henriknél jóval öregebb lehet! - állapította meg magában.

Mialatt Gergő szégyenlősen fészkelődött, Henrik gondfelhőbe burkolódva vakargatta a fejét.

- Menjen ki a Kőbányai Vas- és Acélműbe! - szólt váratlanul Gergőre az öltözködő asszony. - Hivatkozzon rám. Persze - vetette közbe csak úgy fél foggal - nem itt találkoztunk, hanem a boltban...

- Nem is tudja a nevedet - figyelmeztette Henrik.

- Bánó Illést keresse, a munkaüggyist!

- Ő ki? - csúszott ki akaratlan Gergő száján.

- A férjem - nevetett fel erőltetett iróniával. Villogó fogai arról árulkodtak, hogy valamennyi étkezés után megmossa azokat.

- Köszönöm szépen - hálálkodott Gergő - Máris indulok.

Mialatt az asszony, valahol háttal nekik a cipőjét kereste, selyemharisnyáját már felhúzta, kérdőn feléje mutatott a szemével: ki ez a nő?

Henrik, miután meggyőződött, hogy a nője nem hallja meg - aki éppen lehajolt -, intett Gergőnek, hogy húzódjon közelebb, majd, miután az engedelmeskedett, alig hallhatóan a fülébe súgta:

- Oltári nagy izé. Egyik munkatársam az Éjjel-nappali Közértben. - Mialatt kezet ráztak, a nőre szólt: - Kísérd ki a barátomat!

- Leszek szíves... Végre megtaláltam a cipőmet - könnyebbült meg az asszony, mialatt belelépett, a másikat már előzőleg felhúzhatta, és az ajtó felé indult. Mihelyt Henrik mellé ért, váratlanul elkapta a dunnáját, és kajánul felvihogva lerántotta róla.

- A szekrény alá rúgtad, nesze!

Henrik ijedten kapott a dunnája után, a nő azonban kicselezve, maga után húzta azt az ajtóig, ahol egyszerűen leejtette a földre.

Gergő, mialatt a konyhaajtó felé haladt, ahol illedelmesen elköszönt az asszonytól, és eltávozott, lefelé menet csak a nőre gondolt. Az is felötlött benne, hogy neki lesz-e nője Pesten? Ha igen, milyen? Mindenesetre ott nagyon kívánta, hogy legyen...

Az előtt a kapu előtt ment el a villamossal, amelyről nemrégén kijött a Józsefvárosi pályaudvarról. Még a hatalmas farakásokat is látta az ablakból. Előbb a Ceglédi út felé akart menni, valaki, akitől az öntöde felől érdeklődött, azonban ezt a közelebbinek vélt utat javasolta...

A Kőbányai Kohó területén, az irodaépület felé haladva, egy akkor épülő, hatalmas csarnok előtt vitt el az útja, ahol, annak nagyságának adózón önkéntelen megállt. Egy ideig megátalkodottan bámulta, aztán hirtelen irányt változtatva az épülő csarnokba lépett. A kőművesek a hatalmas vasbeton pilléreket vakolták. Mellette téglarakást fedezett fel. Ráült, és tovább ámulón szemrevételezte a sohasem látott hatalmas csarnokot, és a mellette dolgozó kőműveseket. Szemben

vele magas, körülállványozott, vasbeton tartópillér állt. Valaki éppen lekiabált az állványról:

- Minduntalan visszapofázik a malter. Szám, orrom tele van habarccsal.

- Köpni köphetsz, de azt ne mondd, hogy szarni is habarcsot szarsz, mert azonnal felterjesztelek Nobel-díjra - kiabálta vastagon röhögve egy alacsony, zömök férfi, a brigádvezetője. - Dobj bele két, jó fándlinyi gipszet. Loccsantsd nyakon egy kis vízzel, és keverd össze jól! Ne félj, nem köp többé pofán!

Az előbbi kőműves az állvány védőkoriátjának dőlt.

- Mit mond? - kiabált le kételkedően, hogy jól hallotta-e?

- Tudom, nincs fenn gipsz. Várj, azonnal küldök! - Egyik, maltert kevergető munkához fordult: - Vigyél fel neki jó két fándli gipszet!

Az előbbi kőműves megint lekiabált:

- Gipszet? Egy hónap múlva lemállik az egész hóbelevanc!

- Csinálj rá!

Mintha ezzel végleg letudta volna az előbbi melóst, az előtte heverő, hatalmasládában habarcsot keverő, serénykedő segédmunkásokhoz lépett.

- Öntsetek bele két zsák gipszet, vizet, amennyit felvesz! Keverjétek jól össze, és máris meregethettek a cserpákokkal a szállítóládákba. Frissen, frissen, mert szorít az idő! - Ezután váratlanul Gergőhöz lépett, és kezét nyújtott neki. - Dojcsán István, sztahanovista brigádvezető vagyok. Maga?

Gergő már az előbb tiszteletteljesen felállt.

- Szabó Gergely. Munkát keresek a gyárban. Közben benéztem ide is.

Az alacsony, zömök brigádvezető cigaretta dóznit húzott elő a zsebéből, felkattintotta a fedelét és Gergő felé nyújtotta:

- Köszönöm, nem élek vele.

- Szakma?

- Kovácssegéd vagyok.

- Úja! Akkor maga nem az én emberem! Pedig már el akartam csábítani. Pontosan ilyen fiatal csődörre lenne szükségem, mint maga. De ha egyszer vasas!

Gergő tovább nézte. Mintha már látta volna valahol. Ha megszólalt, valósággal ugatott az emberre azzal a furcsa bokszerkutya kinézetű képével. Redői csipkézetébe szorult szemgolyói különös fényű tekintettel villogtak... Végül rájött: a falubeli Bagiék, öreg, túl kövér bokszereére hasonlított.

Csendesen elmosolyodott.

A brigádvezető félreértette Gergő leplezetlen derűjét. Azt hitte az előbbi jelenetnek szólt, mialatt visszakiabált az állványról leleső munkására.

- Tudja szaki, manapság nem csupán dolgoznunk kell. - A homlokához nyomta a mutatóujját, és megcsavargatta. - A gógyi a fontos, elvtárs! Persze, hogy ledobja ez a száraz beton a normál habarcsot. Órákig elszaragodhatnánk egyetlen négyzetméterrel. Simítóval kellene felvinnünk a maltert, mert másként úgy visszapofázik, mint a vöcsök. Ebből pedig, ugye nem lesz hatszáz százalék? - Felröhögött. - Ne féljen, a gipsz megfogja. Hogy később lerúgja magát. Ott egye meg a fene, ahová esik! Tudja, ha a gipsz nedvességet kap, netán megfagy... - Laposat köpött. - Hol leszünk mi akkor! Bottal üthetik a nyomunkat - legyintgetett.

Mellettük egy férfi haladt el.

- Bánó elvtárs! - kiáltott utána a brigádvezető.

Az megállt. A brigádvezető meglökte Gergőt.

- A munkaügyis - súgta. Ezután újra az ismeretlen férfihez fordult: - Ez a jóember keresi. Kovácssegéd. Munka után futkos.

A munkaügyis váratlanul melléjük lépett. Gergő a fejét törte. Egyetlen szóval sem említette előbb a bokszér fejű brigádvezetőnek, hogy kit keres. Megmerevedetten törte a fejét: honnét találhatta ki mégis, hogy őt keresi?

- Tényleg engem keres? - bámult Gergőre a megszólított férfi, miközben a kezét nyújtotta: - Bánó Illés, munkaügyis vagyok.

- Szabó Gergely. A felesége küldött.

- A feleségem! - makogta az leplezetlen gyanakodással. - Honnan ismeri maga az én feleségemet?

- Egyik falubeli barátommal dolgozik a KÖZÉRT-ben. Őt kértem meg: nem tudna-e valami jó munkahelyet ajánlani? A felesége meg-

hallotta, és ideküldött. Minap jöttem fel Pestre. Nagy szükségem lenne a pénzre, amelyhez előbb... ugye - húzta a szót belezavarodottan - valamiféle munkát kellene keresnem.

- Honnan jött az elvtárs?

- Nógrád megye, Ludány község.

- Ha akarná, sem tagadhatná le, hogy igazi palóc. Igaz-e? - jegyezte meg nevetve az előbbi brigádvezető, azonban, mivel valaki megint szólította, gyorsan faképnél hagyta őket.

- Szakmája van? - érdeklődött a felszarvazott férfi, akit Gergő mindvégig cinizmusra hajló rosszmájúsággal szemlélt.

- Kovácssegéd vagyok s lakatos.

- Lópatkoló kovács?

- Csináltam én mindent. Ráfot húztam, vaskerítéseket készítettem, ekevasat éleztem, lakatosmunkákat... Úgy, amint jött. Azt, amit kellett. Kulcsot reszeltem, zárat javítottam...

Mialatt sorolta, azzal az egykedvű figyelemmel nézegette a kezét, amellyel a várakozók szokták a legjelentéktelenebb dolgokat vizsgálni, végül elhallgatott.

A munkaügyis egyik kezével a hajába túrt, a másikkal beleegyezőn legyintett.

- A feleségemre való tekintettel felveszem. Egyelőre olyan mindegyes lesz: ismerkedjen meg ezzel is, azzal is. Később betesszük a hengerdébe, ahol kovács lehet.

- Öntő szeretnék lenni - valóban most találta ki. Maga sem tudta, honnét került elő, amikor eddig sosem gondolt erre, hogy öntő legyen.

- Öntő? Na, jöjjön csak! - intett feléje, majd sokat sejtetően előreindult.

Átmentek a most épülő csarnok előtti „felfordult” részen. Jobbra kanyarodva egy szűk udvarba jutottak, ahonnét egyenesen bementek a kohóba. Rengetegen dolgoztak a hatalmas csarnokban, és az a sokféle munka, amit Gergő ott látott! Daruk csilingelése, kézzel tölt kis-kocsik nyikorgása, óriási szállítószalagok görgőinek csörgése... Búz, füst, főleg kénes pára úszott mindenhol. Zsarátnokcsillogás, fehéren izzó fénysugárkévék, ömlő csillagszórók pattogása... Minden volt

ebben a hatalmas csarnokban, ami elkábította, bámulásra készítette, csodálatra ösztökélte...

A munkaügyis előre mutatott.

- Siemens-Martin kemence. Az a vaslemez tartályszerű valami pedig a konverter. Előtte a formázó és az öntőtér. Most éppen formákba öntik a folyékony vasat. Az ott kokilla...

Mellettük alaktalan, óriási vastömböt toltak egy négykerekű kiskocsin. A munkaügyis ráütött.

- Ez pedig, tuskó. Nem... nem, buga! Majd megismeri maga is!

Gergő szájátin figyelt. Minden új volt neki, amit látott. Mintha maga a pokol csodálatos, ugyanakkor félelmetes bugyra tárulna elébe. A különös munkaruhában mozgó alakok ördögök voltak a szemében. Mégsem borzadt össze, sőt a folyékony vas látványa valóssággal lenyűgözte.

- Nos? - tárta szét a kezét a munkaügyis, azonban, mihelyt Gergőre nézett, nem érdeklődött tovább. - Amint mondtam, felveszem. Munkakönyvet, lakásbejelentőt kérek! Fizetését fent közlöm az irodámban. Csak úgy melleleg: itt nagyon jól keresnek a dolgozóink. Persze nem egyformán, ki-ki teljesítménye szerint. Amint elnézem... - húzta a szót, miközben őszinte elismeréssel adózott a férfi átlagosnál jóval erősebb fizikumának -, biztosan beválik, de most egy kis dologom van. Menjen fel az irodámba és várjon meg! Odatalál?

- Van szám, majd érdeklődök - köszönt s már indult is.

4.

Gajdáné Fekete Zita félve lépett be a mindenható személyzeti osztályra: Márkus távozása utáni napra szánta, mégis csak egy hét múlva vett erőt magán, erre a kellemetlen lépésre.

A Hírlap Kiadó személyzeti osztálya két egymásba nyíló irodából állt. Az elsőben egy idősödő asszony valamilyen kimutatásokat nézegetett.

- Szabadság! - köszöntötte a helyéről elcsámborgó osztályvezetőt. A helyettese, akinek a helyén ült, most nem tartózkodott a helyiségben.

- Szabadság! - fogadta az jóízűen. Lerakta a papírokat, és éles pillantásokkal lesett fel a szemüvege alól Zitára. - Ah, Gajdáné elvtársnő! - csillant fel a hangja, mintha csak most ismerte volna fel -, a mi kis Zitánk! Régen láttam, elvtársnő!

- Változást szeretnék bejelenteni - hebegte zavartan.

- Vá...változást? - Levett szemüvegét a kezében tartotta, mialatt felállt. - Gyerünk át az irodámba!

Előrement, Zita követte.

- Csüccs le! - Az egyik székre mutatott. Mihelyt Zita leült, ő is helyet foglalt. - Nos, halljuk azt a változást!

Zitának úgy tűnt, mintha a változás szót kissé cinikusan kihangsúlyozta volna.

- Nem is tudom, hol kezdjem el - habozott.

- Vágjon igenest - így mondta - az elevenjébe!

- Márkus, tetszik ismerni a férjem...

- Tetszik, tetszik - vágott közbe az kioktató -, kispolgári csökevény. Lehetőleg ne használja! Folytassa! De most már tetszik nélkül.

- Szavainak élet kedves mosolyával tompította le.

- Elhagyott, mire fel beadtam a válókeresetet. - Félreértette az osztályvezető értetlenkedő arckifejezését, gyorsan hozzátette: - Úgy gondolom, valamennyi változást be kell jelenteni. Ez pedig az.

- Persze, persze! - Az idősödő asszony bejegyzett valamit a jegyzetömbjébe. Zita titokban elolvasta: A neve mellett az a szó szere-

pelt, hogy válnak. Miután lerakta a tollát, felrántotta a szemöldökét. - Megkérdeshetném miért? A részletek nem érdekelnek. A házasság, valljuk mi marxisták-leninisták, Sztálin elvtársunk szavaival, egyenrangú emberek: a nő és a férfi, önkéntes akaratán alapuló szövetsége. Ha az egyik fél nem akarja, mindegy melyikük és miért, jogukban áll felbontani, majd külön-külön új házasságra lépni. Az ellenség szabad szerelemmel, a házassági intézmény felrúgásával vádol bennünket. - Élesen felnevetett. - A kutya ugat, a karaván halad, amint Rákosi elvtársunk mondotta.

Idáig szüntelen Zita arcát kutatta, mintha bele akarna látni a bensőjébe. Most majdnem átszúrta szemsugarának leszűkített fókuszával.

- Ugye, nagyon megviselte?

- Túléltem, egyébként sem szerettem. Elköltözött.

- Az idő sok mindent megold, ám nem mindig! - A szemüvegével játszott. - Jól tette, hogy máris elfelejtette, elvtársnő! Szerintem inkább tíz válás, mint egy rossz házasság. - Nagyot koppantott körmével az asztal lapján. - Maguknak gyerekük is van...

- Három és fél éves. Gáborkának hívják.

- Aranyos? - látgult el azonnal a hangja és a nézése.

- Kisöreg. Úgy beszél, mint egy felnőtt, és mennyire önálló!

- Az én unokáim kamaszok. Rengeteg baj van velük. Sokat foglalkozunk, beszélgetünk a fejükkel. - Újra felnevetett. - Mert nem igaz, hogy a mai fiatalokkal nem lehet beszélgetni, csak nem normális hangerővel. Nem én, egyik kolléganőm találta ki. No de, nagyon elkalandoztunk. Tudja mit? Ebet szőrével. Menjen újra férjhez!

- Ne...em! - rázta a fejét, a kezét egyszerre Zita.

- Maga még olyan fiatal. - Arcára anyai kifejezések ültek, nézése ellágyult. - Gyereket szülhet. Szüljön is! Mert hogyan is mondjuk mi kommunisták? Lánynak szülni dicsőség, asszonynak kötelesség. Ratkó elvtársnő valamennyi szülészeti osztályon nagybetűkkel kiíratja a falakra.

Zita hirtelen felállt.

- Sürgős dolgom van, megyek!

- Nekem is el kell készítenem ezt a jelentést - lökött odébb egy papírt.

- Akkor nem zavarok tovább.

- Bejelentését tudomásul vettem. Bejegyzem a törzslapjára. - Felállt, Zitába karolt, és visszakísérte a másik szobába. - Apukáék?

- Köszönöm szépen, jól vannak. Egyébként Gáborka náluk van. Nagyon ragaszkodnak hozzá. Majdnem teljesen ők nevelik.

- Ott nagyon jó helyen van, elvtársnő!

Ismerte őket, mert mialatt kikísérte is róluk kérdezősködött.

Zita innen a szerkesztőségbe sietett. A folyosó egyik részén, a falon, hatalmas falitábla lógott. Kivágott újságcikkeket ragasztgattak rá, alattuk géppel írt elemzések és kritikák kaptak helyet. Önkéntelenül megállt előtte: - Jé, az én cikkem! - szíve nagyot dobbant, bensőjét bizonytalan bizsergés járta át, tartott mindaddig, amíg szeme a kiszínezett nagybetűkre nem tévedt: Kimagaslón jó riport! Megdicsérjük! Előbbi, kétes érzései határozottan jóleső bizsergéssé duzzadtak, és a természetes becsvágyának szivárványszínei, élénken csillogni kezdtek a szemében. Az a riport volt, amelyet a Pesterzsébeti Harisnyagyár, az ország egyik többszörös, női sztahanovista-brigádjáról írt. Alig olvasott bele a terjedelmes kritikába, Cwitecskó István, egyik újságíró kollégája, hátulról átkarolta.

- No! - fedte meg nevetve Zita, mialatt lefejtette melléről a férfi kezét.

Az bizalmasan közel hajolt s a fülébe súgta:

- Jól feldobtalak, mi?

- Te írtad a kritikát? - engedett le a szép nő előbbi becsvágya.

Cwitecskó István a jobb mutatójával a nevére bökött.

- Ettől független, tényleg jó írás. Mindenkinek tetszett. Azt, hogy pont engem bíztak meg e kritika megírásával, mondanom sem kell: véletlen. - Megint átkarolta a csinos nőt. Szemei kihívó csillogással, szavai hím ivara természeti lényéből kisugárzó nagyképűséggel teltek meg. - Feljebb löktelek valamivel a létrán, csak ennyi történt.

- Persze, te most hálát vársz tőlem, netán természetben?

- De reszelős hangulatban vagy.

- Otthagyott Márkus - bökte ki, miközben újra lefejtette magáról az erőszakos férfi kezét.

- Bravó! Ezentúl nyíltan udvarolhatok neked, mert ugye tudod, hogy jó vagy nálam. Bocs: tetszel nekem.

- Hagyjál békén! - csípett bele Zita a hangjával és gunyoros szemével egyszerre.

- Egy kávéra azért meghívhatlak lapzárta után?

- Ma semmiként, talán máskor.

Anélkül, hogy tovább olvasta volna a kritikát, elindult. A férfi utána lépett.

- Hová mész?

- A szobámba.

- Röpgyűlés lesz. Az előbb járták végig a szerkesztőséget: mindenki be az öreghez!

- Jó, hogy közölted velem, bár Vilmos bácsi biztosan szól.

- Siessünk, mert a többiek, Vili, már mindnyájan bent ücsörögnek az öreg szobájában.

Igaza volt. Alig léptek be, a főszerkesztő azonnal rájuk mordult:

- Rátok vártunk! - Felelősségre vonón mutatott körbe, mintegy tudtukra adva vétküket: Mindenki itt van, csak ők hiányoztak!

- Elnézést! - védekezett Zita. - A személyzeti osztályon jártam.

- Én meg a retyón. - A többiek közberöhögtek, a főszerkesztő neheztelően nógatta meg a fejét, mire Cwitecskó gyorsan hozzátette: - Mifelénk így nevezik a végét.

A főszerkesztő előbb megfenyegette, majd, mint javíthatatlan gyermek láttán a tanár, lemondón legyintett.

- Foglaljatok helyet! - Beszélni kezdett. - Nemcsak drága, az idő olyan jószág, amelyből a legkevesebb van, és mégis abból pazarolunk el a legtöbbet. Én nem teszem ezt! - Az előtte heverő iratok közé túrt. - Rengeteg kézirat! Nyomda, lapindító megbeszélés, pártbizottsági ülés, meg a többi! Szóval, nagyon röviden, szinte tömondatokban! Az üzemek, a gyárak, a vállalatok, az intézmények egymás után teszik meg a felajánlásukat a közelgő kongresszusra. Mi sem maradhatunk ki. A párttal és a szakszervezetekkel karöltve ajánlatokat dolgozunk ki, ettől függetlenül jó lenne, ha ti is törnétek a fejeteiket: ki, mit vállal? Nem sematikusan, nem elkapkodva. - Hamiskásan villantotta ki szétnyílt szájugából, cigarettafüstös, sárga fogsorát. -

Például, Cwitecskó elvtárs értekezletek előtt nem megy retyóra, oda ugyanis, ha akar, ha nem, mennie kell, ha rájön... - Hogy elnyomja a feltörő nevetést, gyorsan felemelte a hangját. - Munkaköri kötelesség, szóba sem jöhet. Csak pluszmunkát, feladatokat ajánlhatunk fel, elvtársak!

A buzgóbbak jelentkezni akartak, ám ő gyorsan leintette őket.

- Ne most, előbb kidolgozzuk az ajánlásainkat! Újabb téma. Sietek. Ezért hadarok. A tízperces-mozgalom nálunk már nem mozgalom! Szégyen ide, szégyen oda, egyesek a rendes munkaidőt sem dolgozzák ki, lecsípnek belőle néhány percet, az elején és a végén is. Munkaidőnk kötetlen, viszont, aki nem tartózkodik vidéken, nem kezd valamelyik gyárban... kutya kötelessége: tíz perccel korábban bent ülni az íróasztala előtt, és marxista jellegű műveket tanulmányozni! - Feltartotta a hüvelykujját: Fekete Zita elvtársnőt külön is megdicsérem, átlagon felüli színvonalú riportjaiért! Nemcsak ezért az egyért, láttatok kint van a faliújságon, általában. Külön is megkérem: maradjon itt egy kicsit, beszélni szeretnék vele! Jól felemelte a hangját. - Vége!

Cwitecskó meglökte a mellette ülő Zitát.

- Hallod! - szeme váltakozón csillogott, s bele-belekapott az asszony hegyes melleibe, amiért is Zita kissé oldalra fordult, majd faképnél hagyta...

A főszerkesztő jó tíz percig tárgyalt Zitával. Cwitecskó ez alatt a faliújság előtt lődörgött, majd meggondolva magát, bement Zita szobájába, ahol az asszony íróasztalához ült. Az a bizonyos Vilmos bácsi, nyugdíjas újságíró, nem tartózkodott bent.

Zita leengedetten lépett be. Számított rá, hogy bent találja a férfit, ezért egyáltalán nem lepődött meg.

- Jól megdicsérhettek! - csipkelődött a férfi, látva az asszony levertségét.

- Ezen túl nemcsak én írom meg, gépelem le saját cikkeimet, hanem én is szerkesztem be, természetesen a tiétekkel együtt a belpolitikai rovatba. Laptükör készítés, kéziratok átfésülése, nyomdai bejelölések, levinni a nyomdába, átnézni a kefelenyomatokat...

- Te leszel a rovatvezetőnk?

- Fenét. A főszerkesztő vette át ezt a posztot is.
 - Kornél elmegy?
 - Állítólag mától nem dolgozik a lapnál.
 - Hová tűnt el ennyire hirtelen, csak nem...
 - Azt hiszed - vágott közbe - az orromra kötötte?
 - Igaz, nem ő az első, aki egyik napról a másikra eltűnik, „kiemelik” közülünk a piros parolinosok.
 - És nem is ő lesz a legutolsó - borzongott Zita.
 - Ami azt illeti, én nem szerettem. - Felállt, és váratlanul átölelte az asszonyt. - Mindettől függetlenül, egészen biztosan te leszel az új rovatvezetőnk. Gratulálok! - s megcsókolta.
- Zita annyira váratlanul csapta pofon, hogy annak feleszmélésre sem maradt ideje.
- Úgy látom, sok mindent megengedsz magadnak!
 - Én meg érzem - simogatta az arcát.
 - A folyosón ölelgetsz - korholta Zita a férfit. - A mellemhez nyúl-kálsz, tapogatsz, megvársz, és csak úgy ukmukfukk megcsókolsz, holott nem vagyok a cicád.
 - Máskor is megöleltelek már. Lévén ez ártatlan, kollegiális, baráti, elvtársi ölelés, eddig csak szóltál érte, most meg egyből felkapod a vizet? - Mozgása darabossá, hanghordozása durcássá vált. - Engedd meg végre, hogy udvaroljak neked! Márkus lelépett, ezért facér vagy, én nőtlen.
 - Nagyon ügyesen, ha nem is fokoztad, soroltad: ártatlan, kollegiális, baráti, elvtársi ölelés... Én akkor sem fekszem le veled, ugyan-ezen az alapon, mert ugye erre megy ki a játék, igaz? - feleselt Zita.
 - Egyelőre udvarolnék, utána, mi tagadás, ágyba vinnélek.
 - István! - villámlott egy nagyot az asszony szeme. Szép arca eltorzult, haragosan nézte a gyorsan elhallgató férfit, majd kissé lecsillapodottan, de nagyon határozottan beszélt továbbra is: - Őszinte legyen hozzád, vagy hallgassak?
 - Ne szólj semmit! - legyintett a férfi. - Néha egyetlen szemvillanás jobban csíphet, mint tíz arculcsapás. De, ha azt hiszed, hogy ezzel befejeztük, tévedsz. - Mielőtt kilépett volna, visszaesett. - Nyakig szerelmes vagyok beléd.

- Te... te teljesen meg vagy húzatva - vágott vissza Zita erőltetetten nevetve.

- Akkor is szeretlek. A kan kutyám tüzelése idején, a szomszédok magas kerítését is átugorja a szukáért, én a toronyba is felmászok érte.

- Szép hasonlataid vannak, mondhatom.

A férfi, mielőtt becsukta volna maga után az ajtót, még egyszer végigsimogatta átforrósodott tekintetével a nő karcsú testét.

Zita az asztalra dőlt, és hangosan kacagott.

5.

Szabó Gergely a vasárnapokat rendszeresen a falubeli fiatalok körében töltötte el, már ha azok nem utaztak haza.

Megint vasárnap volt.

A Dandár utcai fürdőt reggel hat órakor nyitották ki, ahová ők a legelsők között érkeztek. Lezuhanyoztak, azután jókedvűen belegázoltak a meleg vízbe. Beszélgettek, cukkolták, spriccelgették, fröcskölgették egymást, mely közepette jókat nevettek... Tehették, rajtuk kívül senki sem tartózkodott ilyentájt a fürdőben, legalábbis abban a medencében, ahol ők. Miután elunták, mint libák fürdés után a part-ra, kiültek a medencéket egymástól elválasztó, keskeny betonperekre.

Henrik kivételével valamennyien ott heverték. Laci Gergő mellé kúszott.

- Megszoktad már Pestet? - érdeklődött.

- Meg a fenét.

- Több mint egy hónapja itt laksz, melózol...

- Mozik, színházak, sportpályák, cirkusz, Vidám Park, Állatkert, Duna-part, hajók, Népliget, Margitsziget, Gellérthegy... Nem is tudom valamennyit felsorolni. Mégis jobban unatkozom, mint otthon.

- Miért nem utazol velünk olykor-olykor, szombatonként haza?

- Mert még csak egyszer kaptam fizetést. Fizetést! Előleget, komám! A tartozásokra sem futotta. Másként, mert nincs pénzem.

- A faterodék nem küldenek néha egy-egy kis lóvét?

- Apám azóta dolgozik, amióta én. A tartalékainkat elvitte a sok büntetés, az ilyen-olyan beszolgáltatások, mert ugye kulákok vagyunk. Miből küldenének?

- Nem értem, miért raktak benneteket kuláklistára?

- Én sem! - fanyalgott Gergő. - Azok a megalázások! Apát rendőr kísérté végig a falun, ellenőrzések, zaklatások naponként. Állandóan piszkált, szekált bennünket a tanács, holott a gépünket: a tüzest és a dobot is leadtuk, ráadásul ingyen dobtuk oda nekik, csak az egy műhelyünk maradt, amíg azt is be nem záratták! Egyik napról a másikra

lakatoltatták be az ajtót. Apu nem akarta, erőszakkal tették, amit tetek. Mulatságba, DISZ-be? Én, a kulákcsemete nem járhattam...

- Többször is láttalak ott.
- Amíg Lukács Pista ki nem tiltott.

Meleg Sanyi is a közelükbe telepedett, amiért ezeket az utóbbi szavakat már ő is hallotta. Alig toccsant le a betonra, máris megkérdezte:

- Tényleg elzavart Lukács Pista?
- Kiutasított. - Utánozta: - Kulákcsemetének semmi keresnivalója

nincs a DISZ-ben!

- No csak menjek haza!

Valamennyi fiatal tudta a faluban, hogy haragszik rá. Végig ő volt az EPOSZ-titkára, mégis, miután megalakult a DISZ, a helyi párt Lukács Pistát választotta meg titkárnak, holott a fiatalok mind rá voksoltak. Azóta állandósult közöttük a viszály.

- Én is elnászpángolhatnám, de verje meg őt a Devla!

Már csak Laci hiányzott, most ő is melljük telepedett.

- Ez a Gergő olyan erős, mint a bivaly - szólt közbe, mialatt meztelen fenekével a betonra ült. - Mindig mondom neki: vállaljon külön munkát!

- Megpróbáltam - felelte Gergő. - Tarjagos pofájú kocsmatöltelékekkel, kimustrált katonatisztekkel dolgoztam a Ceglédi úti TÜKER telepen. Vagont raktunk ki. Legtöbbjüknek rendes szállása sincs, csőlakók, és miként beszéltek! Nem veszi be a gyomrom. Kell a pénz, de nem mindenáron.

Laci belemarkolt Gergő kötegszerű mellizmaiba.

- Nézd, milyen cicije van!

- Nem cici az, izom s mennyire vastagok! - mialatt sorban megtapogatták, Lali tovább beszélt: - Nem hiába hívtuk az iskolában Tol dinak. Ekkora izmokkal artistának, súlyemelőnek is elmehetnél!

- Bokszolni, vagy birkózni, ahhoz fülne fogam.

- Nem hiába kovács, mi? - Sanyi most a tömlőszerűn kidudorodó karizmaiba markolt. - Mint egy nagy labda, igazi kovácsizom!

- Nem dicsekszem, de ami igaz, az igaz: mindenkit földhöz vertem az iskolában. Harmadikos létemre a hatodikosokat is letepertem.

- Úgy beszélsz, mintha mi nem lettünk volna közöttük - hötyörésztek a társai.

- Igaz, ám a negyedik elemi után engem polgári iskolába adtak.

- Azt is láttam - vágott már előbb a szavába valaki, amint kiemelted a sárból a stráfkocsit. Emlékszel? Sútorék lovas kocsiját.

- A ráfhúzás, az a munka, pajtás! Húszkilós kalapáccsal verni a vasat, kis megszakításokkal órákig.

Sanyi közbenevetett. Olyan izgalom fogta el, hogy fröcskölni kezdte lelógó lábfejevel a vizet.

- Egyszer ráfot húztak. Én az útról lestem őket: Jó erősen fogod? - kiabálta Gergely bácsi: Csak fognám - felelte Gergő: És miért nem fogod? Mert eltört. - Tovább nevetett. - Tudjátok milyen vastag rúd volt. Mint Gergő felkarja.

Addig nevettek, amíg Sanyi fel nem kiáltott:

- Méretkezzünk meg!

- Egy vas sincs nálam - mentegetődzött szemérmesen Laci.

- Nálam sem - kontrázott rá Gergő s Lali egyszerre.

Sanyi réz húszfillérest húzott elő az előtte lógó kötényke zsebéből.

- Nézzétek, ennek zsebe is van! - csodálkozott rá Laci.

- Az enyémen is van - jegyezte meg egymás után a másik kettő, Sanyi azonban gyorsan letorkolta őket.

- Gyertek utánam!

Az automata mérleg az ajtó mellett állt. Sanyi rálépett, s bedobta a húszfillérest.

- Ötvenkilenc - súgta kissé elkeseredetten. - Megint fogytam, holott olyan sovány vagyok, mint Dodo lova. - Fél lábával lelépett, a másikkal még nyomta a mérleglapját. - Lépjén rá valamelyitek! - szólt rájuk ez alatt.

Ezzel a módszerrel mindnyájan megméretkeztek, ugyanazért a húsz fillérért. Gergő, a legmagasabb és a legerősebb testalkatú, kilencvenhat kilót nyomott.

Nevetve futottak vissza a vízbe.

- Meddig maradunk? - tudakozódott Lali nyakig elmerülve a vízben.

- Ameddig szoktunk, tízig.

- Utána templomba megyünk?
- Na... na, majd a kupiba!
- Ami azt illeti, most oda is szívesen elmennék.
- Be is köplek Lilinek!

Lali szájában még benne bugyborékol a röhej, mialatt meglökte Gergőt.

- Mindnyájunknak van tyúkja, csak te vagy facér.
- Kikérem magamnak: az enyém még pipi. - Laci közbekiáltása valamennyijük hangját, nevetését elnyomta.
- Marha meleg a víz. Ülünk vissza a padkára!

Továbbra is alig tartózkodtak a fürdőben, ezért mindannyijuknak bőven jutott hely, nem úgy, mint máskor, amikor is valósággal harc dúlt ezekért a helyekért. Miután valamennyien kint ültek a betonperemen, Sanyi meglökte Gergőt.

- Szóval neked még nincs kislányod?
- Nincs.

- Akkor a múlt este kivel sétáltál? - A többiekhez fordult: - Menyire jó kis nőt csípett fel, oszt - murisan megcsípte Gergőt - letagadja!

- Unokatestvérem Halászból. Hetente kétszer moziba megyek vele. Színházba is elcibált egyszer. Ja, és a Nagycirkuszba...

- Csuda jó nő! - cuppogott a szájával tovább Sanyi. Fintora negédesen jóízűre kerekedett. - Főleg a felszerelése pazar.

- Mondom: első unokatestvérem! Laci ismeri. - Miután az rábólintott, tovább beszélt: - Bodócs Gizi, gyors- és gépíró a rádiónál.

- Attól még, hogy unokatestvéred... - a folytatást kajánul elröhögte.
- Marha vagy?

Lali Gergő segítségére igyekezett.

- Szóval - tekerte másra a beszélgetésüket -, még mindig nem szoktál meg Pesten?

- Minden szokatlan. A sok emelet, a tömegnyomor abban a marha nagy bérháznak nevezett hatalmas börtönben. A nagy zaj: a villamosok csilingelése, zörgése, az autóbuszok dübörgése, főleg az a rengeteg ember az utcákon, úgy nyüzsögnek, mint a hangyák!

- Meglásd, ez lesz a te sorsod is! Néhány év múlva benősülsz valahová. Eltelik egy-két évtized, és mire feleszmélsz, valódi pestivé váltál, mert van ennek az életformának is sikke, varázsa, csak embere válogatja! Gyerekeid, mivel itt születtek, nem parasztok lesznek többé. - Mókásan a szájára ütött. - Bocsánat, mester úr! Nem lesznek falusi bunkók, mint mi, hanem tősgyökeres pestiek. A beszédjük se palócos, pestiesen uras lesz!

Gergő, mialatt a társa beszélt folyton a fejét rázta: soha!

Sanyi végighevert a betonon. Laci követte, csak Gergő és Lali maradt továbbra is ülve.

- Gyerekek! - kiabált fektében Sanyi. - Nem tudtok valamit Mészáros Henrikről? Jó, most otthon van. Egyébként mi a fene történt veled, mostanában felénk sem dugja az orrát.

- Egy jó hónappal ezelőtt kerestem fel - vágott közbe Gergő. - Munkát kerestem. Egy nőt találtam nála.

- Együtt is aludtak - villanyozódott fel Sanyi.

- A nő akkor vehette fel a pongyoláját. Fésülködött. A bugyiját és a melltartóját viszont már előttem húzta magára.

Sanyi teljes extázisba esett. Két tenyerét összedörzsölgette, kis köténykéje elől megemelkedett.

- Mindent láttál?

- Háttal állt. A pongyolája védelmében húzta magára.

- Utána? - sürgették, most már a többiek is felfokozott kíváncsisággal.

- Ledobta a pongyoláját, egyetlen kis bugyi, melltartó...

- Jó nő volt? - vágta közbe ketten is.

- Teltkarcsú, Henrikhez képest öreg, legalábbis öregebb. Egyébként ő feküdt. Inge kigombolva, úgy lógott a zacskója, mint a bika izéje.

- Láttad? - hitetlenkedett Laci. - Nekem eddig nem szóltál róla.

- A nő egyszer, csak úgy heccből lerántotta a dunnáját, s ő utána ugrott.

- A mindenit! - hörögte Sanyi. Hasra fordult, és a többiek hangos derűjének közepette, pajzán mozdulatokat csinált.

- Én az Éjjel-nappali Közértben találkoztam vele legutóbb - tette hozzá Lali, mihelyt elült Gergő szava és Sanyi pajzán mozdulatai ál-

tal kavart erotikus vihar. - Sajtot vettem. Ő szolgált ki. Mondom neki: jó falusinak való sajtot adjál! Mire ő - nevetett, a többiek azonnal előlegezték neki a derűt vastag röhögésükkel -, penészes sajtot rakott elé. Mondom neki: megérdemelnéd, hogy nyakadra küldjem a népi ellenőröket... Miért? Mivel penészes sajtot adsz. Henrik kinevetett: Camembert, egyik legfinomabb sajt. Sokáig érlelik. Ha nem tudnád, Szécsényben gyártják s érlelik a volt báró hatalmas pincéjében, míg-nem sötét, nemes penész vonja be... - Hát ha nemes penész, akkor zabáld meg te! S otthagytam...

Beszélgettek, jóízűn nevetgéltek, mígnem valamennyien végigheveredtek, és el nem szunnyadtak a meleg betonon.

A falujukról és a nőkről álmodtak...

6.

Mester Lali a nagycsarnok főbejáratánál várta Suttuskó Karcsit. A Népligetben ismerkedtek meg. Jól fizető pótmunkát ígért: ládacipelest, rakodást, szállítást targoncával az eladótérbe, esetleg közvetlenül az árusokhoz, raktárrendezést, segíteni a zsebből fizető kofáknak...

Karcsi jó ötpercnyi várakozás után érkezett meg.

- Régen vársz? - a vállizmaiba markolt, és megszorongatta.

Lalit váratlanul érte, ráadásul Karcsi hátulról érkezett, és a szorítása is fájt: Egyszerre rezzent össze és szisszent fel.

- Megijesztettek? - röhögte ki az.

- Ah! - nagyképűsködött Lali. Önkéntelenül a vállához kapott, olyan mozdulatot csinált, mintha vakarózna.

- Bemegyünk a Csarnok Büfébe! - Karcsi máris előreindult, ő követte. Bent az egyik sarokra mutatott. - Törzshelyem. Állj oda, sört hozok!

Lali engedelmesen odasétált. A falnak dőlt, és körülnézett: Micsoda népség! - szörnyedt el!

Vékony, rossz öltözetű, tipikusan „pesti”, koldus kinézetű - mert ő mindenkit a szerint ítélte meg, hogy pesti-e, vagy falusi - szeme láttára emelte ki a mellette ácsorgó asszony kosarából a becsomagolt húst, és dugta a saját kosarába. Odébb a sörét emelték el valakinek, mialatt az illető elfordult. A kárt vallott hiába kereste a sör tolvajt, olyan ügyesen eltűnt, hogy ő is elvesztette a szeme elől. A másik vaslábú, magas, hosszúkás asztalka előtt, egy csavargó, főtt kolbászt evett. Ápolatlan arcát csupa szőr borította, ruházata rongyokban lógott. Nagyon éhes lehetett, valósággal zabált s úgy csámcsogott, mint a disznó. Szája szélén, két oldalt, piros lé csorgott, amelyet néha letörölt a keze fejével. A másik oldalon, szemmel láthatón, utcalány „főzött” egy félrészeg férfit...

A levegőben vastag cigarettafüst úszott, poharak csörgése, hangos csámcsogás, és egybefolyó, monoton beszédmoraj keveredett a tipi-

kus talponállók büzével, amely annyira jellemezte akkoriban ezeket a helyiségeket.

Karcsi két habzó sörösphórárral érkezett vissza. Egyikből a hab a keze fejére csorgott. Lenyalta. A másikkól, útközben leihatott, mert jóval kevesebb ital aranylott benne, amelyet magának tartott meg.

- Sör, rummal. Egészségedre!

- Kösz - Lali felemelte az átvett poharát. - Isten, Isten, amint felénk mondják.

Ittak.

- Miért léptél le otthonról? - kezdte a káderezést Karcsi, miközben letörölte inge ujjával szája széléről a habot. Borzos nézését a társa, egyáltalán nem magabiztos képébe fúrta.

- Lépett a fene! - Lerakta a sörösphórárt, ajkáról lenyalta a habot. - Máig otthon lébecolhatnék, ha... Várj, előtte hozok sört, mert ezt a rundót én állom!

- Ne! - Karcsi elhúzta a sörösphórárt. - A pénztárnál, meg a söntés előtt is sorban állnak, én pedig sietek vissza a csarnokba. Szóval?

- Apámat beléptették a tszcs-be. Tudod, mi az?

- Összedobják a földeket. Közös meló, nyista lóvé.

- Így... így! Csak meló pajtás, pénz alma! Én támogatom a szüleimet, holott én sem keresek sokat.

- Csak az öregek lépnek be, ezt tudtam. Ti?

- Lasszóval se húzhatnák be a tszcs-be a fiatalokat. - Legyintett, majd másra terelte a szót. - Te mit csinálsz a csarnokban?

- Ládákat cígelek mellékfoglalkozásban. Főfoglalkozásom a Fővárosi Csatornázási Műveknél van. Én vagyok a főember - nevetett. - A főlógós. Itt viszont cipekedek, ne félj! Ott pihenek, itt melózok, per sze az itteni kereset mellett a fizetésem bagó.

- Hozhatok srácokat? Egyik barátom például kovács. Olyan erős, mint a bivaly. Két és fél mázsát is megemel.

Karcsi befejezetlen mozdulatokkal valamit rajzolt a levegőbe, olybá tűnt, mintha bogarakat hessegetne el, amelyek röptükben hirtelen irányt változtatnak. Másik könyökével az asztallapjára dőlt, állát nyitott tenyerébe hajtotta, és Lalihoz fordult:

- Nézd, haver! Tegnap nem mondtam el mindent, most viszont őszintén kipakolok neked. A csarnokba is bevihetlek téged, meg azt az erős kovácslegény barátodat. Itt azonban, hogyan is mondjam: sok a hangya, a morzsa meg kevés. Nagyobb dologról lenne szó, haver. - Anélkül, hogy megmozdította volna a fejét, mint a jó orrú macska, óvatosan körülszimatolt. - Nem kertelek: betörőbandáról van szó, amelybe, mint afféle falusi srácokat szívesen beveszünk...

- É...én, betörő? - hebegett Lali megütközve. Váratlanul érte, annyi ideje sem maradt, hogy leülepedjenek agyában a hallott szavak. - És, ha elkapnak?

- Ez a lap is benne van a pakliban, egyik a harminckettőből.

Lali agya megerőltetésével igyekezett felszívni azt a mesterséges ködöt, amely Karcsi előbbi szavai nyomán képződött a fejében.

- Minden a miénk, elvtárs! - győzködte Karcsi cinikusan. - Ezért mi nem lopunk, egyszerűen kivesszük a kalapból a részünket. - Fölényesen legyintett. - Szocializmus, kommunizmus, ugyan! Blöff, hamuka, pajtás! - Hirtelen elkomolyodott, és vizsgálódón Lali szemébe fúrta „macskamerev” szemgolyóit. - Csak nem vagy komcsi?

- Benne voltam az EPOSZ-ban - nevetett fel Lali erőltetetten. - Én voltam a titkár. Az EPOSZ-t feloszlatták, engem pedig szépen kieb-rudáltak. A DISZ-be sem vettek át. Szakszervezeti tag vagyok, de mi a szakszervezet nálunk? Sóhivatal. Eddig vidéken éltünk, most sem vidékiek, sem városiak nem vagyunk. Úgy élünk itt, mint a kivert kutyák. Oda már nem tartozunk, ide meg nem vesznek be. Otthon, nem mintha hiányozna, nem járhatunk szemináriumra, mert Pesten dolgo-zunk. Itt, azért hagynak ki bennünket, mivel vidékiek vagyunk. Állandóra otthon, ide ideiglenesen vagyunk bejelentkezve, holott Pest az állandó lakhelyünk, mert mi az a havi egy-két vasárnap, amit otthon töltünk el! Otthonunk kitaszított, Pest meg nem hajlandó befogadni bennünket, mert ahhoz, ugye letelepedési engedély kellene. - Meglóbálta a karját. - Ezt e! Számkivetettek vagyunk a saját hazánkban.

Karcsi olyan mozdulatot tett, mintha indulna, holott csak lábat váltott.

- Aludj rá egyet!

- Nagyon kell a pénz, de így... - Fejét vakargatta. - Nagyon váratlanul ért az ajánlatod, tényleg aludnom kell rá egyet-kettőt.

- Nézd, haver! Mi biztosra megyünk. Mindenre megvan az emberünk. Kinek az orra, kinek a szeme, kinek a testi ereje! Mindezt bele az agytrösztbe. Nálunk nincs banánhéj, amin elcsúszhatunk. Nincs erőszak. Gyilkosság szóba sem jöhet. Ajtó és ablak felfeszítés, holmi besurranások... Ilyenek! Legkisebb füst és tovaillanunk egy házzal. Privát személyektől sosem veszünk el semmit, csak az államtól. Mindenen osztozunk, mert nálunk egyenlőség van, nem úgy, amint az elvtársuraknál.

- Legszívesebben máris a markodba csapnék.

- Nem! Aludj rá egyet, mert nálunk ez már csak így megy, haver!

- Ha mégis, hozhatom a haveromat is?

- Persze. - Nyújtózkodott. Titokban Lalira sandított s enyhén meglökte. - Zsaru a láthatáron. Meg amúgy is sietek. Gyere, szerzek neked a csarnokban valami jól fizető alkalmi munkát! Ha netán nem sikerülne, segítesz nekem!

7.

Szabó Gergely visszafelé utazott Pestre. Fejét a pad fa-háttámlájához nyomta, szemét behunyta, és egymás után halászta elő álmoképeit emlékezetének lomtárából.

Szombaton utaztam haza a többiekkel. A pályaudvaron verődtünk össze. Egy s ugyanazon kocsiba szálltunk. - A munkásvonatokat Pestről kifelé, rendes személyszállító kocsikból állították össze. Marhavagonokat, csak hétfői hajnalokon használtak személyszállításra, Ipolytarnóctól fel Budapestre. - A többiek kártyáztak, én Henrikkel beszélgettem, majd újságot olvastunk, - a Nyugati pályaudvaron vetjük -, végül elaludtunk mind a ketten. Jó két óra múlva Lali, valahol Dejtár környékén, váratlanul felébresztett... Nem, már Ipolyvecét is elhagytuk. Éppen akkor húzott ki a vonat az állomásról.

Lali szemei furcsán villogtak. Feje, mintha tartana valakitől, körbejárt. Én akaratlanul követtem a tekintetét, de semmi gyanúsat nem észleltem. Érdekes, most mégis eszembe jutott, de - miért ne -, amikor tényleg, feltűnően viselkedett egy ideig az a gyerek?

Elhessegette gondolatainak elkalandozó csapongásait, és tovább idézte az eseményeket:

- Nem lenne kedved munkaidő után, egy kis cígeléshez? Jól megfizetik - cibálta elő zsebkendőként, valamivel később Lali azt, amely eddig furdalta az esztét.

- Lenne, ha nem készülnék ki nap s mint nap az öntödében. Egyébként martinász leszek. Ötven-hatvanfokos hőségben dolgozom, majdnem napi hat órán át, mert nálunk a veszélyes munka miatt két óra kedvezmény jár. Ha nem pihennék, másnapra úgy ellankadnék, mint Dojdo lova az úton, ahol összeesett és megdöglött. Mire ő, tudod, mit mondott? Nincs ennek semmi baja, csak ellankadt. Jelenleg gőzkalapáccsal dolgozom. Százötven tonna az ütőereje. Bumm! Néha azt hiszem, kiloccsan az agyvelőm. Innen az öntvénytisztítóba dobnak át. Girhenyős robot lesz. Képzeld, magasnyomású homokkal s vízzel tisztítják meg az öntvényeket, a kiálló részeket meg kézzel reszelik le, vagy lecsiszolják villanyköszörűvel, végül a kiszemelt

munkahelyemre raknak át az olvasztókemencéhez. Ingót meg tuskót öntök...

- Az mi?

- Félkész öntvény. Az öntödéből a kovácsolóba, a hengerdébe és a sajtolóba kerülnek. Bonyolult folyamat, nem részletezem... - Szemeim csillogtak, olyanként láttam magamat, mintha tükörbe néznék, s tovább áradoztam. - Nagyon szeretem az öntödét, órákig eldumálnék róla.

- Na jó! - vágott közbe Lali, - Akkor majd máskor beszélünk erről a nagycsarnoki buliról! - Kacsintott. Mennyire titokzatos mosoly bujkált az arcán! Ám, mielőtt tovább kérdezősködhettem volna, mert tényleg fúrta már a bögyömet a kíváncsiság, Lali faképnél hagyott...

Otthon anyám fogadott. A nyakamba borult, sírt, csókolgatott.

- Apu? - kérdeztem, mialatt kibontakoztam az öleléséből. Tudja Isten, szégyelltem magamat. Nagyon szeretem, jól is esett az anyai gyöngédség, de mit csináljak, ha sohasem szerettem az asszonyi nyavalygást! Egyébként sem vagyok már gyerek.

- A puztán van, gépet javít. Otthagyta Szécsényt, ugyanis átvették a helyi gazdaságba. Gépész. Nagyon várt. - A kötényt simogatta. - Hogy vagy? Jó helyed van Pesten? A szállásod? A munkahelyed? Nem vagy-e beteg? Eszel-e valamit? - záporoztak felém a kérdések, mígnem lesepertem az asztalról valamennyit.

- Bálba mennék. A pajtásaim hívtak meg.

- Előtte egyél valamit!

Már hozta is: a gyöngyözön csillogó húslevest, saját kezűleg gyúrt hosszú metélt tésztával, kirántott csirkét, sült krumplival és uborkasalátával. A legkedvesebb étellemmel várt.

A levesből kétszer szedtem. A csirkehúsból egy púpos tányérra valót zabáltam meg. Annyira ízlett, hogy még most is számban érzem az ízét...

A csomagjához kapott, az anyja ugyanis két tálra való kirántott csirkét is bepakolt, melléje malomkalácsot és piskótát süített, ám mintha meggondolta volna magát, keze félúton elakadt, végül nem nyúlt semmihez.

A DISZ-ben... - gondolatai néhány pillanatra megtorpantak: - Mi a fenének mentem fel - Legyintett. Elszégyellte magát, mert bolondnak vélik, ha meglátják. Szerencséjére nagyon kevesen utaztak, azok is aludtak, vagy az ablakon bámulták a tovasuhanó tájat. - Jó ideig nem történt baj, azonban tíz óra felé... Megnéztem a faliórát: öt perc múlva tíz, Lukács Pista félrehívott. Minden egyes szavára emlékezem:

- Egyszer már figyelmeztettek, ettől függetlenül tőlem maradhatnál, a vezetőség azonban - nyelt egyet, igen... igen, csak úgy zötytyent..., engem boróka-pálinkaszag csapott orrba. Sovány, már-már túl vékony nyakán világosan láttam a kiugró ádámcsutkáját, szája széle remegett, valószínű zavarban lehetett. - Ez DISZ-rendezvény. Kulákcsemeték ezen nem vehetnek részt!

Nem tudom mi történt velem. Az összes eddig felhalmozott keserűség tört-e ki, ömlött szét a bensőmben? Az a sok-sok megaláztatás, amiért becsukatták a kovácsműhelyünket, nekem ott kellett hagynom a szülőfalumat? Nem tudom. A fejembe vér gyűlt, minden elhomályosodott körülöttem. Előrenyúltam, nem én, a gépember, amellyé váltam, elkaptam a grabancát és kétszer-háromszor a falhoz vertem. Nem teljes erőmből, mert annyi eszem maradt, hogy valamelyest visszafogjam, ha az indulataimat nem is, az erőmet, mégis eleredt az orra vére, holott az arcához egyetlen ujjal sem nyúltam. Végül leköptem és elengedtem. Mi a fene lelhetett: úgy összecuklott, mint a harmonika. Azt hittem teteti magát, de amikor láttam, hogy tényleg elájul, bizony Isten megijedtem. Talán azért gurultam be, amiért kulákcsemetének csúfolt? Igen, mert ha ezt nem mondja, talán minden másként alakul. Bármit mondhatott volna, csak ezt ne! Megrökönyödöttem lestem, úgy álltam fölötte, mintha nem hinnék a saját szememnek: Ne hülyéskedj! - motyogtam, majd menekülési ösztönemtől hajtva az ajtó irányába indultam. Mindenki engem bámult, még a cigányzenekar is elhallgatott. Szinte láttam magamat: az arcom falféher, ajkam remeg..., mégis nyugodtságot mímelve lépkedtem az ajtó irányába. Nem siettem, nem menekültem, nyugodt, méltóságteljes léptekkel ballagtam ki azon a résen, amely szétnyílt előttem. Az udvaron - utánam szaladt-e -, ki más, a párttitkár: Nagy Géza bácsi állta utamat.

- Ide figyelj, te taknyos! - Legszívesebben neki ugrottam volna, de miért tetézzem a bajt, ráadásul öreg, a nagyapám lehetne. Aggokra pedig, csak nem emelek kezét! - Reggelre elhagyod a falut, másként átadlak a rendőrségnek vagy az ávosoknak. Hétszentség, hogy lecsukatlak!

Egy ideig, tessék-lássék a fejemet törtem, végezetül beleegyezőn rábólintottam.

- És többé nem teszed be a lábad ebbe a faluba!

Eltoltam az utamból, és hazafelé indultam. Útközben pesti munkatársaim, a gyárunk jutott eszembe, ahol szeretnek és megbecsülnek. A személyzeti osztályra is felhívtak egyszer, közölték, hogy beiskoláznak. Beleegyeztem.

Sóhajtott.

Otthon apu várt. Mennyire örült! Azonban, miután elmeséltem neki a történeteket, úgy lehangolódott, mint a rossz nagybögő. A légkör megfagyott körülöttünk. Anyám pityergett, apám a fejét csóváltgatta.

- Kár, mert éppen most adtam be a mentesítő kérelmünket a Rákosittkárságra. Pusztá Géza is aláírta. Most visszavonja. - Legyintése, sóhaja egyszerre rezgette meg a levegőt. - Itthon dolgozom végre. A főnököm szeret, nem tesz ki miatta. Neked is jó helyed van. Hallom: szakmunkás leszel, öntő. Nem kis dolog! A többi? Úgy lesz, amint Isten akarja.

Ami azt illeti, szerethették is, mert apu igazi, békebeli jó melós, és szó, ami szó, mindenhez ért...

Több mint másfél órát beszélgettünk, még az ágyban is brummogtunk, alig aludtam valamit. Reggel vonatra ültem, és most Pest felé közeledek. El ne felejtsem felkeresni Gizit! Annak meg az anyja, édesnéni küldött általam csomagot. Megtudta, hogy itthon vagyok. Átjött Halászból. Útközben csípett el. Ha nem késik a vonatom, nem találkozunk. Még ma át kell adnom Gizinek a csomagot!

Azzal, mintha mi sem történt volna, kényelmesen elhelyezkedett és nemsokára elaludt.

Egészen Pestig aludt...

Gergő délután állított be első unokatestvéréhez.

Gizi készülődött valahová. Pongyolában fogadta, ruhája a szék karján lógott.

- Otthonról jössz, igaz? - érdeklődött Gizi, a szokásos üdvözlések után.

- Honnan találtad ki?

- A csomagról. - A kezében lógó dobozra mutatott, amelyet Gizi anyja spárgával kötött át, végén hurkot hagyott, hogy legyen hol megfognia.

- Édesnéni küldi. - Gergő így hívta a nagynénjét, Gizi anyját. - Hálsziból karikázott át miattad. Az állomáson kapott el, szerencséjére késett a vonatom.

- Kösz! - átvette, bontogatni kezdte, azonban, mintha meggondolta volna magát, hirtelen abbahagyta a csomók bogozását. - Később bontom fel. Mi van benne?

- Nem tudom. Éppen csak a kezembe nyomta, máris befutott a vonatom.

- Ül le, és mesélj!

- Képzeld - Gergő arcán savanyú mosoly futott át -, kitiltottak Ludányból.

- Ki...i? És miért?

- A falhoz kentem Lukács Pistát.

- Ja, aki verekszik! Egyébként, ki az a Lukács Pista?

- Az orra vérzett - folytatta felelet helyett -, holott én a hátát kentem a falhoz. Lekulákcsemetézett... Kiutasítottak miatta a bálból, utána a faluból is! Nem tudtam, hogy DISZ-rendezvény van...

- Szerinted más is van? - Felnevetett. Gizi rendkívül jó kedélyű lány volt. - Le vagy maradva egy brosúrával. Nem válaszoltál: ki az a Lukács Pista.

- A DISZ-titkár.

Gergő leült, a szék nagyot nyikkant alatta.

- Össze ne törd az egyetlen széket! - nevetett fel Gizi.

Gergő átült a rekamiéra.

- A gyárunkban, a munkások fellegvárában, éppen olyan melós vagyok, mint a többiek. Se különb, se ócskább. Otthon meg...

Gizi tréfásan megfenyegette, mire elhallgatott.

- Ha nem tudnád, második éve járok szemináriumra. Az anyagi valóság egyik törvényszerűsége a szüntelen változás - szavalta murisan.
 - Semmi sem pontosan ugyanaz, mint egy perccel előtte volt. Így az ember sem. Állandóan fejlődik - nevetett -, vagy visszafejlődik. Ezt én tettem hozzá, viszont a kutyából nem lesz szalonna. Idézet: Rákosi Mátyás elvtárs angyalföldi beszédéből. - Tréfásan sündörögve megcsípte Gergő karját. - Nem tapsolsz? - Összeverte a tenyerét. - Éljen Rákosi! Sztálin... Rákosi!

Annyira nevetett, hogy a könnyei is kicsordultak. Pongyolája szétnyílt, összefogta. Jól állt neki, nem lehetett haragudni rá.

- Ha tudni akarod - Gergő csak játszott a durcást, valójában rá is átragadt valami a lány kirobbanó jókedvéből -, a múltkor Gerő Ernő beszélt a szerelőcsarnokunkban. Én tartottam a zászlót. Atlétatrikóban, dagadó izmokkal. Lefilmezték bennünket. Talán a híradóban is benne leszünk.

- Na látod! - élcelődött tovább a lány. - Az előbb mégsem tapsoltál velem! Felállni és tapsolni! Úgy szokás, nem?

- És beiskoláznak. Martinász leszek. A személyzetin közölték velem. Na...?

Gizi váratlanul felugrott, és melléje telepedett. A pongyolája megint szétnyílt, most azonban nem törődött vele.

- Ha nem lennél első unokatestvérem..., azonnal kikezdenék egy jövendőbeli mérnökkel Mert olyan leffel mondtad, mintha legalábbis egyetemre küldenének, nem hat hónapos átképzőre. Vissza is ülök, mert...

Kopogtattak, ezért elhallgatott. Felugrott és az asztal mellé állt. Úgy tett, mintha a csomagjával foglalkozna, miközben kiszólt, hogy tessék: Fogadjunk, hogy megint az a kis kurva lesz - tette hozzá az orra alatt suttogva.

Az ajtón, úgy, amint Gizi megjósolta, Gajdáné Fekete Zita lépett be.

- Bocsánat - ütközött meg. - Nem tudtam, hogy vendéged van.

Gergőhöz lépett, és a kezét nyújtotta:

- Ugye, mi már ismerjük egymást?

- Négyszer, ha nem ötször találkoztatok - jegyezte meg Gizi, némi éllel, mivel nem állhatta megjegyzés nélkül. - Fogadom: most sem jössz be, ha nincs itt!

Zita elpirult. Zavarát humoros hangú élcelődéssel ütötte el.

- Féltékeny vagy? Adj egy szál gyufát, és magatokra hagylak beneteket! Gergő éhesen csipegette meg a szemével a szép nő, több mint kellemes, lenyűgöző bájait. Vékony, nyári otthoni ruhája a térdéig sem ért, ezért félreérthetetlenül következtetni lehetett szép, formás, hosszú combjaira. A könnyű, testhez simuló selyemanyag alatt pedig szinte kézzelfoghatóan kidomborodtak kecses formájú, nőies bájainak éles kontúrjai... Nem merte nyíltan megbámulni, amiért is csak titokban vetett rá szemet egy-egy félénk, de rendkívül mélyen szántó pillantásainak kíséretében. Az utóbbi időben egyre jobban és jobban kívánta a nőt. Azt a különös, forró, kéjes bizsergést, amelyről olyan sokat meséltek szombatoként vagy vasárnapoként a barátai és gyárában a munkatársai, ki-ki a fürdőben..., amelyet ő még egyszer sem élt át. Tudata alatt szunyókáló ösztöne a kellő pillanatra várt, hogy kitörhessen jármából. Kifejezetten haragudott Gizire, de Zitát sem értette meg, amiért eltúrta ezt a sértést, már-már gyalázást. Közben önkéntelen összehasonlította őket: Az igazi, városi, virágházi szépség mellett Gizi tipikus falusi lányként hatott. Az zsenge, harmatos rózsaszálacska, emez, bár Gizi is jó alakú, durva illatú, mezei zsályaként jelent meg hirtelen felbolydult képzeletében.

- Kint van a kredencben - hallotta ez alatt Gizi válaszát.

- Nincs ott.

Az idegen asszony hangja zenélt, dallammal telt meg, mint a muzsikaszó.

- Jobbra, fent a második polcon, a te feleden.

- Megint megnézem, de ha nem lesz ott, még egyszer bejövök.

Elindult. Mozgása sikkos, tartása délceg és kecses volt. Az ajtóból váratlanul visszadugta a fejét.

- Jó szórakozást, Gizike! - incselkedett. Neki mondta, mégis Gergő-re lesett.

- Be... é! - nyújtotta rá a nyelvét Gizi nevetve. Miután becsukódott mögötte az ajtó, azonnal Gergőhöz fordult: - Te, ez a csaj teljesen beléd esett.

- Azért, mert bejött...

- Ha nem jön be, beles.

- Ellenőriz, hogy nem rosszkodunk-e. Na hallod, egy nő meg egy férfi órákig bent egy szobában!

- Tudja, hogy első unokatestvérek vagyunk. - Tréfásan megfenyegette Gergőt. - Érdeklődött, nem egyszer kérdezősködött felőled. És ki rohan azonnal az ajtóhoz, ha csengetsz? Ő, mert előbb megles az ablakon.

Gergő jóleső mocorgást érzelt a bensőjében. Úgy érezte, mintha nagyon régen ismerné Zitát, mintha réges-régen összetartoznának. Nem itt, még gyermekkorukban találkoztak, azóta szüntelenül együtt járnak, összetartoznak, mint az öreg vadgerlepár.

- Azt sem tudom kicsoda. - Mellét nem öntötte el szokatlan melegség, arca sem pirult el, hiszen Zita régen az övé. Magában hordta, mint a szívét, hozzátartozott, mint a lélegzete... Valahogyan mégis kíváncsian várta az unokatestvére válaszát.

- Elvált. Egy gyereke van, és újságíró. Amint láttad néhányszor, nagyon szép csaj. Kecses, hosszú nyak...

- Előbb kurvának nevezted - vágott közbe Gergő.

- Pontosabban: kiskurvának. Miért? Mert változó, mint a folyó: nyáron kiszárad, télen befagy. Érted?

- Ezt jól megmondtad! - Legyintett. - Beszéljünk másról! - Azért terelte másra a szót, mivel egyre jobban haragudott Gizire, és félt, hogy elárulja magát.

- Randim van - jelentette be Gizi, miután megnézte a vekkerét. - Jó félóra múlva a Nemzeti Színház előtt kell lennem.

- Randid, amikor előbb azt mondtad: szívesen kikezdenél velem?

- Azt is hozzátettem - csípte meg fanyar grimasz kíséretében Gergő arcát -, ha nem lennél az első unokatestvérem, de az vagy!

- Akkor én megyek - állt fel Gergő.

- Azért nem kell elszaladnod!

- Kibontod a csomagod, felöltözöl... És nemsokára kezdődik a mozi is, ha kapok jegyet.
- Mit nézel meg?
- Egy Kabos-filmet: Hippolit a lakájt.
- Szerdán szabad leszel? - vágott közbe Gizi.
- Mint mindig.
- Elmegyünk a Kálvin téri moziba? Állítólag..., várj csak!
- Tőlem - vágta rá Gergő, mialatt az a fejét törte.
- Megvan: Egerek és emberek. Feliratos film. Szerelem... minden van benne, ami nekünk kell! A jegyet megveszem. Melyik előadásra menjünk el?
- A fél nyolcasra.
- Jó, akkor hétkor várlak. A csomagot köszönöm.
- Anyukádnak köszönd meg, úgyis panaszkodott, hogy ritkán mész haza, írsz neki levelet - szólt vissza Gergő már az ajtóból.

8.

Mester Lali, megbeszélésüknek megfelelően, a Nagycsarnok pincéjében kereste fel újból Lúdneyakút, a banda főnökét. Két ízben is találkozott vele, amióta beszervezte a bandájába.

Lali a kimondott igen után, éjjelenként kifejezetten rosszul aludt. Nappal zavartan és erősen ingerülten viselkedett. Leginkább a lebukás következményei borzolták fel feszes idegrendszerét. Ilyenkor erős szorítást, görcsöt érzett a gyomrában. Feje zsibogott, testét verejték verte ki, olykor valóságos „vízárban” úszott, miután felébredt. Az izgatta leginkább, hogy megtudják a társai, ám legeslegjobban a szüleitől, kiterjedt rokonságától és a faluja szájától tartott, merthogy nem mehet haza többé, ha lebukik, arra akár mérget vehet.

Mindezek ellenére elfogadta a felkínált lehetőséget. A pénz nagyúr, amely eddig csak csepegett, most a lehetőség a meggazdagodásra, a hatalmába kerítette.

Lúdneyakú egy lánán ült, almát válogatott.

- Megjöttél? - lesett fel Lalira, kancsalmód, annak köszönése után.

- Amint megbeszéltük.

- Tegyél úgy, mintha segítenél, ámbár rajtunk kívül nem téblábol itt senki. Ha mégis, azok mind az én haverjaim.

- Nem hozol össze a bandával?

- Bunkó vagy?

Lali ugyanúgy haragudott ezért a szóért, mintha leparasztották volna. Most is, azonnal fejébe szállt a vére, de uralkodott magán, rezdülés nélkül figyelte a társát.

- Mindig csak annyit, amennyit a munka megkíván. Azt, amire az utasításod szól! Ehhez tartsd magad, a többit bízd rám! Következő lesz a dolgod: ledekkolsz a Somogyi Béla úton, a Blaha Lujza tér sarkán, majd észrevétlenül a Szabad Nép Székháza sarkához lopózol, az újságkiadó részre. Ott találsz egy mélyedést, amibe behúzódsz, ahonnan kitűnően szemmel tarthatod a Corvin Vendéglő bejáratát, mert mondanom sem kell: azon az ajtón hatolunk be az áruházba.

- Tehát a Corvin Áruházba törünk be?

- Pofa be! - villant nagyot Lúdneyakú szeme. - Csak annyit, amennyi rád tartozik! Egyébként nem törünk, behatolunk...

- Folytasd!

- Ha valami gyanúsat észlelsz, azonnal és részletesen közlöd velem, ha felkereslek, mert csak velem tartod a kapcsolatot, apus! Ha átesel a tűzkeresztségen, bemutatlak azoknak, akikkel együtt dolgozol majd, mert fölösleges mindenkit ismerned. Tehát a legapróbbnak tűnő részletekről is beszámolsz nekem! Főleg a zsernyákokat figyeld, meg a hekusokat! - Megpöckölte Lali orrát. - Kiszimatolod, mert ugye nem mutatkoznak be neked, nekem! Aztán, ha már bent leszünk, füttyülsz, úgy, amint legutóbb mutattad: egyet s lehetőleg hal-kan!

A láda közben megtelt. Lúdneyakú felállt, felkapta és a többi ládára rakta. Rengeteg alma hevert a földre terített ponyván, azonban újabb ládát már nem hozott. Előreindult, a kezével intett Lalinak, hogy kövesse!

A ládarakások közötti keskeny labirintusokban kanyarogtak, míg nem újabb helyiségbe jutottak, ahol Lúdneyakú hirtelen megállt.

- Most kérdezhetsz!

Lali néhány pillanatig habozott, Lúdneyakú szinte a veséjébe látott.

- Csak nem majréztál be? - förmedt rá, szurkálta az arcát sanda pillantásaival.

- Füstös Laciról, - Nógrádszakálban történt, ahonnét Ludányba költöttünk át -, valóságos rablőhistóriák keringtek: betörések, gyilkosságok..., egy szép napon, nyakon csípték, és - hurkot rajzolt a nyaka köré - krikszkraksz!

- Ne félj, téged nem kötnek fel! Sem fegyvert, még kést sem hordunk magunkkal, és nem is ütünk le senkit. - Az ajtó felé intett a fejével. - Corvin... pontosabban a Corvinban lévő vendéglő tíz órakor zár be, az újságkiadásokkal is végeznek akkorra. Tizenegy órára teljesen elcsendesedik a környék. Te szépen elfoglalod a helyedet. Mi tizenkét óra tájban lépünk színre. Viszlát, haver!

Olyan gyorsan faképnél hagyta, Lali azt hitte, a föld nyelte el.

Mester Lali hat óra tájékán jelent meg a Blaha Lujza téren. Egy ideig a Nemzeti Színház előtt lődörgött, később a Corvin Áruházhoz osont, ahol, maga sem értette, miért ennyire félénken nézegette a kirakatokat, majd bement az áruházba. Az óra és az ékszer részlegben kinézett magának egy karórát, amelyet megvesz majd. Azon kívül vásárol - határozta el - egy szép öltönyt is...

Záróra előtt hagyta el az áruházat, ahonnan a Somogyi Béla utcába sétált. Kis, zárt furgonokba összekötözött újságtömböket raktak. Csúszdán érkeztek le a járdára, ahonnan kézzel rakták fel a kocsikra. Belesett a vendéglőbe: nagyon előkelő helynek vélte, valósággal megrettent. Több mint két éve lakott, dolgozott Pesten, de egyszer sem járt hasonló helyen. Talponállókat, esetleg harmadosztályú presszókat látogatott. A gyárban ebédelt, ünnepnapokon pedig, ha éppen nem utazott haza, a Tejbüfében, vagy a Fülléres étteremben a társaival egyetemben... Félt. Legszívesebben lelépett volna, azonban természetellenes kapzsiságán, pénzéhségén kívül, akadt a dolognak másik oldala is: a romantika, amely végső lökést adott az idesodródásának. Erre a Blaha Lujza téri lődörgése közben döbbsent rá. Gyerekkorában csendörnek csúfolták, mert állandóan csendör-zsiványt játszottak, ahol rendszeresen ő volt a csendőr. Átlagosnál élénkebb fantáziájának motolláján különféle rablőhistóriákat szövögetett, amelyeket szép csokorba kötözte, és ki-kihúzza azokból egy-egy szálát, sorjában elmesélte a társainak, akik tátott szájjal hallgatták, és őszinte csodálattal nyugtázták élénk fantáziájának színesebbnél színesebb szüleményeit. Az is megfordult a fejében, hogy rendőr lesz. Meg is kísérelte, azonban gyenge fizikumja miatt, már az előkészítő tanfolyamra sem vették fel. Sokáig bántotta, később kifejezetten örült neki, mert közben rájött: nem neki való az a fegyelmezett, szilárd rendet követelő életmód.

Most betyár lesz. Nem dörzsölte össze a két kezét. Nem ugrott nagyot. Szíve sem vert hevesebben, sőt előbbi félelme még inkább fokozódott. A lámpácska, amely lelkiismeretének vészkijárata fölött eddig csak pislákol, mostanra olyannyira nagy fényvel lobogott, hogy kifejezetten elvakította. Testét meg-megújuló láz gyötörte, még

a verejték is kiverte, később meg a hideg rázta. Torka összeszorult, állandóan nyeldesnie kellett. Gyomra görcsösen vonaglott. Felváltva köhécselt, dörzsölte a szemét és vakaródzott. Ennek ellenére mindent úgy csinált, amint Lúdnyakú a lelkére kötötte.

A Nemzeti Színház előtti óra tizenegyet mutatott. A Rákóczi utca csendesebb oldaláról figyelte, mialatt óvatosan a kijelölt helyére osont, és behúzódott a kérdéses falmélyedésbe, ahonnan újra és újra áttapogatta a szemével a környéket.

Lúdnyakú teljesen váratlanul termett mellette. Egyáltalán nem vette észre közeledtét. Nemhogy lépteket, legkisebb neszt sem hallott, ami valósággal megrettentette.

- Semmi, mehetek! - közölte vele zavartan.

Lúdnyakú harmadmagával lopódzott az étterem hatalmas üvegajtó-jához. Gumírozott viharkabátot viseltek, hátukon egy-egy hátizsák lógott. Halk csikorgást, tompa zörejt hallott, az ajtót feszengethették, miközben hangos lábdobogás ütötte meg a fülét. Néhány pillanatra rá, bent az üvegajtó mögöl elemlámpa fénye villant fel.

Felfedezték őket. Kik, éjjeliőrök-e vagy más, nem tudta.

Lalit a falmélyedésben még elemlámpával sem fedezhették volna fel, viszont ő mindent látott. Megfeszülten figyelt. A pillanatoknak súlya nőtt, s a vállára nehezedett, ami, amint telt-múlt az idő, egyre jobban és jobban szorongatta a gyomrát és a torkát. Szíve hangosan vert, meg-megiramló gondolatai az agyába szorultak, és megbénultak. Nagyon bánta, amiért belement ebbe a veszélyes játékba. Ha most megússza - fogadkozott -, soha többé nem tart velük! Azelőtt vaktölténnyel lövöldöztek. Füstölt, durrant, több semmi. Most élesre töltött fegyvert nyomtak a mellének!

Ijedt, fásult bénaságát, már-már aléltságát Lúdnyakú váratlan megjelenése oldotta fel. Megint nem vette észre, mikor, miként surrant melléje, amelynek most, csodálkozás helyett, kifejezetten örült.

- Megzavartak bennünket. Nem számítottunk éjjeliőrökre - súgta Lúdnyakú a fülébe. - Másik helyre húzzuk át a csíkot! Gyere utánam! Óvatosan...

Lali elkapta a kezét, és elszántan megszorította.

- Nem megyek veletek!

- Bemajréztál?

- Nem csinálom tovább! Szégyellem, de félek.

Lúdneyakú megragadta a kabátját, és a falhoz nyomta.

- Nincs vissza út! Velünk jössz vagy... - másik kezét ütésre emelte.

- Ha agyonversz, se megyek!

Lúdneyakú, kelletlen bár, de elengedte, s váratlanul a lábszárába rúgott.

- Bunkó, paraszt vagy! Gondolhattam volna. - Megint elkapta, és újra a falhoz nyomta. - Ha manzer leszel, ha beköpsz...

- Senkinek sem szólok - riadozott, makogott Lali.

- Csakhogy engem ezzel nem győzől meg, apus! Figyeltetek. Rád szállunk... - Szemei vészesen parázslottak a sötétben. - Mindenkit érhet baleset! Kilöknek a villamosból. Fejre pottyan valami az utcán, lecsapnak a Népligetben... Ne engem okolj miatta!

Néhányszor pofon csapkodta, majd faképnél hagyta...

Lalinak harmadnap is dagadt volt az arca és nagyon fáj a lábszára.

9.

Gyönyörű őszei idő ömlött a városra. Az öregasszonyok, óriási búbos kemencéje, olyannyira befűtötte a várost, hogy a legtöbb lakásban kinyitogatták az ablakokat. A fák leveleit az utolsó szálíg lekopasztotta az elmúlt heti korai fagy. Csupasz águjjaikkal, csontváz-ként szurkálták keresztül-kasul a rájuk telepedő forró napsugarakat.

Ezen a vasárnapon a ludányi fiatalok, a megszokott Dandár utcai fürdőzés után, ahol alaposan megmosakodtak - az akkori bérházak nagy többségében nem volt fürdőszoba, a háziak és ők is lavórban mosakodtak -, az Üllői út felé indultak el.

- Templomba megyünk? - érdeklődött néhány lépés után Sanyi.

- Oda - habozott Laci, mialatt a társaira lesett.

- Szerintem sétáljunk inkább! - indítványozta Lali, miközben fél lábra állt, fejét oldalra lógatta, és ugrálni kezdett, hogy kirázza füléből a fürdőben belement vizet. - Egész úton kínoz! - Az ujjával is segített. Sikerült, ezért abba hagyta. - Végre gyönyörű időnk van - folytatta ezután az őt körülálló társai felé lesve.

- A templom...! - Laci távolba meredő szemei ragyogással teltek meg, hangja nosztalgikusan zsongott. - A falunkra emlékeztet. Engem pedig minden feldob, ami a falumat hozza eszembe. A templomban újra otthon érzem magamat, mert minden ugyanolyan: a szertartás, az imádságok, az énekek, a pap és a ministránsok ruhái...

- Szavazzunk! - indítványozta, közbevágvá Henrik.

- Laci érvei tökéletesen meggyőztek - intette le Lali nagyvonalún. - Csak én voltam ellene, most visszakozok. Tehát melyik templomba megyünk?

- Az Örökimádásba járunk, nem?

- Menjünk! - vágta rá ketten is.

Továbbmentek. Útközben beszélgettek, lökdösődtek és jóízűen netvetgéltek, ugratták egymást, meg a nőket figyelték, s jó falusi szokás szerint, rájuk cuppogtak. Henrik bizonyult közülük a legszemtelenebbnek, mivel ő, a többiek megátalkodására, szemérmes huzakodása ellenére, meg is szólította némelyiket: De szép a kisasszony! Nem

találkoztunk már valahol? Nincs kedve velünk sétálni? Vagy csak köszönt: kezét csókolom, nem ismer meg? A többiek felengedve, visszafogott, kuncogással s röhécseléssel kísérték, mire Henrik még jobban felbuzdult. Addig-addig molesztálta a nőket, amíg az egyikben - kardos, kis pesti lány lehetett -, emberére nem akadt. Melléje ugrott, és jó erősen pofon csapta. Henrik azonban feltalálta magát: elkapta a kezét és megszorította:

- Magának még a keze is aranyos. Finom, puha, mint a bársony. Picike...

- Akar még egy pofont?

- Ahová pacsi, oda puszi! Nos?

- Hülye, tahó! - fizette ki, miközben kirántotta a kezét, és otthagya őket.

A társai egymásra dőltek a röhögéstől.

Már majdnem közvetlenül az Üllői út környékén jártak, amikor Sanyi hirtelen feltartotta a fejét, és többször is a levegőbe szimatolt:

- Húsleves szag.

Laci követte az orrával.

- Nem szag, illat!

- Milyen finom húsleveseket főz anyám! - mélázott el Gergő.

- Csíkkal - tette hozzá sóvárgón Sanyi.

- Ezek a csíkot is átkeresztelték: cérnametéltnek nevezik. A múltkor szemtől szembe kiröhögtek miatta a gyárban.

Henrik, mint a szukát kereső kan kutya, magasra emelte a fejét, egyébként is nyurga s nagy ádámcsutkás fiatalember volt, átvéve a társai hangsúlyát, tovább áradozott:

- Saját kézzel összeállított s gyúrt csíkkal.

- Sárgarépa szeletek, zöldség...

- Benne főtt marhahús, vagy tyúk, paradicsom szósszal.

- Velős csont, a velő kenyérrre kenve, forrón!

Sanyi még a szája szélét is megnyalogatta, de a továbbiakban már a hentes beszélt belőle.

- A marhavágóhídról egyáltalán nem tudok velős csontot csenni. Az utolsó darabig elviszik. Enyvet vagy mit gyártnak a csontokból.

- Ezek itt még főzni sem tudnak!

- Mert nem rakják bele, ami belevaló.
- Még a jót is elrontják, öregem! A falu, az az igazi!

A hangulatuk nyomottá vált. A levegő a rájuk telepedő honvágy miatt megsűrűsödött körülöttük. Haza kíváncsoztak. Pesten otthonlanoknak, kivetetteknek érezték magukat. Henrik kivételével ágyrajároként tengették az életüket. Kis pénzért dolgoztak, mivel munkájukhoz illő szakmájuk nem volt... Hiányoztak az ismerős, a megszokott arcok: a szülők, a rokonok s maga a falu százszínű arca. Pesten minden más, idegen és újszerű, főleg szokatlan. Szerintük még a harangoknak is másabb a kongása, a hatalmas házak miatt, mint otthon. Nem kérdezhették meg, hogy kinek csendítenek... Kitől s minek, amikor itt még a házbeliek sem ismerik egymást? Az emberek közöttösen mennek el egymás mellett, amíg otthon, nemcsak köszönnek, hanem mindenkinek akad a másikhöz néhány jó szava. A bérházak udvarai, ha a falusi udvarokhoz képest egyáltalán udvaroknak lehet azokat nevezni büdösek, az utcák zsúfoltak és zajosak. A falu évezredek nyugalmához képest, Pest egyetlen óriási idegkórház. Meghalni sem érnek rá az emberek a sok futkosástól. Mindenki ideges és közömbös a másik iránt.

Nem egészen így volt, ők ilyenek látták, érezték.

A templom elé érve Laci, mintegy gondolataik összefoglalásaként, így fejezte ki az érzéseit:

- Tudjátok mit csinálnék a legszívesebben? Felmennék a toronyba és lehugyoznám Pestet.

A templomban fent a kóruson foglaltak helyet, ahol a kántoron és háromtagú énekkarán kívül senki sem tartózkodott. Ők, mint valamennyi falusi hagyományhoz, körömszakadtáig ragaszkodtak a kórushoz.

Vagy korábban kezdték el a szentmisét, vagy elnézték az órát, a prédikációt lekésték. A hosszú fapadokra ültek, ki-ki imádkozott, ki áhítatosan bekapcsolódott a szertartásba, mindaddig, amíg a mindent megszépítő álomtündére homlokon nem csókolta: előbb Henriket, utána Lacit, végül Sanyit. Fürdőben jártak, a meleg víz alaposan kiszívta az erejüket. Nem csoda tehát, hogy elszunnyadtak.

Lali néhány perc eltelte után felébredt, s oldalba lökte Gergőt.

- Gyere ki, beszélni szeretnék veled!

Kimentek az előtérbe, ahol a falnak támaszkodtak.

- Bajban vagyok, Gergő - kezdte Lali, majd a társa élénk érdeklődésétől kísérve, elejétől a végéig elmondott mindent: Hogyan szervezte be a bandába Karcsi, került kéz közelbe Lúdynakúval, mi történt a Corvin előtt, s milyen szavakkal fenyegette meg..., amióta is rettegésben él, arra gondol, hogy hazamegy.

Gergő rezzenés nélkül hallgatta végig, utána viszont annál élénkebben rakta tenyerét a társa karjára.

- Szívesen segítek, ha teljesen rám bízod az ügyed!

- Kezet is adjak rá? - Gergő a kezét nyújtotta, amelyet Lali, mintegy segítségkérőn megmarkolt. - Isten engem... - kezdte, Gergő azonban leintette.

- Templomban vagyunk, hagyd!

A többiek éppen ekkor léptek ki az ajtón.

- Vége a misének? - érdeklődött hitetlenkedően Lali.

- Mire felébredtünk, mert ugye elszunnyadtunk, szétnézünk, ti sehol. Utánatok költöztünk - nevetett fel Laci.

- Gyerekek! - fordult hozzájuk izgatottan Gergő. - Lalit életveszélyesen megfenyegették. Közbelépek, de amint tudjátok... az ávó könnyen lesíttelhet. Segítetek nekem?

- Az csak vili - vágta rá, szinte egyszerre. - Mi is vagyunk olyan erősek, mint a pesti fiatalok - tette hozzá Laci.

- Kérésem a következő! Elmegyünk a Csarnok Büfébe. Állítólag az a vasárnapi törzshelye az ipsének, hogy ki az, nem érdekes! Ti kint maradtok, csak akkor léptek közbe, de ekkor mindent bele, ha szólok, esetleg lármát hallotok, dulakodást láttok. Világos?

- Mint a vakablak - vágta rá a legharciasabb Laci.

- Akkor induljunk!

A részleteket az alatt beszélték meg, mialatt kiértek a körúti villamosmegállóba, mert egészen odáig legyalogoltak. A villamoson viszont már egyetlen mukkot sem szóltak egymáshoz. Igaz, hamar odaértek. Leküzdhetetlen belső tűz, visszafojtott keserűség kínozza, fűtötte őket, ezért valósággal kívánták már a verekedést, a duhajko-

dást, amely levezeti feszült indulataikat s megnyugtatja kiéleződött idegrendszerüket...

Leszálltak. A villamosmegállóból a büfé elé siettek, ahol Gergő álljt intett a kezével.

- Itt várjatok, a többit úgy, amint megbeszéltük!

Elindult. Mozgása friss, de határozott volt, csinos, férfias arcának vonásaiban mély elszántság ült.

Bent a helyiségben, Lali személyleírása alapján és jellegzetesen hosszú nyakáról azonnal felismerte a banda vezérét: Lúdneyakút, mellette Karcsit, akiről - bár Lali részletesen leírta a külsejét - csak gyanította, hogy ő lesz az. A sarokban álltak. Előttük főtt kolbász és egy-egy korsó sör állt a vaslábú, magas asztalon. Beszélgettek. Más is állt az asztaluknál. Egy öregember, ő azonban szemlátomást nem tartozott hozzájuk.

Gergő melléjük sétált, ahol azonnal az igencsak megütköző Lúdneyakú vállára rakta a tenyerét.

- Te vagy az az erős fickó! - szólt rá ellenségesen, akit nagyon váratlan, szinte villámcsapásként ért e közlés, nem beszélve Gergő meglepetésszerű megérkezéséről. Csak hápogott s bizonytalankodón bámult, szemmel láthatóan azt latolgatta, hogy ki lehet ez.

- Mit akarsz tőlem? - tért végre magához némi szemlélődés után, ellenségesen Gergő felé fordulva.

- Rendőr vagy, esetleg hekus? - gúnyolódott Karcsi.

Az előbbi öreg, rosszat sejtve, kezébe vette a poharát, és gyorsan eloldalgott az asztaltól.

- Mester Lali barátja vagyok.

- Paraszt, mint ő! Csak azért nem mondtam bunkót, mert úriember vagyok - élcelődött ellenségesen, a helyzetük gyors felmérése után Lúdneyakú. Ők ketten vannak, amaz egyedül.

Gergő úgy tervezte, hogy csak végszükség esetén emel kezet, ám a paraszt, meg az utána következő bunkó szó, annyira feldühösítette, hogy esztét veszített mozdulatokkal, elkapta a zakóját, és magához rántotta. Ennyire gyors támadásra Lúdneyakú egyáltalán nem számított, ezért mire észhez tért volna, Gergő két nagy tenyerével átmar-

kolta a derekát, könnyedén a feje fölé emelte, megforgatta, majd a mellettük lévő asztalra ejtette.

Karcsi, látva a fiatalember erejét: Lúdneyakú legalább nyolcvan kilót nyomott, mégis annyira könnyedén emelte fel, pörgette meg a feje fölött, mint egy rongybábut, azonnal felismerte benne a kovácsot, akiről Lali mesélt neki.

Lúdneyakú szerencséjére nem esett le a magas de keskeny, betonba ágyazott, vaslábú asztalról. Komoly baja sem történt. Két-három poharat levert, amelyek nagy csörömpöléssel törtek össze a kövön. A söntésben nem sokan tartózkodtak, mind őket figyelték. A hatalmas, bőrkötényes csapos, kacsázón feléjük indult, úgy csattogott a saruja, mint a kacsza szárnya menekülése közben.

Gergő közelebb lépett, a tápáskodó, a két kezével az asztal szélébe kapaszkodó fiatalemberhez, és megfenyegette:

- Ha nem hagyjátok békén Lalit, ha csak egyetlen ujjal is hozzányúltok, ripityára verünk benneteket!

A többiek kint a kirakat ablaka mögül figyelték az eseményeket, amíg bent, Lúdneyakú hűséges társa: Karcsi, a helyén állva, valósággal lebénultan leste Gergőt. Nemhogy a közbeavatkozásra, a megmozdulásra is képtelennek bizonyult.

Lúdneyakú végre lekászálódott az asztalról, és a derekát fájlalva visszagyűrögette az ingét a nadrágjába, s megigazgatta a ruháját is.

Gergő elkapta, az állát fogva kényszerítette, hogy szembenézzen vele.

- Megértetted - gúnyolta -, apus?

Az nyelt egy nagyot, majd erősen lekonyult mozdulatokkal megfordult és méltóságát vesztett léptekkel visszaballagott az előbbi helyére. Gergő, ekkor ahhoz a félrészeg asszonyhoz fordult - egyike volt, akinek az asztaláról Lúdneyakú leverte a poharát -, aki legközelebb állt hozzá:

- Bocsánat, naccság! - Majd figyelembe sem véve a csapos, egészen közelről hallható gágogását, nyugodtan az ajtó felé indult.

Kint csak ennyit mondott az izgatottan, felvillanyozódottan köréje sereglő társainak.

- Minden rendben, mehetünk a büfébe ebédelni!

10.

A munkásvonat óriási zökkenéssel állt meg. Balogh Laci, szokása szerint a vagon nyitott ajtójában várta a szécsényi állomáson Lilit, aki Pöstényből gyalogolt ide. Miután felfedezte a gyéren kivilágított részen ácsorgó lányok között, hevesen feléje tegetett:

- Hello, Lili! Itt vagyok. Gyere! - kiabálta, mire az, kiválva a többiek közül visszaintegetett:

- Megyek! - Már rohant is a Laci vagonjához. Miután odaért, a fiatalember leguggolt, és feléje nyújtotta a kezét. Lili elkapta, majd - az egyetlen lépcső és Laci segítségével - olyan hévvel ugrott fel, hogyha Laci nem kapja el, menthetetlenül orra bukik.

Lili szorosán hozzásimult, s erősen fújtatva megköszönte a segítségét.

Többen is látták őket, szálltak fel utána a vagonba. Útjukban álltak, ezért Lili kibontakozott a fiatalember karjából, azonban egy pillanatra sem engedte el annak kezét.

- Hol van a helyed? - súgta.

- Hátul, a szokásos sarokban. Most senki sem ül ott.

Lili jelentőségteljesen megszorította a kezét.

A marhavagon közepén a szokásos viharlámpa alig pislákkolt. Valaki meg is jegyezte:

- Ezek már a petróleumot is vizezik.

- Ecet ég benne - humorizált a társa, mire többen is bekapcsolódtak a beszélgetésbe.

- Gyarmaton majd szólunk, hogy töltsék fel, mert szerintem kifogyott belőle a petróleum.

- Nem kell szólni, így legalább kevesebben szállnak fel ide. Végig nyújtózkodhatunk a padokon és beverhetjük a szunyát!

- A zságások biztosan elpártolnak ettől a vagontól.

- Kinek hiányoznak?

- És, ha végleg elalszik a lámpa?

- Sötét lesz. Alsunk. Mit nézzünk, az orrunkat?

Mialatt az utasok egyik padtól a másikig átkiabálva beszélgettek - sok mindenről szó esett közöttük -, a két fiatal a sarokba húzódott. Laci segítette Lilinek levetnie a barna, prémes gallérú télikabátját. A sajátja mellé rakta a padra.

Ezután szorosan egymás mellé ültek.

- A többiek? - nézett körbe Lili.

- Egyikük sem jött haza. Gergőt egyébként kitiltották a falunkból.

- Nem mondtad. Miért?

- Megverte a DISZ-titkárt. Szerencséjére nem jelentették fel, holott Pista sokáig járt az orvoshoz. Belső vérzés vagy mi... Gergő apjáék simították el az ügyet.

- Nagyon megverte, s miért?

- Kulákcsemetének csúfolta, megszégyenítette a bálban.

- Buli volt?

- Klubdélután. Minden héten rendeznek ilyet. Volenték volt lakásában, a mostani kultúrházban.

- Szimpatikus gyerek. Magas, csinos, erős fiú! - szeleburdin belecsípett Laci arcába. - A menő fej azért te vagy nálam!

Egy ideig összebújva hallgattak, majd Laci elmesélte Lilinek a múltkori kocsmái esetet. Fennhangon nevettek. Lili, amúgy is jókedvű lány volt, Laci átvette tőle a vihogását, mialatt nevetve meglegyezte:

- Naccság, egy félrészeg, topis nőnek!

Miután kinevették magukat, a falujukról enyelegtek. A ráérő emberek aprólékosságával, olykor-olykor a legjelentéktelenebb részleteket is hosszan megtárgyalták, amiért is az idő nagyon gyorsan eltelt.

Észre sem vették, és máris Vác felé közeledtek.

- Nagyon kevesen vagyunk - ásított Lili -, mi történhetett.

- A lámpa alig pislákol. A világosabb vagonokba szálltak, meg sokan szabadságon vannak. Az építkezéseken dolgozók fagyszabadságon, mások a disznóölésekre vetek ki néhány nap szabadságot, vannak, akik fát vágják az erdőben...

Lili összerázkódott. Laci, abbahagyta a felsorolását, és együtt érzően megkérdezte:

- Fázol?

- Ami azt illeti nincs az a vérpezsdítő meleg, meg el is álmosodtam.
 - Dőlj le, és aludj! - Átnyúlt a lányon. A nagykabátját kereste, hogy betakarja vele. - Majd leragad a szemed. Dőlj le!

- Nem is látod a szememet.

- A hangodon érzem, mennyire álmos vagy.

Lili Laci ölébe hajtotta a fejét. A lábát maga alá húzta, és végigdőlt a fapadon. Úgy összekuporodott, mint a macska.

- De kanszagod van, hallod-e! - jegyezte meg nyomban az után, hogy birizgálón megcsipkedve.

Lilit nemcsak víg kedélyűnek, igencsak szabad szájúnak is tartották egymás között a társai, ismerősei.

- Pontosan azelőtt fürödtem, mielőtt eljöttem hazulról.

- Ezt nem lehet lemosni szagos szappannal - pajkosan megcsípte -, csak akkor múlna el, ha kiherélnének.

Hangosan kacagva a fiatalember nadrágjához nyomta a száját, és azon át a combjába fújta forró leheletét.

Laci, miközben reflexszerűn összeszorította a combját, akaratlanul elkapta a lány fejét, és felnevetett.

- Csiklandozol? No, megállj csak!

Ő is lehajolt. A hátán kezdte, és a nyaka felé haladva, ugyanúgy át-lehelt a ruháján, mint Lili tette vele előbb a nadrágján.

Lili rángatódzott, ugrált, okvetlenül ki akarta szabadítani magát Laci kezeiből, ő azonban szilárdan tartotta. Végül Lili hátrahanyatlott, mire Laci a mellének esett: huh... hu! - lehelte.

Lili teljesen elcsigázódott, mire teljesen sikerült kicsúsznia a tüzes fiatalember kezéből. Kapkodón felült, megigazgatta a ruháját, rendbe szedte a haját, majd Lacihoz fordult:

- Tudod-e, hogy egészen felbuzeráltál - súgta. Lehelete égetett, hangja pajzánul remegett.

Laci felbátorodva előbbi sikerén, újra átölelte, és szorosan magához húzta. Lili engedelmesen hozzásimult, mire a fiatalember tovább bányászott sikereinek aranybányáiban. Előbb a derekát simogatta, azután feljebb és feljebb merészkedett.

Lili kéjesen elnyúlt a kezei között.

- Hadd hergeljelek fel én is egy kicsit! - gügyögte Laci kéjesen átítatódottan.

Lili csókra csücsörítette a száját, amibe Laci szinte beleharapott.

A hátralévő úton végig csókolóztak.

Régóta ismerték egymást. Lili rengeteget kacérkodott a fiatalemberrel, ám csak most csókolóztak először.

Csókolóztak és ölelkeztek. Annyira elmerültek a hirtelen rájuk szakadó örömek habzsolásában, hogy csak a Nyugati pályaudvaron eszméltek fel.

- Nézd! - Lili szörnyülködve emelte fel a télikabátját. - Összetapos-tuk! Vihetem a tisztítóba, de mit veszek fel addig?

- Kölcsön adom az enyémet.

- Úgy beszélsz, mintha másik nagykabátod is lenne, de nincsen.

Az élesen kivilágított peronról erős fény szűrődött be a vagonjukba, ráadásul az övék éppen az egyik kandeláber mellett állt.

- Egyébként az enyém sem különb. - Laci feléje mutatta a nagyka-bátját. - Nézd!

Összeborultak, és jóízűen nevetni kezdtek. Miután alaposan kiröhögtek magukat, mintha mi sem történt volna, magukra cibálták a nagykabátjukat, kézbe vették a csomagjaikat -, sok ételmet hoztak otthonról -, és elindultak az ajtó felé, ahol elsőnek Laci ugrott le, hogy udvariasan lesegítse a lányt, aki egyenesen a karjai közé zuhant. Átölelte, és arcon csókolta. Még tovább ölelgeti, ha Lili nem siklik ki a karjai közül.

- Rengetegen járnak körülöttünk! - A fiatalemberbe karolt, és maga után húzta. - Siessünk!

Szó nélkül mentek tovább. Lili csak a kapuban szólalt meg ismét.

- Találkozunk estére?

- Pesten csak agyoncsapnám az időmet. Miért ne?

- Csak azért, mert unatkozol? - Laci nem válaszolt azonnal, amiért is Lili meglökte a térdével. - Kérdeztem valamit.

- Szép lány vagy, csíplek.

- Ezt a szót is Pesten tanultad, mi?

- Jó, akkor úgy mondom, amint felénk szokták: szeretlek.

Lili eldobta a bőrdöngyét, semmivel, senkivel sem törődve, a nyakába ugrott. Hosszan csókolóztak. Később, hogy ne zavarják a járóke-
lőket, félreálltak, és mit sem törődve az idő gyors szárnyalásával, to-
vább csókolóztak.

Laci ekkor döbönt rá, hogy végérvényesen beleszeretett Lilibe, s
ha lehetősége adódik rá, azonnal feleségül veszi.

11.

Az elmúlt tél, Szabó Gergely első tele Pesten, nagyon zordra sikeredett. Szerencsére rövid ideig tartott. Hó is kevés esett. Fekete karácsony volt, szilveszterkor pedig zuhogott az eső, amely azonnal meg is fagyott. Úgy fénylettek az utcák, mint a városligeti korcsolyapálya...

A tavasz március végén köszöntött be. A nap olyan sziporkázón süttött, mintha május közepe lenne. A rügyek erőteljes duzzadásba kezdtek a terek apró bokrocskáin. Az utcai árusok bódéiban, a hóvirág mellett feltűnt az ibolya is. Az emberek kiskabátra vetkőzve sétáltak. A nők könnyű nyári ruhát, csizmák helyett körömcipőt viseltek. A macskák vonyítva kergették egymást éjjelenként Gergő bérházuk függőfolyosóin. Öreg Bajusz - így hívták-e vagy csak csúfolták, Gergő nem tudta, a házban mindenestre mindenki így nevezte a házmestert - fél éjszakákon keresztül seprővel zavargázta őket.

Zöldiné, a háziasszony már a második napon kilakoltatta szobájából Gergőt.

- Tisztességes özvegyasszony vagyok, és fiatal. Hiányzik nekem, hogy az egész ház rólam pletykáljon! - fújta a többieknek, majd Gergőhöz fordult: - Nem haragszik, Gergőke?

Dehogyan haragudott, sőt még örült is neki, ugyanis az ószeres, meg a pincér állandóan cukkolta miatta.

Ezentúl tehát négyen laktak, a tömbbizalmi által három személyre méretezett szobácskában. Gergőnek egy földre helyezett matracon jutott hely, a két ágy között, amelyet reggelenként, az ágyneműjével együtt, betolta a pincér ágya alá, mert nemcsak az volt a legközelebb, ott akadt hely, ugyanis a másik két ágy alját teletömködték csomagokkal. Az is előfordult, hogy az ószeres rálépett, ugyanis éjjelenként többször kijárt a folyosó végén lévő közös WC-re.

Gergő egyedül tartózkodott otthon. Ilyesmi is ritkán fordult elő. A többiek dolgoztak, ő nemrégén ért haza a munkából. Szokása szerint a ládáján ült, és a fejét törte: hová menjen? Gizihez-e, vagy egyedül rója az utcákat, mint máskor?

A szomszédos szobából zajt hallott. Kissé meghökkent, mert azt hitte, hogy teljesen egyedül tartózkodik a lakásban. Alig ocsúdott fel, a magányos, fiatal és kelletős özvegyasszony, máris előlépett az ajtón.

- Egyedül van itthon, Gergőke? - sétált melléje.
- Egyedül.
- Unatkozik? - váratlanul megsimogatta.

Gergő agyában összetolult a vér. Szíve hevesebben vert, szeme két pillantás közé szorulva az asszonyra meredt, mint a váratlanul a kezébe pottyant almára, amelybe szabadon beleharaphat. Régen gyanította, hogy tetszik a háziasszonynak, mi több, ki akar kezdeni vele. Becézte, már-már „táncrakérőn” kacérkodott erőteljes fiatalságával. Most is: térdig sem érő, vékony, átlátszó, testhez simuló selyemruhát viselt. Világosan kilátszott a combnyakig érő kombinéja s alatta minden, ráadásul cselesen hozzádörzsölődött. Gergő eddig azt hitte olyan szépség, aki csak fénylik, ám nem melegít. Most saját bőrén át érezte, mennyire forró a teste. Feszülő idegrendszer szikrát kapott s lángra lobbant, vére fokozatosan felforrt. Régen vágyott nőre, amely vágyakozását a korai tavasz, még inkább, nemcsak serkentette, fel-forrósította.

- A fejemet töröm: menjek-e moziba - leplezte elszorult lélegzetével összekeveredett erotikus bizsergését, izgalmát. Hangja mutált, mint a kamaszé. Véletlenül sem mert felnézni a háziasszonyára. - A házi néni nem dolgozik:

- Ne néizzen! Szóljon úgy, amint az öregek: Pannikának!
- Mit szólna a barátom, meg...
- Egymás között. - Teljesen váratlanul, kissé színészkedően nyugoskodni kezdett: - Fáj a fejem, hazajöttem, egyébként sem kaptuk meg az anyagot, csak álltunk, meg pletyiztünk volna.
- Miért nem fekszik le? - bámult rá Gergő.
- A zajra ébredtem fel, a ládáját huzigálta. - Gergő vállára nehezedett, leguggolt és a fülébe súgta: - Nem masszírozná meg a lábamat?
- A lábát, amikor a feje fáj?

- Azt hallottam ettől elmúlik a fejfájás. Dianával... belemasszírozni!
 - Hangsúlyában a felfokozott várakozás buja szele fújdogált. - Na, jöjjön be hozzám!

Választ sem várva előresietett. Gergő követte. Bent az ágyára hevert. Amúgy is rövid ruhája teljesen felhúzódtott.

- Masszírozza, Gergőke! - kérte, negédesen rámosolyogva.

Mire ő gyengéden simogatni kezdte a lába szárát.

- Üljön le mellém! - Zöldiné kéjes hangjába, az előbbi mellé, buja vágyakozás és a felvillanyozottság csiklandós keveréke vegyült.

Gergő leült, és tovább simogatta az asszony aránylag formás lába szárát. Az édes örömet előlegező, forró asszonyi test érintése, meg az agyát csiklandozó „kirakat”, mely nemsokára kezébe adja majd értékes portékáját: vastag combját, széles, asszonyos csípőjét, élesen hullámozó mellét, csendesen pihegő ajkát..., nemcsak felhevítette, hanem egyre jobban bátorította is. Kezei lábszárától mind feljebb és feljebb merészkedett: előbb a térdéhez, onnan a combjára, ahol váratlanul elfogyott a mersze.

- Feljebb is szabad, Gergőke! - biztatta az asszony. Szavai elaléltan gurguláztak. Nemcsak élvezte a simogatást, kéjelgett is, ezért a hangja, amint a fiatalember most már nekibátorodva, mind feljebb és feljebb haladt a combján, erotikusan tovább burjánzott.

- Ú...úgy! - Végül combjai közé szorítva Gergő két kezét, összekuporodott, s enyhén remegni kezdett. Hangja elnyúlón akadozott. - Ugye, maga még nem volt nővel, Gergőke?

Az szégyellte bevallani, ezért csak rövid huzakodás után válaszolt:

- Kisgyerekkoromban, játékból...

- Ha akadna egy anyuci? - Zöldiné félig felült, a fiatalember kezét egyetlen pillanatra sem engedte ki a combjai közül, a karjába kapaszkodott, és a szeme közé bazsalygott. - Olyan anyuci, aki beavatná a szeretkezés valamennyi csínjába. Figurákat mutatna...

- Jó lenne.

Zöldiné nem engedte tovább makogni. Hevesen átkarolta a nyakát, mire Gergő félig az asszonyra zuhant.

- Én megfelelnék? - búgta a fülébe, kéjesen hozzádörzsölődve. Hangja ritmikus erotikával telt meg, lehelete szikraként pattant, amelytől minden valamire való férfi feltétlen tüzet fogott volna.

- Meg. - Zöldiné ajka a szájára tapadt, válasza ezért meleg nyállal keveredett.

- Segítsen lehúzni a ..., és maga is...

Gergő szinte megvadult. Szorosan magához szorította, és az asszonyba fojtotta a hangot, amiért is csak kölcsönös tapogatások és csókolgatások után kezdhettek el vetkőzni -, miután az asszony bugyiját a lábfejevel egyszerűen a szobaközepére dobta, valósággal alája furakodott, amiről Gergőnek akaratlanul a kutyájuk jutott eszébe. Szuka volt. Üzekedés idején valósággal kierőszakolta a párzást: ha a kanok nem ugrottak rá, ő farolt alájuk. Ilyenkor megdobta egy kalapáccsal. Nem sok ideje maradt az otthoni emlékeinek kavaráására, mert az asszony testének forrósága lebénította, és egyébként is kezdetét vette az örömteli játék, amelyre olyan régen vágyott. Gergő minden csókjában, valamennyi szemvillanásában tovább élt valaki, akitől ezeket a mozdulatokat álmában eltanulta. Mindenki hagyott rajta valamit a maga legszebb élményéből, amelytől pávatoll színűre sikeredett...

Zöldiné előbb csak erotikusan sóhajtozott: huhuzott, amint a bagoly, aztán hangos jajgatáson és vad fetrengésen túl sikítani kezdett, amitől Gergő megijedt. Riadtan feltérdelt, majd szép lassan vissza-csúszott az asszony mellé az ágyra.

- Miért hagyta abba? - Az asszony ziháló suttogása, az előbbtől teljesen eltérően, Gergő passzivitása miatti szemrehányássá változott.

- Mert sikítottál. Fájt?

Zöldiné átölelte, és melléje bújt. Gergő egyik tenyerét a melléhez húzta, mintegy jelezve, hogy szorítsa meg, másikat a combjára helyezte, hogy simogassa!

- Te kis csacsi! - nevette ki ezután. - A nők azért sikítanak, jajgatnak szeretkezés közben, mivel lelkük egész mélyéig élvezik, teljesen átadják magukat a testüket-lelküket elárasztó gyönyörűségnek. - Megcirógatta. - Ne félj, anyucid mindenre megtanít. - Apró csókokkal pötyögtette tele az arcát. - Jól esett? - súgta végül.

- Jól - hagyta rá Gergő, előbbi felemelő érzésihez képest lesújtó büntudattal. Mert Zöldinének mindene megvolt. Izgett-mozgott alatta, jóízű, ritmusos viháncolással élvezte a szeretkezés valamennyi mozzanatát. Semmit sem vehetett a szemére, valahogy mégis másként képzelte el az első szeretkezést. Olyannal, akit szeret, aki sokkal tartósabb és mélyebb érzéseket szólaltat meg lelke szép hangolású gitárján, mindezt szenvedélyesen és mélyről fakadón, nem csupán a gyorsan tovaillanó testi gyönyörűségtől úzón. Mert igaz: jólesett szeretkeznie ezzel a nővel is, de miután lepottyant róla, nem érzett többé semmit. Kielégítette pillanatnyi vágyát, és kész!

Legszívesebben felugrott és elmenekült volna.

- Kiváló férfi vagy - rezgett tovább az asszony érzelmeinek túlhangolódott hegedűje. Férjem a háborúban halt meg. Akadtak partnereim. Legutóbbi élettársamat elkergettem, mert ivott. - Mind a két kezével megsimogatta a fiatalember arcát. - Máskor nem szabad ennyire hamar abbahagynod. - Felnevetett. Oldalsó fogai hiányoztak. Elöl az egyik szuvas lehetett, mert félig elfeketedett. - Megijedtél, féltetted, hogy fáj? - gügyögte negédesen. - Ne félj, anyucid mindenre megtanít, mert ezen túl állandóan velem hálhatsz. Azt mondjuk, hogy a tömbbizalmi közbeköpött, vissza kell költöznöd hozzám. Az ajtót becsukjuk. - Szinte állandó csókpötyögtetéseivel valóságos szeplőfelhőket rajzolt Gergő arcára. - Nem kérem, hogy feleségül vegyél. Jókora túlzással a fiam lehetnél. - Megint megcsókolta. - Nem, ne ijedj meg, nem vagyok annyira öreg, csak a járatlanságodra célozva példálóztam. Az élettársam lesz...

Gergő hanyatt feküdt. Kezét már régen levette az asszony melléről, csak a combját fogta még.

- Vissza akarok menni a falumba. Nem bírom megszokni Pestet.
- Most, amikor végre szakmát szerzel?
- Kovácssegéd s lakatos vagyok, bárhol megélek.
- Annyira szereted azt a koszos falut?

Gergő nem válaszolt, mert mit mondjon annak, aki gyerekkorától Pesten penészedik.

Zöldiné újra hozzásimult. Combját átvette Gergőn, valósággal az ágyhoz szegezte. Tolakodón, szeretkezésre hajlón csiklandozta, ingerelte...

- Gyere, most én irányítalak! - elengedte Gergőt s feltérdelt. Az ingedet is, mindent vess le magadról!

Gergő váratlanul kicsúszva mellőle, felkelt, és sietve öltözködni kezdett.

- Ne haragudjon - szólt vissza.

- Miért magázol? - hökkent meg az asszony. Az ágya szélére ült, és az öltözködő Gergőt bámulta, aki felmérve a helyzetét, taktikát változtatott. Melléje ült, fél karjával átölelte, másikkal a meztelen testét simogatta.

- Nagyon jó nő vagy, de ne haragudj, nekem most feltétlenül el kell mennem.

- Előbb mást mondtál.

- Ilyenkor meleg van - hebegte zavartan, most kitalálgatva a szavakat -, estére viszont lehül a levegő, nem várnak meg a társaim. Én pedig feltétlenül beszélni szeretnék velük.

Az asszony, ha vonakodva is, csak bekapta a horgot. Gergő, hogy még jobban elaltassa, megcsókolta.

- Haragszol rám?

- Ah, csak fel vagyok dobva, viszont, ha egyszer menned kell... Bár, furcsállom, az előbb még azon tanakodtál, hogy melyik moziba menj.

- Rövid, átlátszó ruha... Szép női test... Kívántalak. Meg akartalak kapni. Vakvilágba beszéltem.

Zöldiné belesípelt Gergő karjába, és hangosan felnevetett.

- Nem is vagy te annyira naiv! - Hozzásimult. - De a szeretkezés terén még sokat kell fejlődnöd! Ha engedelmes fiúcska leszel, anyucid beavat, megtanít néhány figurára.

Gergő nem válaszolt. Felugrott, és megindult az ajtó felé.

- Mikor jössz haza - szólt utána az asszony.

- Úgy... nyolcra.

- Vásárolok valamit, és főzök neked vacsorát. Az élettársad leszek...

- Hová mész vásárolni? - kérdezte meg Gergő, némi számítással.

- A nagycsarnokba. Közben szétnéztek erre-arra...

Gergő, sutára sikeredett mozdulattal, csókot dobott az asszonynak, és elsietett. Úgy futott lefelé a lépcsőkön, mintha menekülne valaki elől. Ami azt illeti menekült is, mert ezekben a percekben kifejezetten bánta, amiért engedett az asszonynak. Fojtogató lelkiismeret-furdalást s maró bűnbánatot érzett.

A Könyves Kálmán és az Üllői út - népligeti oldalán -, az árusbódék mögött, verekedésbe botlott. Egy alig több mint siheder fiatalemberke, a középkort biztosan átlépő asszonnyal verekedett. Embergyűrű vette körül őket, de senki sem avatkozott közbe, amin Gergő nagyon elámult.

- Éppen közbe akart lépni a nő javára, amikor valaki megfogta a kezét. Dávid bácsi, az ószeres volt. Mellette elmaradhatatlan társa, a volt pincér állt.

- Nehogy beleavatkozz - figyelmeztette jóságosan.
- A szemem láttára verjenek meg egy nőt?
- Nagyon jól bokszol a fiú - figyelmeztette a pincér.
- Összegyűröm, mint egy darab rongyot.
- Üt, és eltáncol. Nevetségessé tenne!
- No, lássuk csak!

Ugrani akart, a pincér azonban elkapta a kezét.

- Régen ismerem őket. Egyik tizenkilenc, a másik egy híján húsz. Alkoholista mind a kettő. Együtt élnek, most hajba kaptak valamin. Bohóckodnak egy kicsit, azután látványosan kibékülnek. Ha beleavatkoznál, mind a ketten neked esnének, végül téged vinne el a rendőr.

Gergőt ezek a szavak leszerelték, mégis, miután néhány szót váltott velük, kissé szégyenkezve köszönt el tőlük, futott tovább.

Kétszer-háromszor körülrohángálta a Népliget ismert részeit, azokat a helyeket, ahol a barátaival olykor-olykor összegyűltek, most egyiküket sem találta kint, ezért újra villamosra pattant. Mester Lalihoz, a Sobieski János utcába igyekezett, akivel közvetlenül a házuk előtti járdán futott össze.

- Hozzád jöttem, beszélni szeretnék veled. Csak... nem indultál valahová?

- Gondoltam, kiugrok a Népligetbe.

- Onnan jövök. Összevissza kerestelek benneteket.
- Kezet rá: mire kiérünk, mindenki ott lesz!
- Hagyd! Bajban vagyok, Lali! - intette le Gergő. - Másik lakás kellene, lehetőleg még ma. Hallottam, hogy itt, mármint nálatok...
- Kirúgtak?
- Rám ragadt a háziasszonyom. Előbb is, majdnem megerőszakolt - hazudta, zavartan s belesülve.

Lali nagyot cuppantott.

- Bárcsak nekem lenne olyan, fiatal, jóvágású háziasszonyom, mint a tiéd! Ne félj, én nem vakarnám le magamról! Úgy, de úgy... tudod!
- Kell a fenének az ilyen kiélt satrafa - vágott a szavába Gergő. - Rádásul azt akarja, hogy legyek az élettársa. Jó erős, falusi bika kellene neki. Én nem leszek a palija, az biztos!

Gergő minden porcikája tiltakozott az elkezdett kapcsolat folytatása ellen. Mert - vélte - azt nem akadályozhatjuk meg, hogy a madár ne repüljön el mellettünk, dehogy fészket rakjon a fejünkön! Komolyabb, egész életre szóló kapcsolatra vágyott. Legalább tíz-tizenöt évvel öregebb nő mellett pedig ilyen nem igen képzelhetett el. Ha csak alkalmi kapcsolatról lenne szó! Széles, asszonyos csípői, nagy mellei..., mindene megvan hozzá, Zöldiné is megfelelne, csak hogy ő azt akarja, hogy költözzön be a szobájába, végül teljesen a nyakába varrná magát. És mi lenne a vége? Botrány.

Mivel Gergő még mindig a fejét rázta Lali a vállára csapott.

- Mázlid van. Amint mondtam, megüresedett az egyik ágyunk. Tegnap ment el az ürge. Egyik gyári haveromnak szántam, viszont, ha neked kell, ziher hogy te kapod meg. Rideg üzlethelyiség. Köves, ablaka: nagy, szimpla üvegű kirakat, igaz befüggönyözzük, ajtaja az utcára nyílik. A víz befagy télen a lavórban. Hatalmas dobkályhánk van, de csak addig melegít, amíg gyaluforgáccsal tömjük. Az utca végéből hordjuk, mert a szén, csak pislákol benne... Forduljunk vissza! A házinéni otthon van. Beszéljük meg vele! Hárman lagnánk abban a hatalmas, volt hentesüzletben. Te, én meg a házinéni fia. Ő azonban legtöbbször, főleg őszevégtől télvégéig, bent alszik az anyjánál...

Minden sikerült, ezért Gergő még azon a délutánon elköltözött a Vendel utcából. Lali segített neki az átköltözésben is. Szerencséjükre Zöldiné még nem ért haza. Egyedül az ószeres tartózkodott otthon, akit Gergő azonnal beavatott a titkába, majd megkérte, hogy közölje döntését a háziasszonyával, és Lacival együtt intézzék el kijelentkezésének egyik részét: a ház-, illetve a tömbbízalminál. Ennek előtte írassák alá a szelvényt Zöldinével...

Az ószeres sokáig szorongatta a kezét, sajnálkozott, amiért otthagya őket, de megértette, amit így fejezett ki:

- Fiatal csődörre vásik a foga. Jelzem, régen látjuk, tudjuk. Az alkalmat várta, mivel nem ugrottál, ő akart behúzni a csőbe...

- Jó, vastag szalámi kellene neki! - röhögött közbe Lali.

Gergő nem ment bele az egyre jobban elburjánzó, vastagodó ízetlenkedésbe, elköszönt és a faládájával együtt előreindult...

12.

Balogh Laci és Gál Lili, az összes szabadidejüket együtt töltötték el. Esetleg Laci régi barátaival - mind vidékiek, szomszéd falusiak -, akik mellé Lili alkalmanként meghívott a lányszállásról egy-egy lányt is.

A korán beköszöntött tavaszt a még korábban érkező nyár hetek alatt elsöpörte az útból.

Lili és Laci a Margitszigeten, a Duna-parton és a Nagyszálló környékén sétáltak.

- Bemegyünk? - humorizált Lili cinikusan felkacagva. Úgy csillogtak a fogai, mint a vízbe mártott fényes, fehér babszemek.

- Ott nem lesz jó? - mutatott Laci ellenkező irányba.

Gomba alakú büfé volt, ahol egy tál ételt is kaphattak.

- Nem vagyok éhes, keressünk olyan... igazi sűrű, bokros részt, ahol nyugodtan csókolózhatunk.

- Arra a célra a pad is megfelel.

- És ha más is lesz? - gurgulázott Lili szájában a kacaj.

- Sohasem tudom, mikor viccelsz, mikor beszélsz komolyan.

Lili belekarolt, és maga után húzta. Mind a kettőjükben izzott a vágy, hogy a tartós szerelem után végre lángra lobbanhasson titkos vágyuk, és hamuvá égesse azt a tilalomfát, amelyet, mivel a falujukból hoztak magukkal, csak azért nem zúzták darabokra eddig, hogy legalább a látszatát fenntartsák egyébként, már aligha létező ártatlanságuknak.

Most ez is megtörtént.

Lili a víztorony melletti bokros részbe csalta Lacit.

- Megfelel? - mutatott körbe kéjes kajánsággal.

Laci válasz helyett szorosán magához szorította.

- Tényleg... az enyém leszel?

- De kikupálódtál! - vihogott közbe a lány. - Olyan szépen beszélsz, hogy a végén elbőgöm magam. - A füléhez hajolt, és cseppet sem enyelgőn belesúgta: - Eddig kié voltam?

- A feleségem leszel?

- Na hallod, ha egyszer lefekszem veled, elvárom, hogy elvegyél.
 - Visszamegyünk falura? Hozzánk, vagy hozzátok, mindegy, - Pöstény az akkori Szécsényhalászihoz tartozott - érzélgösködött kissé enyelgőn Laci.

- Csirkéket nevelünk - incselkedett Lili, mintha a társa szokatlan érzélgösségét gúnyolná, ám mégis volt ebben a lányban valami különös, mélyről fakadó érzelem, csak csapóajtó mögé rejtette, hogy egyszer, váratlanul felnyitva, magával ragadja Lacit is. - Disznókat tartunk, meg egy... tucatnyi gyereket nemzünk. Szépen mondtam, igaz?

- Meghallják és utánunk lopózik valaki!

- Legalább csinál egy szívességet. - A fenekére csapott. - Egyéb-ként, tényleg falun szeretnék lakni.

- Komolyan mondd?

- Úgy beszél, mintha én állandóan viccelődnék! - A fiatalember gombjával játszott. - Olyan ez a város a falunkhoz képest, mint egy jól öltözött gazdag ember. Mindene van, csak szíve nincs. Nő vagyok, ezért nekem olyan apróságok is számítanak, mint teszem azt: köszönnek-e, ismerem-e a szomszédomat, tudom-e ki megy férjhez, kinek született gyereke, vagy éppen kinek csendítenek a toronyban. Együgyű napi pletykák, alkalmi, jóízű tereferélések...

Lili tőle szokatlanul ábrándozott. Lali rá is csodálkozott. Eddig sosem hallott tőle ilyen szavakat.

- Szeretsz? - váltott érzelmet később kissé váratlanul Lili, kéjtelgőn a társához simulva.

- Se előtted, se utánad, csak te!

Lili erőszakos csókolózásba kezdett. Laci arcán kezdte, a szájánál végezte, eközben a nyakába kapaszkodott, és érzékien lehunyta a szemét. Később lehúzta magával a fübe.

- Levetem a ruhámat, mert összegyűrődik - jelentette ki a földön heverve praktikusán. Hangszíneiben azonban, mint a mezei rét tarkaságában, számtalan színárnyalat feslett, szinte zenélt, csak fül kellett hozzá, amely megérti. - Dobb le te is a nadrágodat!

Pillanatokon belül levetköztek, elhelyezkedtek, összeölelkeztek, csókolóztak, simogatták egymást, és megtörtént az, amire oly régen vágytak...

Lili füvet tépett, felkönyökölt, és megcsiklandozta vele Laci orrát.
Az elkapta a kezét.

- Megharapjalak?

Lili a hanyattfekvő fiatalemberre nehezedett.

- Milyen nő vagyok? - kacérkodott. - Nem csalódtál bennem?

- Ne beszéljünk ilyenekről!

- Akarom. Igenis beszéljünk róla! Jó nő vagyok, vagy nem? Élményt jelentettem neked, vagy csalódást?

- Sokkal jobb volt veled, amint gondoltam. Ennyi elég?

Lili felült. Nem hordott melltartót. Szép, nagy melleinek kerek domborulatai szabadon ingerkedtek kigombolódott blúzából, mire a fiatalember újra feltöltődött, Lili közelében az állandóan benne lap-pangó vágyaival.

- Azt hitted, nem vagyok jó nő?

- Én... nemigen voltam még nővel.

- Nekem te vagy a második fiúm, viszont tőled nem lépek arrébb.

- Az elsőt, a vőlegényedet, miért hagytad el?

- Azért... - néhány pillanatig habozott -, mert, ami veled jól esett, sőt... vele egyenesen kínszenvedés számba ment. Örültem, ha békén hagytam, viszont veled bármikor s örömmel lefekszem.

Kissé felemelkedett, és megcsiklandozta egy újabb fűszállal a társa orrát. Laci elkapta a szájával, kiköpte, majd gyengéden Lili csupasz mellébe harapott.

- Juj... - kéjelgett Lili, érzelmes kacagása közben, majd odébb húzódott, és miközben összegombolgatta a blúzáát, tovább csacsogott.

- Azt sem bánám, ha gyerekünk lenne.

Laci a lány meztelen combjaira hajtotta a fejét.

- Úgyis elveszlek. - Váratlanul felült, és fokozott figyelemmel bámulni kezdte a környéket: a közeli bokrokat csakúgy, mint a távolabbi részeket.

- Jön valaki? - hallgatódzott bele a csendbe Lili is.

Laci a nadrágja után kapott.

- Öltözzél fel gyorsan! - szólt Lilire.

Kapkodva öltözködtek, mégis alig készültek el, a mellettük lévő bokrok máris szétnyíltak. Két rendőr lépett eléjük, és elkérték a sze-

mélyi igazolványukat. Laci a farzsebében tartotta, Lili a kis válltás-kájából kotorta elő. Szinte egyszerre nyújtották át. Az igazgató rendőr éppen csak, külön-külön belelapozott az igazolványaikba -, azt nézte meg, hogy van-e bejelentett lakásuk Pesten és munkahelyük -, a másik kissé távolabb állt, visszaadta, tisztelegtek, megfordultak, és mintha ott sem lettek volna, elnyelte őket a bokrok sokágú szája.

- Mi volt ez? - hüledezett Lili.

- Razzia. Menjünk és üljünk le a legközelebbi padra! - Felugrott, felsegítette Lilit, majd egymásba karoltak, és kikószálódtak a bokrok közül.

- Te - nevetett fel Lili, már kint az úton -, ha egy kicsit korábban jönnek - szája elé szorította a tenyerét és belevihogott. - Te a pucér fenekeddel, én kitárulkozva. Jó kis kirakat fogadja őket.

- Lili! - csípett bele Laci, majd a lány nyaka köré fonta a karját, és megcsókolta.

Nem vette le a kezét, így sétáltak tovább.

- Te ágyrajáró vagy, én lányszálláson lakom. Hová menjünk, ha szeretkezni akarunk? Mert se nálam, se nálad, még csak nem is csókolózhatunk- medítált, némi önmentegedéssel később Lili.

- Otthon lesz lakásunk? - kíváncsiskodott Laci.

- Na...ná, majd árokszélén lakunk, és bokrok alján hempergünk, mint a mezei nyulak! Leválasztjuk a telkünk végét, és építkezünk. Nálunk vagy nálatok.

Egy ideig megalégedetten ballagtak.

- Tudod, hogy Gergő már nem lakik velem? - közölte Laci később a lánnyal.

- Összevesztetek?

- Gergővel? Soha! Kikezdett vele a háziasszonyunk.

Lili szemmel láthatóan felvillanyozódott.

- Meséld el gyorsan!

- Zöldinének, tudod: a háziasszonyunknak fáj a feje. Arra kérte Gergőt, hogy masszírozza meg a lábát...

- A feje fáj és a lábát masszíroztatta? - hötyörészett Lili.

- Ki akart kezdeni vele. Feljebb, még feljebb, suttofgta neki.

Lili összeszorította a combjait, és erotikus mozdulatok kíséretében egymáshoz dörzsölgette.

- Bepisilek.

- Végül magára húzta - folytatta Laci. - A ruháját is ő kapkodta le róla...

- Ezért szökött meg? - hűlt el Lili. - Ilyesmiért a férfiak nem igen szoktak lelécelni.

- Erőszakoskodott, hogy legyen az élettársa. Megjegyzem Zöldiné jóval öregebb Gergőnél, bár igen jól tartja magát.

- A vén tyúkja! Fiatal kakas kellene az udvarába, pontosabban az ágyába. - Hirtelen szembefordult a társával. - Nehogy elcsábítson téged is!

- Csak nem vagy féltékeny?

- Akit szeretünk, féltjük is, természetesen az ésszerű határokon belül.

- A pincér meg az ószeres felváltva versengenek érte. Ne félj, ők nem kellenek neki.

- Mit szólt Gergő váratlan lelépéséhez?

- Dühöngött. Nagyon sokára nyugodott meg, mígnem összeszedett a gyárunkban egy palit.

- Látod, ezzel megnyugtattál. A büfé felé menjünk! Éhes vagyok.

- Én már az előbb is éhes voltam.

- Fogózz meg, én is!

- Mégis azt mondtad...

- Tele hassal nem lett volna kellemes érzés a bokorban hánykolódní.

- Te teljesen közönségesen beszélsz arról, amiről más hallgat, mert ugye így illene.

- Úgy fogom fel az életet, amilyen. Végeredményben az izelés is, hogy finoman fejezzem ki magamat, az életünkhöz tartozik.

- Mondd szebben: a szerelmeskedés, mert az tágabb fogalom, mint az izelés. Puszi, simogatás, enyvelgés, egymással törődés, segítség... minden benne van.

- Jó! Legyen egyszer neked is igazad. - Hamisan pislogott Lacira. - Úgysem sokszor fordul elő ilyesmi. Igaz, cukikám?

- Tovább szeretnék tanulni - terelte másra a szót Laci. - Régen érlelem magamban. A negyedik év végén maradtam ki a gimnáziumból...

- Semmit sem érsz vele, kezdheted előlről!

- Sok fiatalnak csak hat elemije van. Nekik, ha gimnáziumba akarnak beiratkozni, előtte el kell végezni a nyolc általánost, amíg engem egyből felvesznek a mai megreformált első gimibe. És ne feledd, én nyelveket is tanultam. Latint négy évig, németet két évig.

- Leérettségiznél?

- Igen, és szeretnék tovább tanulni.

- Mi leszel?

- Találj ki valami jó szakmát!

- Erdész, mint apukád. Esetleg erdőmérnök. Egészen jól megélnél belőle vidéken. Lehetnél agronómus, tanár, postamester... Egyébként a múltkor engem is felhívtak a személyzetire: iratkozzak be fonó szakmunkásképző-iskolába. Iratkozzon a rosseb! Vidéken semmit sem érnék el vele.

Így beszélgettek, sétálgattak egy jó félóraig, utána a Gomba-büféhez mentek. Szalontüdőt ettek, mert ez került a legkevesebbe.

13.

Szabó Gergely a szabadnapját töltötte, ugyanis a melegüzemben dolgozók kéthetenként egy pihenőnapot kaptak. Készült valahová, amikor Lali, erősen letörten a szobájukba lépett.

- Balogh Lacit súlyos baleset érte. Egyik kezén majdnem mind az öt ujját összelapította a présgép.

Gergő a tragédia előszeleként a fejéhez kapott.

- Kitől hallottad? - elengedte a fejét s elképedten csóváltgatta.

- Lilitől, ráadásul ráfogták, hogy ő a hibás, ezért kártérítést vagy mit, szóval semmit sem kap.

- Nem nyilvánítják üzemi balesetnek?

- Sima táppénzt kap majd, rokkantsági járadék, más... alma!

- Meglátogatjuk?

- Tőlem, akár máris indulhatunk.

- Melyik kórházban fekszik?

- A Szobi utcai mentőkórházban.

- Három óra lesz tíz perc múlva. Elugrok Gizihez. Még tegnap telefonált az öntödébe, hogy ma három órára vár. Levelet kapott otthonról. Az anyja apámról is írt benne valamit. Ötre itthon leszek, fél hatra beérünk. Ha netán késnék, indulj el! Utánad megyek.

- Rendben.

Gergő pillanatokon belül elviharzott.

Gizit nem találta otthon. Gajdáné Fekete Zita nyitott ajtót.

- Maga az? - meredt rá zavartan, mégis felcsillanó szemekkel. Seb-
tében magára kapott pongyoláját elől a kezével fogta össze.

- Gizi?

- Nincs itthon.

- Idehív, loholok, ő meg sehol.

- Körülbelül öt perce rohant el. Jöjjön be hozzám! Leül, és megvárja, hátha csak ide a közeli KÖZÉRT-be rohant le. Bár... - húzta zavartan a szót - kulcsra zárta a szobája ajtaját. Nem szokta, ha rövid időre megy el. Hátha most mégis...! Na, jöjjön!

Előreindult. Gergő követte.

- Kissé rendetlenség van - restelkedett Zita a szobájában. - Nemrégem értem haza, dolgoztam. - Gergő csak azt vette észre, hogy az íróasztalon könyvek hevernek s egy írógép, befűzött papírral... A szép és igen karcsú fiatalasszony összekapkodta a székeken lógó ruhákat, és a fürdőszobába vitte. - Egy pillanat! - szólt vissza menet közben.

Gergő jobban szétnézett. Középen franciaágy állt, szépen leterítve. Előtte kis szobaasztal, két oldalán egy-egy csőlábú fotel kapott helyet. A jobb sarokban háromajtós szekrényt, az ablak alatt ágyneműtartót, a tetején virágokat, és telefont pillantott meg. A már említett íróasztal előtt bőrbevonatú szék négy lába süppedt a vastag szőnyegbe. A mennyezetről ötágú csillár lógott alá. A falon néhány festmény és egyetlen fénykép függött, néhány hónapos kisfiút ábrázolt. A szoba bal sarkát térelválasztó függöny takarta el...

Zita, bent a fürdőszobában, összekötötte a pongyoláját, haját megigazgatta, szája szélét kihúzta rúzzsal. Egészen megújult, mire vizszatért. Mozgása kifejezetten sikkesnek tűnt. A manökenek jártak úgy a híradóban, amit Gergő annyiszor megbámult. Feltűnően tiszta arcbőre, csiszolt márványként fehérlett. Dús, fekete haját kontyba kötve viselte. Karcsú teste kifejezetten törekenynek, nemhogy molettnek tűnt.

- Miért nem ül le? - kedveskedett. Finom árnyalatú hangja zenélt. Szép ívelésű ajkán kellemes mosoly ült. Lényé valamilyen titkot üzent.

Gergő teljesen a varázsa alá kerülve, őszinte ámulással bámulta.

- Nem akarom zavarni - hebegte egyetlen pillanatra sem véve le szemét a több mint kellemes jelenségről. - Dolgozik s én... - az íróasztalra mutatott, majd elhallgatott.

- Ne féljen megvár. Na, üljön le!

Gergő a fotelba, Zita az íróasztala előtti székre ült, csak előbb megfordította.

- Maguk Gizivel egy faluban laknak? - kérdezte meg nyomban ezután.

- Nem. Én Ludányban, ő a szomszédos Halászában.

- Mióta él Pesten?

- Lassan egy éve.

- Letörten hangzott, mintha nem szeretné Pestet.

- Tényleg nem szeretem.

- Miért?

- Mert minket sem szeret Pest - vágta rá szinte felhördülve. Ugyanolyan hangon folytatta: - Mert mit adott, teszem azt nekem Pest? Egy matracot, amelyet esténként kihúztam az ágy alól, reggel visszatoltam...

- A földön hált?

- Amíg a Vendel utcában laktam. A Lenhossek utcában külön vaságyam van, de hárman lakunk egyetlen rideg, volt hentesüzletben. Csak egy valamit szeretek: a munkahelyemet. És, ha Pestet nem is, a gyárat lassan megszokom. Mi falusi fiatalok, jöttmentek vagyunk. Számkivetettek saját fővárosunkban. Idegenek a magunk hazájában. Lenézett parasztok, kispénzű vendégmunkások, mert ugye letelepedési engedélyt nem adnak. Másokat, az az egy szombat éltet, amikor hazautazhatnak. Én nem mehetek haza. Jövök-megyek, az időmet fecsérelem, a haverokkal lődörgök. Az egy templom, más semmi!

Zita váratlanul felugrott.

- Hozok teát. Előbb főztem. Még forró. - Választ sem várva kirohant a szobából.

Elég gyorsan visszatért, holott előbbi pongyoláját, sötét ruhára cserélte fel. Derekat vastag, csillogó övvel kötötte át, amiért most az előbbinél is karcsúbbnak tűnt. Ruhája elől mélyen kivágott, hátul az egész fehér háta szabadon villogott. Gergő lenyűgöző csodálattal bámulta, főleg a bársonyos, fehér, meztelen hátát gusztálta, mialatt lehajolt, hogy lerakja a tálcát. Márványhát nőies kecsessége, amelyen órákig elvirrasztott volna a férfi szeméinek vágya. És azok a formás, hosszú combok, amelyek hosszan kilátszottak rövid ruhája alól? Egészen felvillanyozódott tőle.

- Tessék! - Csészét nyomott a felajzott fiatalember kezébe. - Kekszet is fogyasszon, ha szereti!

Az ő kezében is csésze gözölgött. Nem ült le, Gergő mellett állva szürcsölte. Mennyire finoman evett, és azok az apró, szép formájú ajkai, mialatt vigyázva, nehogy lemossa a rúzsát belecsípett, ápolt, hófehér fogaival a kekszbe! Fél méterre állt tőle, azonban Gergő még

ilyen távolról is érezte testének átütő forróságát. Agya elzsibbadt, testét váltakozó hőfokú hullámok öntötték el. Még sohasem érzett ilyet, hacsak Zöldiné karjai között nem, azt azonban gyorsan elhessegette: ő megközelítőleg sem nyújtott ennyire kellemes látványt. Minden eszébe jutott, az is, amit Gizi mondott róla... Kacér mozgása, amikor belesett az ajtón...! Álmában többször megrajzolta azt a nőt, akit teste-lelke kívánt, főleg mostanában vágyódott nagyon a nők után. Most, mintha tükörből nézett volna vissza rá a fantomkép, amelynek apró mozaikdarabjait gondolatában gondosan összeragasztgató. Ezért Zita egyáltalán nem tűnt ismeretlennek. Együtt gyerekeskedtek, együtt nőttek fel... Talán azért is érezte magát, csep-pet sem feszélyezetten otthonosan.

Zita lehajolt, rövid ruhája megint felcsúszott, mire Gergő arra gondolt, hogy combjai is olyanok, amelyet ő szeretne! Se nem vastag, se nem vékony. Nem hurkás, egyenletesen, felfelé vastagodón hosszúak. Gyerekkorában, főleg fürdés közben a halászi tavon, a bokrok közé bebújva, vetkőzés és öltözködés közben, gyakran kileste a nőt. A postamester feleségének - azóta sem felejtette el - volt ilyen a combja...

Zita kis tányért tartott eléje, amitől akaratlan összerezzen.

- Ebből is egyen! - kínálta.

Miután elhárító mozdulatokat írt le a kezével, bögréjét az asztalra rakta, Zita közelebb lépett hozzá, és enyhén bájoló mosolya kíséretében, kacéran rákacsintott:

- A kedvemért! - Nemcsak a szeme és az arca, a hangja is ragyogott.

Gergő, maga sem érzékelte, hogyan történhetett meg: vakmerőn, ahogyan a férfiak csak a szép nők jelenlétében viselkednek, szabad kezével átölelte a combját, magához húzta, és magabiztosan felnézett rá: A kötelek elszakadtak, a léggömb elszabadult s bolyongani kezdett a hirtelen feltörő érzések vad viharának szárnyain. Nem tudta mit akar, azzal sem volt tisztában, mi lesz a következménye: ő mindenesetre lépett, most Zitán a sor. Mindent egyetlen lapra tett fel. Vagy nyer, vagy elveszít mindent!

Nyert, mert Zita bizarrul hozzásimult.

- Várj, leteszem...! - tegezte le sűgva, majd a nélkül, hogy kibontakozott volna a férfi félénk öleléséből, ügyesen oldalra hajolt, csészéjét, meg a kistányérját letette, és visszabújt Gergőhöz. Szép, tiszta arcát a fejére hajtotta, finom, hosszú ujjaival a nyakába markolt.

Egyetlen mukkot sem szóltak egymáshoz, mégis mind a ketten tudták, hogy sorsukban, nem egy férfi meg egy nő elkülönülő élete találkozott most egymással, hanem valami különös, szép szenvedéllyel fellobbanó közös vágy kelt életre.

Elsőnek Zita mozdult meg. Ajkát Gergő szájához nyomta, s szenvedélyesen rátapadva az ölebe kuporodott. Néhány percnyi ölekezés után, mintha összebeszéltek volna, szinte egyszerre álltak fel, és szó nélkül vetközni kezdtek. Gergő az asszonyt nézte, és mindenben követte. Az ingét is csak azután dobta le, miután az teljesen meztelenül állt előtte. Csak, amíg ő a ruháját katonásan egymásra rakta, Zita mindent szétdobált.

A szép testű, meztelen asszony hirtelen Gergő nyakába kapaszkodott. Két lábát felhúzta, széttárta, átölelte vele a fiatalember tomporát, és erotikus mozgásba kezdett. Gergő a franciaágyhoz vitte, s finoman ráereszkedett a sokat ígérő testre...

Zita hangosan sóhajtozott, jajgatott, de mennyire másként hangzott ez, mint Zöldiné érdes sikítása! Nem is hang volt: kotta, amelyet az asszony szája szép lassan lejátszott a magasra hangolt gyönyörök zongoráján. Nemcsak zenélt, énekelt, nemcsak énekelt, különösen szép melódiát lejtve táncolt is: hol alatta, hol mellette, combjával fölötte...

Miután minden elcsendesedett: a zene, a tánc és az előbbi tüzes vágyak tengerének magasra felkorbácsolt hullámai sem csapkodtak már, a fiatalember ujjainak cirógatása sem csúszkált tovább e finom hangszer húrjainak diszsonanciájaként az asszony meztelen testén, Zita megcsípte a fiatalember arcát.

- Ugye, nem tartasz kurvának, amiért ennyire gyorsan, minden előzmények nélkül lefeküdtem veled? Régen tetszel nekem.

- Azért lestél be néha...

- Kifejezetten féltékeny voltam Gizire.

- Az első unokatestvéremre?

- Hátha csak hazudott, és egyébként sem vérfertőzés, hacsak... Tudod?

- Gizi nem az én esetem.

- Milyen nők tetszenek neked?

- Pontosan olyan, mint te! Gyerekkoromtól tetszel nekem.

- Nem is ismertelek, de ettől függetlenül elvártam, hogy ezt mond nekem!

- Én viszont régen ismerlek téged. Ezért úgy érzem most magamat, mintha otthon lennék. Nem véletlen, hogy itt fekszel mellettem. Te nem most lettél az enyém, már ennek előtte is, mindig az enyém voltál.

- Udvarolsz nekem?

- A színtiszta igazat mondtam el. Mi tényleg nagyon, de nagyon régen ismerjük egymást, Zita. Szó nélkül... szemérmetlenül, szégyenkezés nélkül meztelenre vetkőztél előttem. Mással biztosan nem tetted volna meg. És én, a rettentően magamnak való, nehezen oldódó, a kissé gátlásos ember, felszabadultan mozogtam, olyan szavakat juttattál eszembe, amelyeket ezelőtt nem ismertem, senkinek sem mondtam olyanokat a falumban.

- Mesélj valamit a faludról!

- A falum! - Sóhaja elfojtott vággyal telt meg. Szeme csillogni kezdett. Aztán, mintha meggondolta volna magát, megrázta a fejét. - Máskor, majd ha szomorú leszek.

- Most örülsz?

- Annak a sok gyönyörűségnek, amelyet ajándékba kaptam tőled.

- Legyen folytatása is? Mert, ha te is akarod, én benne vagyok, sőt kérek rá.

- Máskor is eljöhettek? Bejöhettek hozzád?

- Én benne vagyok. Mondtam imént: akkor jössz, amikor akarsz. Mindig! - Felnevetett. - Kivéve, ha nem találsz itthon, de lehetőleg Gizi ne tudja meg! - Továbbsimogatta, cirógatta a társa arcát. - Egyelőre tartós viszonyt kezdünk. A többit majd meglátjuk... - Rámósolygott. - Kérhetek tőled valamit?

- A te kérésed számomra parancs. - Egy színdarabban hallotta ott-hon, hogy miként jutott most eszébe, maga sem tudta.

- Gizitől tudom: négy polgárit végeztél...

- Eredetileg, ha furcsán hangzik is, tanárnak készültem, s kovácssegéd lett belőlem.

- A pedagógia jelenleg olyan rét, amelyen minden liba legelhet. Komolyabb pályát szánok neked, mert ugye tovább tanulsz? Ez a kérésem, egyébként ebben a pillanatban eszeltem ki.

- Előbb elvégzem a martinász átképző tanfolyamot. Olvasztár leszek.

- Utána szakérettségire mész, ahonnan egyenesen bejuthatsz az egyetemre.

- Zita, az én apám kulák. Mondvacsinált kulák ugyan, de ez mit sem változtat a tényeken. Velem szóba sem állnak olyan helyeken! - Ő is oldalra fordult, szembe az asszonnyal. - A legnagyobb pártlap főmunkatársa, a párttag, és én a kulákcsemete, egy ágyban, manapság főben járó bűn.

Zita szorosán a társa szájára tapasztotta a tenyerét. Miután elengedte, Gergő felült.

- Nagyon, de nagyon sajnálom, de most el kell mennem. Látogatóba megyünk a kórházba.

- Kit látogattok meg? Kivel mész a kórházba, csak nem Gizivel?

- Egyik közös barátunkat látogatjuk meg Lalival, a szobatársammal, egyébként falubeli fiú ő is. A balesetet szenvedett, Balogh Laci-ról van szó. Elkapta a kezét a présgép, majdnem a fél keze odaveszett.

- Juj! - borzongott össze Zita. - Szörnyű! Fiatal volt?

- Velem egyidős, huszonhárom éves.

- Én öregebb vagyok nálad egy évvel? - Végigsimogatta a fiatal embert. Keze a combján állt meg. - Öltözz fel! Kicsit később én is felkelek.

- Nem haragszol?

- Ugyan! - Továbbsimogatta, végül gyengéden megcsípte: - Menj!

Miközben Gergő felöltözködött, ő nyakig betakaródzott, és jóízűen eltelve végignyúlt az ágyon.

Gergő, miután végzett, melléje ült.

- Gondolkozzál azon, amit előbb elmondtam!

- Kommunista vagyok. Mint marxista-leninista vallom: a mi eszménk fény. Az éjszaka sem fújja el, mert a fény mindig kiszorítja az emberek fejébe szorult sötétséget. Társadalmi méretű osztályharc folyik, amelynek kimenetele egyetlen pillanatig sem kétséges... Te nem vagy kulák. Sokat beszélünk rólatok Gizivel. Jól ismerem a helyzetet. Adminisztratív hiba, egyéni bosszú, vagy egyszerű tévedés, néhan politikánk hibás értelmezése révén kerültetek rá a kuláklistára. Tévedni emberi dolog, de a tévedésben megmaradni ostobaság. Újságíró vagyok, ne félj, segíték! Letöröltetek benneteket a kuláklistáról! Ami pedig az előbb említett gondolkozást illeti - Gergő felé nyújtotta a kezét, miután az elkapta, magához húzta, Gergő eddig ült, most melléje feküdt - döntöttem: akkor jössz el hozzám, amikor akarsz! - Felült. Gergő követte. - Egy kikötéssel... Nem is kikötés, kérdés...

- Nos? - sürgette Gergő. Előbb nem húzta össze a nadrágszíját, azal bajlódott.

- Tanulj tovább! Azért ismétlem, mivel az előbb nem kaptam egyöntetű választ.

- Szavamat adom rá.

Zita kiszállt az ágyból. Testét az ágy takarójával tekerte körül. Megcsókolta Gergőt, és a fürdőszobába sietett.

Gergő öt óra után lépett ki az utcára. Egyenesen a kórházba sietett, ahol Lalit a folyosón találta.

- Nem engedtek be?

- Eddig nem, de néhány percre bemehetünk majd, ha kijön az orvos. Szerencséd, hogy én is késtem, másként lemaradsz, mert csak egyszer szabad zavarni Lacit. Külön-külön nem mehettünk volna be.

Az orvos nagyon hamar kijött. A nővér csak az ajtó résén dugta ki a fejét, mialatt feljűk intett a kezével:

- Bejöhetnek!

Laci jobb keze végig bekötözött, magas párnán pihent. Vér nélküli arca megnyúlt, mélyen beesett szemét vastag karikák övezték.

- Odaveszett az egyik kezem - panaszkodott, mihelyt felfedezte őket. Majdnem elsírta magát.

- Nagy szerencséd, hogy legalább a hüvelykujjad megmaradt - vigasztalta Gergő, mert Lali nagyon megviselte a látvány. Csak állt, benedvesedett szemekkel bámult szerencsétlenné vált társára.

Laci félrehúzta a száját. Szabad kezével lemondón legyintett.

- Ne vigasztalj! Vége!

- Lili?

- Rendszeresen bejár, de úgyis elhagy. Ő, az életerős nő, én a nyomorék...

Könnyezni kezdett. A nővér, aki végig a sarokban állt eddig - ezt látva -, ellentmondást nem tűrően kitessekelte őket a kórteremből.

Gergő kettős érzelmekkel ballagott haza, Lali oldalán. A holnap gyönyörű ígéretként, hosszú ínség után a világ legszebb nőjére lelt, ugyanakkor a legjobb barátja nyomorékká vált. Semmi köze nincs egymáshoz e két eseménynek, ő valahogyan most mégis egy kalapba zárta, és összerázta mind a kettőt.

14.

Jolánka a műhely fiatal adminisztrátora, tölcsért formált a két kezéből, és belekiabált a kengőzös levegőbe.

- Szabó Gergely! Hello, Szabó Gergely! - Az nem hallotta meg. - Megsüketült? - zsörtölődött a körülötte sertepertélőket nézve, mialatt apró léptekkel tipegett a fiatalember felé. Melléje érve a vállára vert. Valósággal ágaskodnia kellett, hogy felérje. - Egy órája kiabálok, maga meg a füle botját sem mozdítja meg. Csak nem szerelmes?

- Most indult el a hengersor. Hallja? - A lenyűgöző tűzkigyóra mutatott.

- Legalább egy kilométerre van innen.

- Akkor a sisak, meglehet öregszem?

- Még ha én mondanám! - Jolánka húszéves sem lehetett, nem csoda, hogy a mellettük állók hangosan felröhögtek. - A főmérnök... Bocsanat: Veronkai elvtárs hívhatja!

- Csak nincs valami hézag? - Gergő ezt a szót is Pesten hallotta, sajátította el.

- Azt hiszi közlékenyek? Azt is az orromra kötik, amihez semmi közöm nincs? - A főmérnököt utánozta: - Szóljon, legyen szíves, mert igazi úriember a lelkemadta, Szabó Gergely elvtársnak: Minél előbb keressen fel! - Felrántotta a vállát. - Szóltam, a többi magukra tartozik!

Mellettük fehéren izzó, folyékony vasat öntöttek formába. Az egyik adagból kisebb mennyiség kiloccsant a földre, amitől Jolánka riadtan futásnak eredt. A mellettük állók megint felröhögtek, mire ő rájuk nyújtotta a nyelvét: be...é!

A brigádvezető feljebb lökte a védőmaszkja arcfödélét.

- Menjél, majd én befejezem helyetted! - szólt rá Gergőre.

Még beszélt, amikor az egyik fiatal munkás közbekiáltott:

- Miért nem mondtad neki: magába vagyok szerelmes, aranyos!

- Aranyos, szaranyos... - kontrázott rá a szomszédja. - Valaki ezzel toldotta meg: - Akár meg is csöcsörészhetted volna!

Ezzel máris elkezdődött az ilyenkor szokásos, vaskos terefere:

- Vőlegénye van.
- Te még nem hallottál félreizelésről?
- Új hús, ami mindig jól jön, pajtás!
- Nagyon rátarti nőcske, nem adja könnyen!
- Minden nőt meg lehet kettyinteni.
- De nem akárkinek...

Gergő közben elindult.

A főmérnöki iroda - a skatulyaszerű üvegépítmény - a szomszédos, csendesebb csarnokban kapott helyet. A főmérnök valakivel tárgyalt, ám mihelyt meglátta Gergőt, azonnal megsürgette integetésével, a hatalmas üveglablak mögül: Jöjjön, jöjjön!

Gergő, mire beért, az előbbi férfi a másik ajtón kiment. Jolánka nem volt a helyén, valahol csámborgott.

- Szabadság! - köszönt Gergő. A főmérnök anélkül, hogy kellőn fogadta volna, csupán szembefordult vele a székén, és a térdére csapott.

- Maga is siet, az én időm is drága. - A változatosság kedvéért, most az asztalra ütött a tenyerével. A főmérnök most is, mint mindig erőszakos, boldog, hivalkodó ember benyomását keltette a fiatalemberben. Ezért azt sem tudta, hogyan álljon előtte: fél láb-on-e vagy vigyázállásban. Védősisakját a kezében szorongatta, forgatta, mialatt a főmérnök tovább beszélt: - Végleg átteszem az olvasztóba, ezért mától, akár martinásznak érezheti magát! - Felemelte a hangját. - Persze ahhoz, hogy szakmunkás legyen, előtte el kell végeznie a hat hónapos átképzőt. Gilt?

- Feltétlenül tovább szeretnék tanulni, főmérnök elvtárs!

Az felállt, és az asztalsarkára dőlt, ahonnét jelentőségteljesen gusztálta Gergőt.

- A Szabad Néptől is átszóltak. Jó... jó, nem kérdezem, kije dolgozik ott, egyébként semmi közöm hozzá. - Olyan hangon folytatta, mintha Gergő közbeszólt volna, holott ő csak állt s ámuldozott. - Egyetértek velük. Szorgalmas, tisztességes, fiatal férfi. Kié másé lehetne a jövő, ha nem az ilyeneké, mint maga! Persze, kissé több sót a levesbe, elvtárs! Szemináriumra nem jár. Nem tagja az ifjúsági mozgalomnak. A politikai megmozdulásokon nem vesz részt: Se május

elseje, se április negyedike, semmi! Elkallódott, viszont most felfedeztük...

- Sok jót elmondott rólam, ami őszinteségre kötelez.

- Persze. - Felállt, és fontoskodón sétálni kezdett a jó ketrecnyi nagyságú irodában: faltól falig, mint a kalitkába zárt madár. Eközben vágta rá: - Hallgatom!

- Apámat kuláklístára rakták. Nem vagyunk gazdagok, földünk szinte semmi...

- Érthetetlen - mészázott el a főmérnök. A Szabad Nép ajánlatára-e, vagy másra gondolt, Gergő nem tudta megfejteni. Igaz, ideje sem maradt rá, mivel a főmérnök nagyvonalúan közbelegyintett. - Az apja. Viszont magának semmije, a múltban, kora miatt nem is lehetett vagyona.

- Apámnak sincs, a múltban sem volt, csak a kovácsműhelye, amelyben ketten dolgoztunk, mert mi egyáltalán nem foglalkoztunk bérmunkásokat, és a cséplőgép: magánjáró meg a dob. Nyaranként cséptünk, ilyenkor természetesen vettünk fel alkalmi rész-munkásokat, viszont ebben az időben apám nem dolgozhatott a műhelyében, amiért az ő keresete kiesett.

- Én mindig azt hittem, hogy a kulákok, amolyan kis földesurak, zsíros parasztok.

- Néhány négyszögölnyi kerten kívül más földünk nincs, nem is volt.

A főmérnök visszaült az asztal szélére, és olyan nagyot legyintett, hogy majdnem lecsúszott róla.

- Engem csak egy valami érdekel: maga! Egyébként is ez a kulák-történet politikai síkon lefutott téma. A maga múltja, már amilyen múltja lehet egy huszonvalahány éves fiatalembernek, tiszta. Munkás, mint ilyen az élvonalba tartozik.

Újra felállt. Gergő kihasználva ezt a pillanatot, gyorsan közbevágott.

- Azért mondtam mindezt el magának, nehogy csalódás érje, ha valaki, netán otthonról leadja a drótot, mert ugye állandóra bejelentett lakásom Ludány. Pesten, mivel nincs letelepedési engedélyem, csak ideiglenes jelleggel tartózkodhatok.

- A drótot már megkaptuk: a Szabad Néptől hívtak fel bennünket, ami némileg fedezne, ha lenne miért mentegetőznöm. Egy szó, mint száz: támogatjuk a továbbtanulási kérelmét. Ha akarja a martinász átképzéssel egy időben, támogatásunkkal elvégezheti, vagy leteheti, nem tudom melyik szó jobb rá, a szakérettségit is, amely ezerkilencszáznegyvennyolcban indult. Az ezerkilencszázötvenegy-ötvenkettes tanévtől kétéves, bennlakásos tanfolyamként működik, de, akinek valamilyen előképzettsége van, maga pedig ugye négy polgárit végzett, az első évet munka mellett, esti tagozaton is elvégezheti. Kell-e hozzá miniszteri engedély, nem tudom. Ha igen, megszerezjük. Acélmű, mint ilyen a nehéziparhoz tartozunk, szavunk nyomatékosan esik latba. - Jelentőségteljes mozdulatot írt le a kezével. - Utána szabad az út az egyetemre!

- Egyetemre? - hebegett Gergő megátalkodottan.

- Csak nem adja lejjebb? Használja ki, lovagolja meg a kedvező szelet. Ha igyekszik, két éven belül bent lesz az egyetemen. Kohómérnök lehet, elvtárs! Káderutánpótlás az üzemünknek...

Gergő szíve már akkor megbizsergett, amikor a főmérnök a Szabad Népet említette, mert ki más telefonálhatott onnan, ha nem Fekete Zita. Ha pedig így van, gondol rá, a jövőjét egyengeti, tehát nem egyszerű futó kalandnak tekinti a kapcsolatukat. Az előbb csak bizsergett, most nagyot dobbant: ő, az öreg Szabó kovács fia, Gergő mérnök? Álmában, sem mert ilyesmire gondolni. Kohász átképző tanfolyam, meg sima érettségi, és kész! Igaz, miután elmesélte Zitának, hogy eredetileg tanárnak készült, a szemébe mondta: más pályát szánok neked! Már ekkor erre gondolhatott? Valamit később is rebegett - mert az után az emlékezetes találkozásuk után összesen háromszor járt nála eddig -, ő azonban nem figyelt rá.

A főmérnök élvezte egy ideig a fiatalember kicsattanó örömét, valósággal olvasott most az arcára ülő fényekből, azután melléje lépett és a vállára vert.

- Megegyeztünk, Szabó elvtárs?

- Köszönöm szépen, főmérnök úr!

- Elvtárs, és nem úr! - Megfenyegette. - Látja, látja mennyire le van maradva? Ezen túl járjon maga is szemináriumra, mint a többi fiatal!

- A kutya sem hívott eddig. Vidéki vagyok, tőlünk pedig ugye...

- Ezentúl az én káderem lesz. Már csak rám való tekintettel is járjon szemináriumra! - Az asztalra tenyerelt. - Én befejeztem. A többit a személyzetis mondja meg, azt is, hogy lehetősége lesz-e az első évet esti tagozaton elvégeznie. Ha nem, engedélyt kérnek a miniszter elvtárstól, ha pedig valamennyi húr elszakad, na bumm: két éves bennlakásos tanfolyamon végzi el! Előkészítőre viszont, úgy tudom, mindenképpen járnia kell!

A főmérnök olyan mozdulatokat csinált a kezével, mintha azt mondaná: na, milyen ember vagyok? Utána leült, és az irataiba mélyedt, mintegy jelezve vele, hogy dolga van, ő mehet!

Gergő illedelmesen, hála teli szívvel elköszönt - a főmérnök, fel sem nézve, gyenge fejbiccentéssel fogadta - s kiment...

A továbbiakban alig tudott dolgozni. Szerencséjére a műszak hamar véget ért.

Az öltözőből egyenesen a Kecskeméti utcába sietett, ahol, úgy, amint megbeszélték, két rövidet csengetett. Ezt Gizi is tudta, hogy Zitának szólt, ezért nem lesett ki. Egyébként a lány ablakán mostanában gyakran le volt eresztve a roló, ami azt jelentette, hogy nem tartózkodott otthon. Ezt a kettős csengetést Zita találta ki, mert egyelőre nem akarta, hogy Gizi megtudjon valamit kettőjük viszonyáról. Azelőtt mindig az futott ajtót nyitni, aki éppen otthon tartózkodott, sokszor mind a ketten.

Zita már várta. Ugyanazt a ruhát viselte, amelyet első találkozásukkor. Dús hajába vastag csontcsatot tűzött. Mellén akkoriban ritka aranybross ragyogott. Nagy szemgolyói élénken csillogtak. Szája, egyetlen felkínálkozó, hamvas meggyszemecske márványtálon, arcáról boldog öröm sugárzott. Teste, amint az előszobában Gergő nyakába borult, egyetlen karcsúra kerekített nagy felkiáltójellé kanyarodott.

Hosszabb csókolózás után Zita Gergőbe karolt.

- Régen vársz? - kérdezte Gergő, mialatt összeölelkezetten beszéltek a szobába.

- Éppen elkészültem. - Szembefordult Gergővel. - Na, milyen vagyok?

Feje fölé emelte a férfi kezét, s finoman körülpördült alatta: Micsoda kecses mozgás! - ámuldozott a társa. Az a természetes sikk, amely az egész lényét jellemezte, utánozhatatlannak tűnt.

Gergő őszinte elragadtatással bámulta egy ideig, azután igazi, csókolózó hangon felkiáltott:

- Egyáltalán nem értem: én a falusi bunkó, a palóc, meg te! Sokat elgondolkozom, ám a rejtély továbbra is megfejthetetlen marad. A gondviselés...

- Nem hiszem, hogy a gondviselés ennyire illetlen lenne - nevetett közbe a nő -, szerintem nincs is, hogy beleavatkozna az ilyen dolgokba. - Gergőhöz simult, és szájon csókolta. - Nem haragszol rám?

- Lehet rád haragudni?

- Ülj a fotelba! Én az öledbe bújok.

Gergő magához húzta a formás nőt, mire az kismacskaként az ölébe kuporodott. Bensőjét gyönyörű öröm járta át. Már az első alkalommal megszerette Zitát, mégis csak ezekben a pillanatokban fedezte fel, életében először a szerelem mindent betöltő világát, amelyről álmában sem gondolta volna, hogy ennyire gyönyörű.

- Még mindig nincs kedved mesélni a faludról? - súgta Zita.

- Olyan sokat beszélgettünk már.

- Konkrétan a faludról még nem.

- Ne törd meg a csendet! Nem érzed, mennyire szép?

- Mi az - Zita érzélgősen felnevetett -, romantikus lettél?

- Nem, csak... - a szót húzta, Zita közbevágott.

- De, ha nekem most beszélgetni lenne kedvem!

- Máskor. Most inkább sügök neked valamit.

Zita felfokozott izgalommal fészkelődött a fiatalember ölében. Fülét kíváncsian közelebb nyomta hozzá.

- Szeretlek. Teljesen beléd habarodtam. - Megmarkolta az asszony finom kezét és megszorongatta. - Rendkívül jó alvó vagyok, ha egyszer durmolni kezdek, úgy alszom, mint a mormota. Az elmúlt éjjel viszont alig szunyókáltam. Késő reggelig harcoltam magammal.

- Először ismerjük meg önmagunkat, és csak ezután kezdjük el hadakozni saját énünkkel. A szerelem, amely mindkettőnket bizonytalanná, sebezhetővé tesz, tehet, teljesen váratlanul tört ránk. Hívat-

lanul költözött be a szívünkbe. Fölösleges tehát harcolnunk, mert mi-nél inkább küzdünk ellene, annál jobban erőt vesz rajtunk...

Gergő nem engedte az asszony fejtegetését befejezni.

- Ragyogó nő vagy. Veled szemben én, szorongással, kisebbségi érzésekkel teli, falusi bunkó. Tájszólással, körötökben nevetségessé válón palóc, akit lépten-nyomon kigúnyolnak. Te magabiztosan mozgatsz hozzád hasonló körökben, amíg én csetlek-botlok, csak az ugyanolyan tájszólással beszélő, meg a melósok között érzem jól magam. Igaz is: én egyszerű munkás vagyok, te művelt, diplomás, jól képzett, tehetséges újságíró.

Az asszony szólni akart, Gergő azonban kezének megszorításával jelezte, hogy ne zavarja meg.

- Őszintén válaszolj nekem. Nem kérek viszonzást, mert állítólag a nők nehezebben lobbannak fel, mint a férfiak. Arra válaszolj: reménykedhetem? Én nem holmi, hosszabb-rövidebb ideig tartó kapcsolatra vágyok. Előbb-utóbb meg kell nősnöm. Ha pedig a nőülés jut eszembe, csak rád gondolok. Évekig várok rád, csak néhány biztató szót mondj most!

- Ennyire türelmetlen vagy?

- Ennyire szeretlek. Reménykedhettek?

- Ha a remény erőt ad a türelemhez, akkor... - megint felemelte a fejét, és csókot lehelt a társa ajkára - ez, több mint remény, Gergő! Ami pedig azokat a lesújtó szavakat illeti, amiket elmondnál magad-ról, azokra én azt válaszolom: mindig ilyen férfire vágytam, mint te!

Sokáig csókolóztak. Gergő összevissza tapogatta, mígnem az asszony kisiklott a karjából, s felállt. Gergő követte, ám néhány pillanatnyi ácsorgás után visszaült a fotel szélére, és elkapta az asszony kezét, aki a mellettük lévő asztalka sarkára guggolt.

- Behívott a főmérnököm. Valaki felhívta a Szabad Néptől.

- Én voltam az a valaki, viszont nem vele beszéltem, hanem az igazgatóddal. Folytasd!

Gergő szívét mély érzések járták át. Súlyuk édes terhe földhöz nyomta, és a gyökér nélküli szár hirtelen virágba szökkenő kelyhe, a mindenét átjáró illatától, valósággal elalélt. Legszívesebben magához

szorította volna, hogy végleg összeforrjon vele, mint kéttörzsű fa egyetlen lombja, de nem mozdult meg.

- Tovább tanulsz? - unta el az asszony Gergő hallgatását.

- Jelenleg martinász átképző tanfolyamra járok. Ha lehet, eközben elkezdem a felkészülést a szakérettségire, vagy elvégzem magát a szakérettségit. Ez két éves, viszont... - Maga elé mélyedten törte a fejét, végül lemondóan legyintett. - Nem bonyolodom bele. A főmérnököm is vaktában lött...

- Nem félsz, nem tartasz, nem irtózol a tanulástól?

- Minden újtól tartok, ám egyelőre azt sem tudom, mibe vágtam bele a fejszémet.

- Én is szakérettségi után kerültem egyetemre, csakhogy akkor a szakérettségi még nem kétéves volt, mint most, hanem egy.

- Nehéz volt?

- Hát...!

Felugrott. A kombinált szekrény bár részéhez lépett. Gergő csak most fedezte fel, hogy ilyen is van a szobában. A hatalmas helyiséghez ugyanis egy kiugró rész is tartozott: csupa ablakos erkély, az, amelyet a bal sarokban térelválasztó függöny takart el eddig. Most is csak azért vette észre, mivel Zita elhúzta a függönyt. Üveget vett ki, meg két poharat, mely közben visszakiabált:

- Iszunk rá egyet!

Poharakat az asztalra rakta, konyakot töltött azokba. Egyik poharat a férfi kezébe nyomta, a másikat ő emelte magasba.

- Gratulálok, és sok sikert kívánok!

- Még nem biztos, a személyzeti osztályon mondják ki a végleges szót.

Zita sokat sejtetőn közbebológatott: de... de, minden el van intézve.

Ittak, miután lerakták a poharakat, Zita a rádióhoz lépett és bekapcsolta. Valamilyen Chopin-zenét sugárzott. Zita a fiatalemberhez lépett.

- Felkérhetlek egy táncra?

Gergő felállt, összeborultak, és táncolni kezdtek.

- Voltál már nővel..., rajtam kívül? - suttogta Zita váratlanul, fokozódó jókedvvel.

- Muszáj erről beszélünk?
- Nagyon szeretném, ha válaszolnál!
- A volt háziasszonyom erősködött..., akkor, előtte soha. Bánt?
- Férjes asszony vagyok. - A vállára hajtotta a fejét, és tovább imbolygott a nem éppen talp alá való zene ritmusára. - Te nőtlen. Eszembe jutott. Butaság, ne is beszéljünk többet róla!
- Legalább azt áruld el, miért kérdezted meg?
- Szentül azt hittem, én vagyok az első.
- Végeredményben te is voltál az. Mondom: ő csak...
- Csacsiság, most már tényleg ne beszéljünk róla!

A zene véget ért. Zita szorosán a párjához simult, és az a feltoluló vágy, amelyet mind a ketten olyan jól ismertek már, szólásra készítette.

- Levetkőzünk? - Nevetett. - Teljesen a fejembe szállt az ital.

Választ sem várva, lázas vetkőzésbe kezdett. Gergő követte, míg nem az asszony váratlanul a vállára borult, és a fülébe súgta:

- Segíts lehúzni... - megint nevetett. Gergő fülében azonban ez nem nevetés volt, hanem az előbbi zene folytatása - egészen elgyengülten, meg egyébként is: nagyon jólesik, ha simogatsz...

* * *

Gergő késő este ért haza. Mészáros Henrik várta, amin nagyon meglepődött.

- El akarok köszönni tőletek. Lali biztatott, hogy várjak még, nem-sokára itthon leszel. Ajtótok az utcára nyílik, ezért nálatok nincs kapuzárás... Úgy elbeszélgettünk, hogy észre sem vettük, mennyire későre jár, mennyire eltelt az idő.

- Elköszönni? - ámuldozott Gergő.

- Véglegesen hazamegyek.

- Nocsak! - Anyyira meglepődött, hogy más nem jött a szájára.

- Nem bírom tovább ezt az életet. Év milliók alatt kialakult énem nem arra való, hogy gépemberré váljon: Tessék parancsolni! Mit teszszik kérni! Sajnálom, asszonyom... Ön következik, kérjen! Meg az a rengeteg szalámi szeletelés! Se kereskedő, se eladó, egyszerű gép-

emberré váltam, abban a marha nagy üzletben. Így éljem le az egész életemet? - Éles tiltakozással rázta a fejét. - Nem az én számomra találták ki ezt az életet s Pestet.

- Mindnyájan azt hittük: te szoktál meg leghamarabb Pesten. Otthon?

- A földműves-szövetkezetben leszek eladó.

- Csöbörből vödörbe, mert ugye, ott is meg kell kérdezned - hangját kifordította -, mit tetszik, és a szalámit csakúgy szeletelve kérik, már ha van egyáltalán!

- Az egészen más lesz, pajtás! Először is otthon minden vevőt ismerek. Elbeszélgetek velük. Ők hozzám, én hozzájuk szólhatok. Tudod, hogy s mint van falun? Mindenkinek van a másikhöz néhány jó szava. Nincs állandóan tömött üzlet. Ha történik valami, kiállhatunk a bolt elé, és kérdezősködhetünk, nézelődhetünk... Nem kell egyfolytában robotolnunk.

- Biztosan felvesznek a boltba?

- Személyesen beszéltem meg Feri bácsival. Nemsokára nyugdíjba megy. Lehet, hogy utána én leszek az üzletvezető. - Szónokiasan átfűtött hangon folytatta: - Itt egyedül tengődtem, aki pedig teljesen egyedül van az meghalt. Az élet értelme az önmegvalósítás. Az egyszerű robotemberből otthon kereskedővé vedlek. Árut rendelek, veszek át, adok el. Kipuhatom, mire van szükség, természetesen a mai szűkös lehetőségeken belül... Vezető leszek, mert előbb-utóbb az leszek. Ha pedig egyszer bekapaszkodok a csillagokba, később már csak presztízsből sem adom alább!

- Hogy ez, mennyire kikupálódott Pesten! - nevette ki Lali.

Henrik nagyvonalúan közbeleegyintett.

- Sokféle ember megfordul az üzletben. Akaratlanul hall-lát az ember. Rám ragadt. Ezen felül, esténként rengeteget olvasok.

- Együtt jártunk polgáriba, az is számít valamit - tette hozzá Gergő, miközben az ágyára rogyant. Teljesen megváltozott a hangja, miatlatt folytatta: - Nem is hiszed, mennyire megleptél!

- Az albérletemet felmondták. Férjhez megy a házinéni lánya. Ágyrajáró pedig, én nem leszek! Lakás Pesten, manapság! Álom, álom, édes álom...! Az Éjjel-nappali Közértben három műszakban dolgoz-

tunk. Tehát éjjel is, holott én nem bírom az éjjelezést! Máshová menjek? Se kedvem, se lehetőségem, amíg otthon mindenem meglesz: nagy ház, kényelmes állás, mindez, a szülőfalumban, de nem a tszcsben. Nem tengek-lengek tovább a nagyvilágban, mint a kivert kutya. Pest nem fogadott be. Igaz, nem is törekedtem rá nagyon. Olyan fa vagyok, amely ebben a talajban nem ereszthet gyökeret. - Felállt. - Nagyon késő van. Bocsássatok meg - Lali egyetlen szót sem szólt -, nem maradhatok tovább, mert ha itt nem is, nálunk kizárnak, ha már is nem zárta be a kaput Berci bácsi, a házmesterünk. Felverni, őt! Egy órai zörgetés s a kapupénz lemajmolása a veszekedése után! Rühellem. Te?

- Egyelőre - húzta a szót Gergő - nem töröm a hazamenetelen a fejemet, és nem is mehetnék haza.

- Mindent elsimítok, ha bekerülök a brancsba. Nagy Géza bácsi egyébként szegről-végről a rokonom.

- Hagyd a fenébe! Összeszedtem egy nőt...

- Beleestél, és...? - mutogatott ocsmányul Henrik.

- Szeretem, ne beszéljünk róla! - fogta be a száját.

- Hát akkor minden jól, pajtás! Eggyel kevesebben lesztek a kalapban. Sajnálom. Tartsatok össze továbbra is!

Gergő és Lali, aki továbbra sem szólalt meg, egészen a villamos-megállóig elkísérték Henriket, ahol mindennek ellenére tovább beszélgettek.

Több mint egy félóra múlva váltak el egymástól.

15.

Gál Lili rendszeresen meglátogatta Balogh Lacit a kórházban. Ha délelőttös volt délután, a délutános hetekben pedig délelőtt ugrott be hozzá. Szombatonként nem utazott haza, holott ezelőtt valamennyi hétvégeken hazadöcögött a munkásvonattal.

Laci, amint teltek-múltak a hetek, egyre jobban megnyugodott. Lili - hitte régebben a betegágyán, mint olyan könnyűvérű nő nem tart ki mellette. Egyik pillanatról a másikra nyomorékká vált: csak a hüvelykujja maradt meg a jobb kezén, vele szemben Lili makkegészségesen villogón széplány. És mennyire talpraesett! Igazi paraszt menyecske válna belőle! Most rádöbbsent, ami rendkívül kellemes érzésekkel járta át, fejétől le a bokájáig, hogy Lili, megnyomorodása ellenére is szereti!

Megnyugodott, viszont abba a villámcsapásba, amely ilyen hirtelen és ennyire nyomorékká tette, nehezen törődött bele: Mi lesz eztán? Többször is előhozta Lilinek, mire a lány vagy másra terelte a szót, vagy egyszerűen betapasztotta tenyerével a száját.

Most újra meglovagolta fűzfapáripáját.

- Nézd! - felemelte a jobb kezét. Régebbi vastag kötés helyén vékonyka pólya fehérlett, kiemelve a maradék hüvelykujja melletti csonkot. - Nyomorék vagyok, visszafordíthatatlanul nyomorék maradtok.

Lilinek már a keze is megrándult, hogy betapassza vele a száját, Laci azonban most nem engedett.

- Egyszer úgyis beszélünk kell róla! Essünk át rajta!

Lili tőle szokatlan komolysággal felelt:

- Arról, hogy nyomorék maradtál, fölösleges beszélünk. Csak felizgatnád magad, és megint belázasodnál.

- Nem! - makacsolta meg magát Laci. - Beszéljessünk végre komolyan! Régen akarom, de te mindig elodázod.

- Nekem is van szemem, és beszéltem a főorvosoddal is. Jól ismerem a valóságot. Viszont, ha a jövőnkről akarsz beszélgetni velem...

Megsimogatta Laci arcát, aztán homlokon csókolta. Laci felsóhajtott, mire Lili még egyszer megcsókolta.

- Nem! Egyszerűen nem tudok belenyugodni, Lili! - kesergett tovább Laci, mire Lili megint megcsókolta.

- Nagyon, de nagyon elégedetlen vagyok a sorsommal - súgta, élesen csóváltatva a fejét, nyomban ezután Laci.

- Az elégedetlen emberrel csak kellemetlenségek történnek. Vegyél példát rólam: ha kell, ha nem állandóan röhécselek, mert a vidám, a derús ember állandóan talál okot az örömré. - Melléje hajolt, majdnem rádőlt. - Nos, hogyan képzeld el a jövőnket?

Laci szeméből valósággal ordított az öröm, ám némi kétely is vegyült lelkendező arcrezdüléseibe.

- Azt hitted elhagylak? - csodálkozott rá őszintén Lili. - Két kezével átkarolta Lacit, és a vállára dőlt. - A mi sorsunk régen megpecsételődőtt. Én nemcsak szerelmes vagyok beléd, szeretlek is. A szeretet pedig, olyan valami, amiből annál több marad nekünk, minél jobban osztogatjuk. Mindenféleképpen a feleséged leszek.

Nem is mondhatott volna mást, ugyanis Lili terhes. A Margitszigeten „szedte össze”, amikor az egyik bokorban szeretkeztek. Ha lány lesz, határozta el ennek jegyében: Margitnak nevezik majd a babáját. Ezt azonban, hogy gyereket vár, nem merte Laci jelenlegi állapotában közölni vele. Későbbre halasztotta...

Laci azt hallván, hogy Lili ennek ellenére is szereti, nagyon megilletődött. Testét-lelkét mély hála öntötte el, hiába erőlködött, nem jött hang a szájára. De minek is szólna, amikor a szájából bugyogó hálának nincs hullámverése, a szívből jövő mély érzéseknek harangcsengése, amíg a cselekedettel párosult hála mély, mint a tenger. Ezért neki most nem hálálkodni, cselekednie kellett.

- Múlt vasárnap, te is hallhattad, apu említette: könyvelői állást kínáltak fel Balassagyarmaton az erdőgazdaságban. Vonatoznom kell ugyan. Négy állomás, mi az!

- Korábban elmentem, hogy nyugodtan beszélgethessetek. Könyvelőnek? - csodálkozott rá. - Jobb kezedden csak egyetlen ujj maradt. Te jobb kezes s nem balga vagy.

Laci szeme felcsillant. Bal kezével egy kifordított lapú füzetet és ceruzát emelt le az éjjeliszekrényéről. Lili karjára tette, és szépen ráírta a nevét.

Lili elragadtatottan ujjongott fel.

- Megtanultál bal kézzel írni? S mennyire könnyedén csinálod!

- Majdnem tökéletesen írok a bal kezemmel.

- Nehéz volt? - ragyogott még mindig Lili hangja.

- Nap s nap után, hosszú órákon át gyakoroltam ebben a füzetben. Majdnem tele írtam. A jobb kezemen: a főorvos szerint, úgy képezték ki a csonkomat, hogy egy ujjal is foghassak. Nem szorulok segítségére...

- Te - heveskedett a lány -, biztosra ígérték azt a...

- Egy héten belül kell válaszolnom - vágott a szavába Laci. - Apu ismét feljön hozzám, ez vasárnap lesz. Ha munkába állok, azonnal el kell végeznem egy hat hónapos tanfolyamot...

Gergő, aki a társaival együtt rendszeresen meglátogatta Lacit, most egyedül, éppen ekkor lépett be az ajtón. Friss léptekkel, szokatlanul vidáman közeledett Laci ágya felé. Lili, mihelyt észrevette, gyorsan felült. Egyébként csak Laci feküdt a szobában, a többi ágy betegre várt.

- Most már értem, miért nem hallottátok meg a kopogtatásomat. - Arcán széles, kaján vigyor fondorgott, miközben Laci felé nyújtotta a bal kezét. - Amint látom egészen jól vagy.

- Éppen most buzeráltam fel - kacagott közbe Lili. - Miért ne, csak ketten voltunk a kórteremben!

- Lili - róttta meg Laci.

- Úgy is tudom - felelt helyette Gergő -, csak viccel. Egyébként az a kutya, amelyik ugat nem harap.

- Dehogyan nem - vágta rá a lány. - Én meg is harapom néha Lacit. - Bohókásan meghúzta Laci fülét. - Igaz-e, hékás?

- Hogy vagy? - kérdezte meg gyorsan Gergő, csakhogy kivédje a lány további csipkelődését.

- Az orvosok szerint két hét múlva hazamehetek.

- A Vendel utcába?

- Hogyis ne! - vágta rá hevesen Lili. - Ludányba. Könyvelő lesz a balassagyarmati erdőgazdaságnál. Én is vele megyek. Majdcsak talállok helyet valahol!

- Apukád, ha jól tudom, brigádvezető a tsz-ben. Biztosan szerez helyet a lányának.

- A tehenészetben? - fitymálta ki Lili, végül beletörődötten felrántotta a vállát. - Miért is ne! - Átkarolta Lacit, és hozzásimult. - Ott-hon azonnal összeházasodunk - A terhességére gondolt. - Elveszel? - Megfricskázta a boldog fiatalember orrát.

Mialatt enyelegtek, Gergő maga elé révedezően gondolt Zitára. Belsőjét enyhe zsidbadás járta át. Fejében a gyorsan feltoluló érzések erős hullámokat kavartak. Laci szavai térítették észhez.

- Te nem jössz haza, Gergő?

- Tényleg! - kontrázott rá Lili.

- Martinász-átképző tanfolyamra hívnak, legyen olvasztár. Még nem döntöttem... - Maga sem tudta, miért hazudott. Legyűrhetetlen zavarát leplezőn, gyorsan másra terelte a szót. - Fellebbeztél a gyárban?

- A napokban jártak itt a vasművektől. Egyszeri kártérítést ajánlottak, én elfogadtam. Nem pereskedek.

- Úgyis nekik adnának igazat - kotyogott közbe a lány.

- Te mit tanácsolsz? - kérdezte meg Laci Gergőt, teljesen váratlanul.

- Ha már úgyis a tenyerükbe csaptál!

Laci lelógatta a lábát, s kiült ágya szélére.

- Nem sajnálom Pestet - kezdte ott -, mert milyen jövő várt volna rám itt? Munkahely még csak-csak, előmeneteli lehetőség s lakás, alma fiam, alma! Albérletben rothadjunk? Világéletünkben lenézett, jöttment palócok maradjunk?

Lili melléje húzódott, és átkarolta a vállát.

- Nagyon nagy nekünk ez a város. Igaz-e, hékás?

- Nem olyan régen lakom itt - borzongott Laci -, viszont ez az idő is elegendő volt arra, hogy megutáljam Pestet.

- Még ha akarnám, se menne - tette hozzá Lili Gergőre bámulva. - Ideiglenes bejelentővel lakunk Pesten. Az állandóra szóló bejelentés-

hez letelepedési engedély kellene, ezt pedig tudod mikor kapnánk meg? Mint a lakást: május negyvenben. Haza megyünk és lesz, amint lesz.

- Nincs is más választásunk - figyelmeztette Laci...

Mialatt a fiatalok a kórházban beszélgettek, Fekete Zita, a Szabad Nép Székházának első emeletén a személyzeti osztály felé haladt. Rosszat sejtett, ezért félve osont be az előtérbe, onnan tovább a lapkiadó - több napi - s havilap, képeslap és üzemi újság - személyzeti osztályvezetőjének hatalmas irodájába.

- Szabadság! - köszönéssel egybefolyón, szinte egy szuszra darálta le. - Hivatott, én jöttem.

- Foglaljon helyet, elvtársnő! Apuka? - szívélyeskedett izzadtságzagú negédességgel az osztályvezetőnő.

- Köszönöm szépen, jól van. Veterántalálkozóra mennek. Gabikát idehozták, hozzám a székházba. A szobámban játszik. Munkaidő után viszem haza, ők késő este jönnek érte, fel hozzám.

- Akkor siessünk, elvtársnő, mert az ilyen kis legénykék, saját unokámról tudom, mert a gyerekeimet régen elfelejtettem... hamar elunják magukat.

- Vilmos bácsi vigyáz rá. Papírt fűzött neki az írógépebe, ő a billentyűket veri, csaknem püföli.

Az osztályvezetőnő olyan mozdulatokat csinált a keze fejével, mintha morzsákat söprögetne le az asztallapjáról. Miután valamennyi nem létező morzsa az „asztala alá került”, hirtelen Zitába fúrta átható tekintetét.

- Maguk, ugye elváltak, Fekete elvtársnő?

- Bejelentettem, Bencsák elvtársnő felírta egy lapra...

- Persze, persze, biztosan beírtam a törzslapjára is. - Mintha egy morzsa mégis ott maradt volna az asztallapján, gondosan felcsípte a körmével, és oldalra dobta. - Mondja Zita, ki az a férfi, akivel jelenleg él?

- Én? - annyira meglepődött, hogy hirtelen nem jutott szóhoz, csak hebegett. - Milyen férfiről beszél, Bencsák elvtársnő?

- Ejnye, ejnye, elvtársnő! Kedves elvtársnő!

Zita lehajtotta a fejét. Hangja, mialatt válaszolt valósággal remegett a rátörő idegességétől.

- Munkás. A Kőbányai Vas- és Acélműben dolgozik. Nőtlen. Acélöntő szakmunkás lesz. Most javasolta az üzemi szakérettségire.

- A maga ajánlatára.

Zita eddig is remegett, most valósággal megrettent, majdnem a fejéhez kapott. A politika kötelei meglazultak, a személyi kultusz jól ismert léggömbjei elszabadultak, s bolyongani kezdtek a feje körül. Néhány pillanatba telt, mire végre önuralmat erőltetett magára, és újra szembenézhetett az idős nővel, aki, mivel nem válaszolt előbbi közbeszólására, szemrehányón folytatta:

- Alig vált el, máris? - Valamit még mondani akart, Zita azonban rémülten közbevágot:

- Lánynak szülni dicsőség, asszonynak kötelesség... az elvtársnő mondta legutóbb. Ez viszont férfi nélkül nem megy.

A személyzeti osztályvezető, mintha csendre intené, megkopogtatta az asztal lapját.

- Rendszerezük a dolgokat! Maga kommunista. Országos híró pártlapnál, a vezető pártlapnál: a Szabad Népnél dolgozik, ráadásul vezető beosztásban. - Időközben, ha nem is belpolitikai rovatvezetőnek, de a helyettesének tényleg őt nevezték ki. - Az a...a bizonyos fiatalember pedig kulákcsemete.

- Igazságtalanul rakták az apját s nem őt kuláklistára. Régen a Rákosi titkárságon van az ügye.

- Először is nem per Rákosi, Rákosi elvtárs! Másodszor kutyából nem lesz szalonna, elvtársnő.

Levette a szemüvegét, és maga elé rakta az asztalára. Egyik kezével azzal játszott, a másikkal a szemét dörzsölgette.

- Várja a kisfia, ezért nem húzom az időt! - Mégsem folytatta. Felvette a szemüvegét, rálehelte, aztán valahonnét előszedett szemüvegtörllővel törölgetni kezdte.

Zitán rendkívüli nyugtalanság vett erőt. Két kezét tördelve, harapdálta a szája szélét. Arcidegei rángatóztak. Szemei meg-megrebbentek. Az előbbi léggömbnek súlya nőtt, ránehezedett, majd megfuladt, még a száját is kítátotta, hogy több levegőt kaphasson.

- Mit tanácsol - hadarta két lélegzetvétel között -, Bencsák elvtársnő?

- Egy hónapi határidőt kap. Jó hosszú, bőven elrendezheti ennyi idő alatt az ügyét, ha terhes vetesse el a gyereket. Ha szakít azzal a férfivel, elfelejtjük, holott főbenjáró bünt követett el a munkásmozgalom ellen, lepaktált az ellenséggel. A sajtó hatalom, maga ezzel a hatalommal visszaélt. Nem a magáé ez a hatalom, hanem a párté. Csak az apja, pontosabban a szülei és az elvtársnő régi érdemeire való tekintettel bocsát meg a párt. Az a párt, amely élethalálharcát vívja a külső és a belső ellenséggel. Ne feledje: proletárdiktatúra van. A proletárdiktatúra jelenlegi szakaszában pedig, minden kommunistának kötelessége a harc - megkopogtatta öklével az asztalt -, érti? Nem feladata: kötelessége!

- Sohasem bocsátunk meg nekik?

- De igen, ha az utolsóra is ráhúzzák a temetőben a sárga földet. - Felállt. - Megértette?

Zita annak ellenére rábólintott, hogy egyre jobban rádöbben a minden akadályt ledöntő szerelmének óriási szépségére, egyben mérhetetlen mélységére. Rábólintott, holott szilárdan érezte: sem kedve, sem ereje nincs a szakításhoz. Nem is szakít. A szerelem ritka jószág, ezért jól megragadva a lábát megvárja a fejlemények végső folyamát. A végtelenségig kiélezi a helyzetét: s ha minden kötél elszakad...

Mivel a személyzeti osztályvezető újra közbeszólt, nem gondolkozhatott tovább.

- Persze, apuka, mit sem tud erről a kapcsolatról?

Zita megint nem válaszolt, csak a fejét rázta, amely éppen úgy lehetett igaz, mint nem. Köszönni is csak később köszönt el. Hangja a kútba fulladó ember utolsó bugyborékolásaként hangzott, a személyzeti válasza visszhangjaként a szoba sarkából. Kibotorkált a folyosóra, onnan felsietett az irodájába.

Szabó Gergely, mivel nem akarta zavarni a szerelmespárt, hamar eltávozott a kórházból. Onnan úgy, amint előzőleg megbeszélték Zitával, egyenesen hozzáment. A kisleánnyal együtt találta, amin nagyon meglepődött, mert eddig, ha hallott is a kisleánnyal, sohasem látta őket együtt.

- A kisfiam! - mutatott rá Zita Gáborkára, a kölcsönös csókvtáltás után. - Ismerkedjete meg! - S elébe toltá.

Gergő felkaptá a kisfiút, és a magasba lendítette.

- Hoppá! Ilyen nagyra nőj!

A kisfiú egész lakást betöltő, őszinte kacagással viszonzta, hát még azt, amikor két kezénél fogva meghintáztatta!

- Ki ez a bácsi? - fordult az anyjához Gáborka, miután Gergő abba hagyta a hintáztatását.

- Az új apukád - vágta rá kapásból az anyja.

- Rendes bácsi - bólintott rá a koravén kisfiú.

Zita cinkosan Gergőre kacintott, majd a fotelra mutatott.

- Ül le! Apukáék veterántalálkozóra mentek. Gáborkáért késő este jönnek be, és viszik vissza Angyalföldre.

Gáborka visszahúzódott az előbbi játékaikhoz, szemét állandóan az „új apukán” tartotta. Zita tett-vett: összeszedte a játékokat, amelyeket a kisfia dobált szét, megigazgatta a franciaágy terítőjét, kisimogatta az összegyűrt szőnyeg széleit, kiszaladt, teát főzött, és hozott be egy tálcán. Közben-közben Gergőhöz futott, és felfokozott indulatokkal arcon-arcon csókolta, végül a fülébe súgta:

- Várj még egy kicsit, azonnal végzek!

Gergő, mialatt a teáját szürcsölgette, jobban megnézte Zitát, akinek mozdulatai egyre darabosabbaknak, kapkodóbbaknak és erősen idegeseknek tűntek a szemében. Régebbi széles mosolya valósággal lesoványodott a megnyúlt krétafehér arcán.

- Csak nem a fiad kevert meg, vagy én vagyok útban? Netán rosszkor jöttem? - kezdte el faggatni valamivel később, mert csak nem állhatta meg szótlán.

- Lehívtak a személyzetire... - habozott. - Később mindent elmondok. Most se erőm... - Az előszobában váratlanul felberregett a csengő. Zita ijedtem kapott a melléhez. - Várj! Megnézem.

Alig ment ki az előszobába, máris visszarohant. Elkapta Gergő kezét, és maga után húzta.

- Gyere, elbujtatlak!

Gergő megütközve bámulta.

- Kérlek...! - rimánkodott magára erőltetetten mosolyogva - Utána mindent megmagyarázok! - Újra csengettek. - Sürgetnek! Bújj el gyorsan! - idegeskedett feltűnően szétszórta, majdnem reszketve.

Gergő neheztelően, értetlenkedő fejszóvágatások közepette ment ki a konyhába, ahová Zita azonnal utána futott.

- Ne haragudj! Gizi szobájába menj! Elköltözött.

- Gizi el-köl-tő-zött? - szótagolta megütözöttén Gergő.

- Ezt is elmondom. Most megyek, és beengedem őket!

Harmadszor is csengettek, ezért Zita elfutott.

Gergő erősen megdöbbenten, teljesen eljegesedett tekintettel lesett szét Gizi szobájában.

Az utóbbi hónapokban, amióta kipattant Zita és Gergő kendőzetlen viszonya, kerülték egymást. Gizi határozottan ellenezte az unokatestvérétől Zitát. Egyszer Gergő külön is felkereste Gizit, de ő nem engedte be. Úgy tett, mintha nem tartózkodna otthon, holott Zita szerint bent kuksolt a szobájában. Azért haragudott meg rá - jogosan -, mivel Gergő mostanában, kizárólag Zitához járt, mert akármennyire igyekezett észrevétlenül bejutni, Zita szigorúan zárta a konyhába vezető szobaajtóját, csak tudomást szerzett unokatestvére ott jártáról. Meglehető hallgatózott is. Gergő nem törődött vele. Az sem érdekelte, hogy Gizi telepletykálta a rokonságukat, rajtuk keresztül a faluját. Szerette Zitát, ezért szilárdan elhatározta, hogy a nála egy évvel öregebb és gyerekes asszonyt feleségül veszi...

Elköltözött és neki, első unokatestvérének nem szólt róla! Miért? Jó, valami piszkálja a begyét, azonban egy költözködés nagy szó! Vajon hová költözhetett? - járt a fejében. - Meg itt van Zita is! Miért bújta el? Talán szégyelli?

A fal mellett heverőt pillantott meg, egyetlen bútordarabként a szobában. Odalépett, és végigdőlt azon. Elsőnek Gáborka jutott eszébe, s majdnem elnevette magát. Mert, mi lesz, ha keresi az új aput? Utána ismét Gizi, végül Zita, mígnem kisöpörte fejből az összes gondolatfoszlányokat, és alvást színlelt.

Zita jó fél órára nyitott be. Gergő eddigre tényleg elaludt, az ajtó csapódásra riadt fel, mégsem érte váratlanul az asszony megjelenése, aki melléje sietett, és a heverő szélére roskadt.

- Te... - Két tenyerét a melléhez szorította, annyira pihegett, mintha futott volna. Az átélt izgalom viselte meg. Gergő a karját simogatta, mialatt az, szemét várakozásteljesen a képébe fúrta, mire Zita ismét megszólalt: - Felhívtak a személyzetire. - Szája szélén savanyú mosoly ült. - Te, ezek mindent, de mindent tudnak rólunk!

- Mi mindent? Egyébként kik, azok az ezek?

- A kapcsolatunkat, mármint, hogy te meg én... Te kulák vagy, én a Szabad Nép nevében, visszaélve a sajtó hatalmával, átszóltam a munkahelyedre, és elintéztem, hogy kulákcsemete létedre tovább tanulhass!

- Ki mondhatta meg, mert valaki csak beköpött?

- Gajda Márkus, a volt férjem.

- Egyetlenegyszer sem találkoztam vele. Azt sem tudja - habozott -, semmit sem tud rólam.

- Gizitől tudja. Egyszer elkapott az őszinteségi roham, ha nem is mindent mondtam el neki, sok mindenről beszélgettünk.

- Gizi hová költözött?

- A vőlegényéhez. Gajda már meg is látogatta őket.

- Ne...em! - tiltakozott Gergő egyre határozottabb mozdulatok kíséretében. - Legalábbis készakarva nem! Ha neheztel is ránk, Gizi ilyesmire nem volna képes! Csak azt nem értem, miért nem szólt nekem, hogy elköltözik.

- Ez is azt bizonyítja, hogy ő volt a tettes. Ránk szabadította, vagy uszította Gajdát.

- Igaz - gondolkozott hangosan Gergő -, én sem szóltam neki, közeli rokonom léte a viszonyunkról.

- Azelőtt hetente többször találkoztatok, amióta velem jársz soha, amely ugye régen elkezdődött.

- Gizi legalábbis készakarva nem köpött, mert történt, ami történt, bármi volt is a véleménye rólam...

- Rólunk.

- Gizi nem árulhatott el minket. Szóval a személyzetire hívtak? - terelte vissza a szót Gergő.

- Felhívták a figyelmemet kommunista mivoltomra, és kiemelt munkahelyemre, téged osztályidegennek neveztek.

- Mit válaszoltál?

Zita sorban kiegyengette a fiatalember ujjait, majd szorosan átölelte.

- Ott döbbszemem rá, hogy mennyire szeretlek. Egy mukkot sem nyöghettem ki. - A fiatalember füléhez hajolt, és belesúgta: - Nagyon szeretlek.

Gergő eddig csak cirógatta a hozzásimuló asszonyt, most ő is átölelte, és ledöntötte a heverőre.

- Tényleg szeretsz? - súgta, miután szorosan átölelkezve, egymás mellett heverték.

- Azt hiszed, másként lefeküdtem volna veled? - Csóktávolságnyi közelségben csillogtak-villogtak a szájából előbukkanó apró, hófehér fogai. - Eddig azt hittem, hogy a világon Márkus a legjobb férfi. Nem szerettem, de az ágyban, valahogyan mindig megértettük egymást. Tévedtem, mert veled százszorta jobb! Ráadásul téged szeretlek is. Nem értem, miként szülhettem annak a szörnyetegnek gyereket! Ha csak három évvel előbb ismerlek meg...

Hangja elnyúló csókolózásba fulladt. Gergő kigombolta Zita ruháját és fogdosni kezdte a mellét.

- Ne, most nem lehet. Egyedül hagytam a fiamat, benyithat - riadozott Zita enyhe tiltakozásba fulladón.

- Estére meg a szüleid... - durcáskodott Gergő.

- Későn jönnek, addigra majdcsak kitalálunk valamit. Lefektetem, vagy tudom is én...!

Felállt, visszagombolgatta a ruháját, két tenyerével lesimogatta a gyűrődéseket is.

- Kik jártak előbb nálad? - érdeklődött Gergő.

- Két kolleganóm keresett fel a szerkesztőségéből. Szerencsére siettek. - A kezét nyújtotta, hogy felsegítse Gergőt.

Egymásba karolva mentek vissza a szobába. Gáborka valamit firkált, azonban, mihelyt meglátta az anyját, eléje rohant.

- Anyuci, miért volt az egyik néninek olyan nagy a hasa?

Zita, mielőtt válaszolt volna, ízesen Gergőre somolygott.

- Kisbabája lesz. - A többi Gergőnek címezte. - Egyik kolleganóm ugyanis terhes.

- Neked miért nem lesz kisbabád?

- Szeretnél kistestvércét? - magához húzta, és megsimogatta a háját.

- Igen.

- Ehhez apuci is kellene. - egyik kezével a kisfiát fogta, másikkal Gergő vállába kapaszkodott.

- Azt mondtad előbb, ő az új apukám. - Megsimogatta az anyja hátát. - Ha megnőne a hasad, igaziból lenne kistestvérem.

- Persze. - Gergőhöz simult, combját érzékeny összeszorította. - Mi visszamegyünk a szobába, te addig szépen játszál!

Játékokat készített neki az asztalra, melléjük tiszta papírt rakott és színes ceruzákat, majd a férfibe karolt, és szorosan hozzásimult.

- Szereted majd Gáborkát, mert ezután őt is be kell kalkulálnod az életedbe - súgta.

- Az életünkbe. Ketten neveljük fel, nem? És miért ne szeretném? Gyere! - Átölelte és babusgatón megsimogatta.

Zita teljesen váratlanul kiszabadította magát a karjaiból, s mintegy szeretkezésük utójátékként, vagy az elmaradt beteljesülésük kárpótlásaként, mint félig jóllakott gyerek az asztal terítőjét, kezdte el simogatni,

- Miért hagytál itt? - nyűgösködött Gergő.

- Nem tehetek róla, de a gyerek előtt ízléstelennek tartom, sőt szégyellem magam, amikor ilyen szorosan összebújunk. Pirulok, és erős lelkiismeret-furdalásom van, nem beszélve arról, hogy ízléstelen is - kritizálta Zita önmagát, majd a férfi mellé lépett s vigasztalón megsimogatta. - Nem tehetek róla, nagyon, de nagyon kívánlak, de most ne!

Zita megint otthagya Gergőt. Felkapta a melléje lépő kisfiát, s öszszevissza csókoltatta. Csak jóval később rakta le. Mialatt az a játékaihoz ment, Gergő fülébe súgta:

- Most jutott eszembe: mi lenne, ha annyi heves szeretkezések után, egyszer tényleg úgy maradnék?

- Megnőne a hasad, mint az iménti kolleganődnek.

- Te! - Zita gyengéden megpaskolta az arcát. - Buta kérdés volt, ugyanolyan a válasz is. Bocsáss meg!

Gergő rövid mocorgás után, sietősen igazgatni kezdte a ruháját.

- Hazamegyek - jelentette be eközben.

- Tanulgatsz? - Gergő ugyanis már rendszeresen járt a martinász átképző tanfolyamra.

- Az összes szabadidőmet tanulással töltöm el. Utazás közben a vilámoson, otthon néha éjjelekig tanulok, ha éppen nem nálad alszom. Sutyiban még a szemináriumokon is a könyveimet bújom. Az oromból is képletet fújok a zsebkendőmbe, tüsszentés közben. - Elgondolkozón bámult maga elé. - Érdeemes, ezek után tanulnom?

- Nézd, Gergő! Amint szüleim hősi ellenállása a múlt rendszerrel szemben, nem jogosíthat fel engem elvtelen előnyökre, úgy az ősidő bűne miatt, ha lenne ilyen, miért szenvednél te? - Erőltetetten felnevetett. - Személyzetis? Ugyan! Ki ő? Te csak tanulj és tanulj! A többit bízd a te szerelmes asszonykádra. Ezentúl, nem én, a kolleganóm beszél majd az igazgatóddal.

Gergő Gáborkához lépett, hogy férfiasan elbúcsúzzon tőle, utána Zitától is elköszönt és hazament.

16.

Meleg Sanyi a lóvágóhídon dolgozott, holott otthon meg Pesten mindenkinek azt híresztelte, hogy a marhavágóhídon átképzős hentes: még néhány hónap és húsipari szakmunkás lesz. Szégyellte, mert a lóhúst az emberek nagy többsége megvetette: macska, kutya, esetleg ürgehússal egy rangra redukálta. Őt is, mint lómészáros-legényt, nemcsak kinevették volna miatta otthon, hanem gúnyosan rányeríteneék...

Csak Mester Lali és Szabó Gergő tudott az igazságról. Ők viszont hallgattak, mint a sír, sőt Sanyi jóvoltából, a száraz lókolbászt, főleg a ló téliszalámit, kifejezetten megszerették. Sanyi, mintegy hallgatásukért, bőségesen ellátta őket kedvencükké vált csemegéjükkel. Minden második héten hozott nekik, amit akkoriban éppen el tudott csenni. Kedvezményes áron is hozzájuthatott volna, ő azonban lopta.

A munkatársai tanították meg rá.

Lali a megbeszélrt időben, a marhavágóhíd előtti kis ligetben várta Sanyit, hogy átvegye tőle a száraz lókolbászt. Egy ideig sétált, eközben a közeli padon fiatal lányt fedezett fel. Melléje ült, aki - Lali legnagyobb meglepetésére - azonnal megszólította:

- Ugye, maga Meleg Sanyi barátja? - Mialatt Lali alaposan végigmustrálta, a lány murisan, ám mégis csípőssé sikeredetten hozzátette:
- Igen, én vagyok az!

Lali a homlokára csapott.

- Ah! Kezét csókolom, Csöpike! Ne haragudjon! Ami azt illeti, elég régen láttam. - Közelebb csúsztott hozzá.

- Tanulok - jelentette be a lány, nemcsak a tekintete, a hangja is dicselkedett. - Esti gimibe járok.

- Egyik barátom is tanul. Nem régen végezte el a hathónapos kohász átképző tanfolyamot. Öntő.

- Gyorstalpaló, no hiszen! - fitymálta le a lány.

Lali úgy tett, mintha semmit sem vett volna észre, de azért jóval felemeltebb hangon: nemcsak lőtt, célzott is.

- Jelenleg szakérettségi előkészítő tanfolyamra jár. Ha elvégzi a kétéves szakérettségi tanfolyamot, felveszik egyetemre. Kohómérnök lesz.

- Én közgaz - így mondta - egyetemre jelentkezek majd.

Lali erős cinizmussal leste a lányt: Nesze neked te hülye! - szidta Sanyit magában, akit többször is figyelmeztettek - ő és a barátai -, nem hozzá való ez a kis rüfke. Azon kívül, hogy felvágott és megjártszotta magát, le is nézte. Falusi bunkóként kezelte. Sanyi azonban fülig beleesett. Lali itt, ezekben a percekben jött rá, hogy ez a kivagyfi lány, miért maradt meg mellette, ezért most vélte elérkezettnek az időt, hogy a kislány tudomására hozza az igazságot. Előre örült annak, ami nemsokára bekövetkezik, mert a terv pillanatok alatt elkészült esze alaposan rendben tartott, kacifántos műhelyében. Igen egyszerű lesz, de hatásos!

- Maga is Sanyit várja? - kíváncsiskodott a fiatalember kissé később, elterelő manőverként.

- Sétálunk egy kicsit, utána hazamegyek tanulni.

- A barátom is rengeteget tanul. Azzal kel, azzal nyugszik. Az ágya, a feje alja, minden tele van könyvekkel. - Lába előtt kavicsot pillantott meg. Belerúgott. Hosszan nézte, hová gurul. - Magának is kolbászt hoz Sanyi? - vélte, zavarba hozza.

Ez a hirtelen nekiszögezett kérdés nagyon váratlanul érte a lányt.

- Ne...em. Egyszer ugyan ígérte... - hímezett-hámozott.

- Nem szégyen a lopás, Csöpike - vágott közbe kétértelműen Lali -, csak kellemetlen, annak, akit rajtakapnak.

- Maga is tanul? - ütötte el a lány e kényes témát diplomatikusan.

- Én sem maradok sokáig segédmunkás. Régen elvégzem a szakmunkás átképzőt, ha nem kötik állandó lakáshoz. Állandóra pedig ugye, csak letelepedési engedéllyel lehet bejelentkezni Pesten a magunk fajta poszttingereknek.

- A barátja, amelyik tanul?

- Ja kérem, akinek Isten a barátja, könnyen üdvözülni. Újságíró a menyasszonya a Szabad Népnél. Fogadom egy hónap múlva kezébe lesz a letelepedési engedély, ugyanis akkor lesz pontosan egy éve, hogy Pesten melózik. Két év kellene, ám neki ezt is lenyomják egyre.

Sanyi is ezért nem tanulhat, mert ideiglenes bejelentőszelvényvel a kutya sem áll szóba...

Csöpi már akkor közbevágott, mialatt beszélt:

- Nemsokára húsipari szakmunkás lesz.
- Tudja mikor, majd ha én leszek Rómában a pápa.
- De vicces, hö-hö-hö! Látja meg is nevettegett.

Lali jól látta, hogy a lány egyik ámulatból a másikba esik át, de nem folytathatta, mert Sanyi éppen akkor tűnt elő az egyik bokor mögül. Mihelyt észrevette őket azonnal feléjük integetett.

- Hello, jövök!
- Készítheti a szatyrát! - fordult Lali Csöpihez.

Az ingerülten felugrott, és Sanyi elé futott. Lali csak akkor állt fel és indult el feléjük, amikor látta, hogy a lány kézzel-lábbal magyaráz neki valamit: altatja, és más irányba húzza. Mihelyt melléjük ért, Sanyi zavart gesztikulálásba kezdett:

- Bocsáss meg... nagyon sietek! Estére átugrok hozzátok!
- Minek cipelnéd addig is! Add ide, és én már itt sem vagyok!

Sanyi igazi puli pislogásokkal lesett a lányra, aki látva annak megingását, valósággal rárivallt.

- Add neki oda, és gyerünk!

Sanyi engedelmesen kikapcsolta a táskáját. A száraz lókolbászt, amelyet sietve átnyújtott, külön újságpapírba csomagolta. Lali jól látta: mellette több kilónyi nyers főzőkolbász lapult, amit a lánynak ad majd, amiért is bizonyítottan látta előbbi feltevéését, hogy Csöpi sem Sanyi két szép szeméért jött el ide. Kihaszználja. Nagyon nagy szó ma a hús. Jegyre adták. Eltörölték, azóta hiánycikk. Elveszi tőle, és faképnél hagyja.

Ha nem tudja, hogy Sanyi a lóvágóhídon dolgozik, már pedig nem tudja, akkor azzal sincs tisztában, hogy ez lókolbász.

- Ez az a lókolbász - mutatta fel -, amiről beszéltünk Csöpike? Nem tudtam, hogy maga is szereti a ló...

Sanyi izgatottan meglökte, mire ő nevetve elharapta a szóvégét, ám még nem volt elég, valamivel el kellett ütnie Lali elszólását.

- Ittál? A jót is lónak mondod?

Lali váratlanul Csöpihez fordult:

- Nem éreztek rajta valami... furcsa ízt azon a múltkori kolbászon?

Sanyi többször is meglökte, azonban Laliról, muris igyekezete közepette, minden lepergett. Fittyet hányó, színlelt mérgelődéssel forytant a társára:

- Mi bajod van, miért lökdösöl?

- Mit kellett volna éreznünk? - kérdezett vissza a lány, mit sem sejtve.

- Öreg marhahúsból készült, meg a fűszert is kispórolták belőle - jegyezte meg izzadtságos zavartsága közepette Sanyi. - Másként nagyon finom, friss...

Lali élesen szembefordult a lánnyal, mire Sanyinak még a hangja is elakadt.

- Olyan marha ez, Csöpike... - Sanyi rosszat sejtve hadonászott, minduntalan közbe akart szólni, mire Lali jól felemelte a hangját -, amelynek patája van és nyerít.

- Ló? - visított fel a lány erősen megütközve. Már az előbb is sejtette, most meggyőződött róla, ezért alig uralkodhatott magán.

- Nyert, mert bizony ez lókolbász, Csöpike!

- Igaz? - fordult az felháborodottan Sanyihoz.

Ő lesújtó pillantást vetett Lalira, aztán: lesz, ami lesz alapon, rábólintott.

- Tény...leg? - hebegtette szavait a lány. Úgy kapkodta a levegőt, mint csibe a szemet.

Sanyi még mindig félénken, de már sokkal magabiztosabban beszélt.

- Igaza van Lalinak. Hazudtam. Előbb-utóbb úgyis be kellett volna vallanom neked, hogy a lóvágóhídon dolgozom.

- Lókolbással zabáltattál bennünket?

- Attól azért többet ért, mint amennyit fizetett érte - torkolta le Lali.

Csöpike hirtelen sarkon fordult, és dühös rángatózások közepette elrohant.

- Zabáld meg te a lókolbászodat! - kiabálta vissza mérgesen.

Sanyi lecsüggesztette a fejét. Cipője orrával zavarában a földet rugdosta. Tekintete elszontyolodott, tartása megroggyant. Úgy állt a

helyén, mint aki nyitott sír előtt le akar hajolni, egy marék földért, hogy a koporsóra dobja. Táskája szétnyílván tátongott a föld felé.

Lali biztatón a vállára vert.

- Csak nem szarsz be egy ilyen kis pesti cafka miatt? - Megrángatta a zakója ujját. - Azt hitted, te kellettél neki? A szajré pajtás, amit feláldozva a becsületedet loptál. Mert a mai rongy világban, ha már el is törölték húsjegyet, a felvágott ritka, mint a fehér holló.

- Mindenki lop. Ha nem teszem - mentegetőzött Sanyi - leköpnék a munkatársaim.

- És, ha elkapnak az ávosok? Azt hiszed melléd állnak az ilyenek? Még a jó Istenkét is letagadják az égről, ha bajba kerülnek.

Sanyi erősen letört mozdulatokkal fogta össze, kapcsolta be a kopott aktatáskáját.

- Induljunk! - biztatta Lali. - Behagyítunk egy korsó sört... - Sanyi haragos közbelegyintésére, néhány pillanatra megtorpant. - Haragszol rám?

- Ah! - mintha kissé magára lelt volna, ám a szavai továbbra is keserűek maradtak. - Nagyon tetszett ez a kislány.

- Csöpi? Aki már a bemutatkozáskor leparasztozott bennünket?

- Amiért leszóltottuk a Gellért-hegyen. Kicsinység.

- Ha akkor felfigyelsz - gúnyosan ejtette ki -, arra a kicsinységre, most nincs rumli. Kell ez neked? Belehabarodtál, ő pedig csak játszott veled. Most is, ahelyett, hogy egy... nagyot nevetett volna, faképnél hagyott. Falusi lányt keress, ne városi cafkát!

A huszonnégyes villamosmegálló felé mentek. Jó félúton járhattak, amikor Lali közelebb hajolt a társához.

- Gergő is így jár majd, meglásd!

- Henrik után én is itt hagyom Pestet - csörgedezett Sanyi hangja halkán, letörten.

- Ezért a kis cafkáért?

- Miatta is, meg... - megállt, és élesen szembefordult Lalival. - Szerinted élet ez? Nem. És mi a kilátásom? Semmi biztató.

Lali előbb felrántotta a vállát, aztán megindult.

- Otthon mit csinálsz? Mert, ugye nem hiába húztuk fel a csíkot Pestre? - Nem kérdezte, figyelmeztette.

- Bejárok a gyarmati vagy a tarjáni vágóhídra. Kétéves vágóhídi gyakorlat után csak felvesznek valamelyik helyre!

- Csakhogy ott nem nyerítenek a tehenek.

- Hülye vagy - nevetett fel Sanyi felszabadultan.

Lali megint hátba vágta.

- No, behagyítjuk akkor azt a korsó sört? A vendégem leszel.

- Tőlem!

A közeli italboltba vezető úton a falujukról és a társaikról beszélgettek.

17.

A napokat egymás után koptatták el a hetek. A heteket a hónapok ették meg, a hónapokat pedig a következő esztendő előrenyújtott keze marta el...

Szabó Gergely már a harmadik zsebnaptárát dobta a szemébe, amióta feljött Pestre. Az elmúlt karácsonykor, mivel Zita a szentestét - szokásuk szerint - a szüleinél, a kisfiával együtt töltötte el, csak hazautazott Ludányba. Tehette, mert az apja és Lali értesítése szerint, Lukács Pista a szomszédos faluba nősült, s a felesége szüleihez költözött. Nagy Antal helyett másik párttitkárt választottak...

Ha karácsony estéjén nem is, a két ünnep közötti időre Fekete Zita, Gergő szülei meghívására utána utazott, így az első szilveszterüket már együtt tölthették, mulathatták végig. Szűk baráti körben szórakoztak. Nagyon jól érezték magukat. Valamennyi barátja megjelent: Balogh Laci természetesen Gál Lilivel együtt, Mészáros Henrik, Meleg Sanyi és Mester Lali, akiknek Zitát menyasszonyaként mutatta be...

Gergő még most is, miközben a gyár udvarán taposta a havat, ezekre a szép napokra gondolt. A személyzeti osztályra hívták. Egyszer már járt ott, akkor a szakmunkás átképzését és a szakérettségi előkészítővel kapcsolatos tennivalóit beszéltek meg, most fogalmat sem alkothatott, hogy miért hívatják.

Borzalmasan nézett ki a gyár udvara télen, főleg az öntöde környéke. Nemcsak sürgés-forgás: gépek, vastalicskákat tologató emberek, ácsorgó vagonok, számtalan, különböző kupacokba rakott nyersanyag, némelyiket ideiglenesen nádpallókkal - amelyek az anyag színetől függően, koromfeketére, vagy éppen vörösre festődöttek - s elnyítt ponyvákkal takargatták le. Mindenhol összevissza taposott és szennyezett hó, amelynek korábbi tisztaságáról, már csak egy-egy fehér foltocska árulkodott. És azok a zord épületek! A hatalmas, vaskeretű ablakok üvegszemecskéi közül sok kitört, a meglévők pedig olyan porosak, mocskosak voltak, hogy azokban még a nap sem látná meg magát, ha sütné. A falak szürkén és kormosan ásítóztak. A hatalmas kémények, mint földbe szúrt óriási szivarok, megállás nélkül

okádták a koromfekete füstjüket, amelyek kissé távolabb, cikcakkos bodrozódás közepette terültek szét a hullámzó szél hátán, hogy később milliónyi porszemecskék képében visszahulljanak a környékre, vagy éppen ide a gyár udvarára...

Mielőtt belépett volna a folyosóra, lábait egyenként megtisztogatta. Leveregette a sebtében magára kapott: se havas, se poros pufajkáját is, vastag kötényét a csarnokban az egyik szögére akasztotta, de a sisakját, maga sem tudta miért, magával hozta - a kezében szorongatta -, miatlatt belépett.

A személyzeti iroda az első emeleten kapott helyet, ezért - ezt megelőzőn -, hosszú folyosón jött véges-végig, onnan fel ide az emeletre.

Alig lépett be, a titkárnő az egyik ajtóra mutatott.

- Már várják, Szabó elvtársat. - Csak másodszor járt itt, mégis emlékezett a nevére. - Ne kopogjon, nyugodtan menjen be!

Gergő azonban, már csak az illedelem kedvéért is kopogtatott, és türelmesen megvárta a választ.

Bent a nagydarab, kövér főosztályvezető arcán, úgy fénylett a bőr, mintha bezsírozták volna. Tokája lógott. Attól függően, hogy mozgatta-e a fejét vagy sem, hol összegyűrődött, hol kisimult. Csak úgy, az asztal fölött nyújtotta oda kézfogásként - tenyere helyett a két ujját - Gergőnek. Nem egyedül tartózkodott bent. Veronkai főmérnök is mellette ült. Gergő vele is lekezelt. A főmérnök most is a magabiztos, a megelégedett emberek nyugalmával rakta keresztbe a lábát, és bámult át rajta, valahová a képzelt vagy valóságos sikereinek mezejére.

A főosztályvezető széttárta a két kezét: micsoda vastag, zsírpárnás ujjai voltak, behízott szemével Gergőre mosolygott.

- Nos, kedves Szabó elvtárs, hogy érzi magát nálunk, most mármint szakképzett öntő? Elégedett a munkájával? Fizetése?

- Önálló feladatot kaptam. Az eredményeimről pedig - a főmérnökre mutatott - Veronkai elvtárs beszéljen!

- Háromszáz százalék - vetette közbe foghegyről az. - Őt szemeltem ki brigádvezetőnek. - A főosztályvezető figyelmeztetően karjára rakta a kezét, mire ő gyorsan hozzátette: - Jó, jó, most már tudom, más tervek van vele.

- Hát, ha már kimondtad - vette vissza a szót azonnal a főosztályvezető -, a lényegre térek. - Tokája megrándult, apró hullámok futottak át rajta. - Szabó elvtárs a káderutánpótlási tervünkben szerepel. A szakérettségi előkészítő tanfolyamot sikerrel vette. Valamennyi eddigi vizsgája jelesre sikeredett. Itt az ideje, hogy magáról a szakérettségről beszéljünk! Ráadásul az utóbbi időben politikailag is képezi magát, aminek én és a vezetőség külön örülünk. Aktív szakszervezeti tag... - Arca ünnepélyessé, szemei sokatmondóan felcsillantak, hangja fontoskodóvá vált. - A Szabad Néptől is sokat érdeklődnek maga után az elvtársak.

Gergő zavartan ácsorgott, s váltott lábat. A kövér férfi elhárítón lökte maga elé a kezét:

- Nem elhanyagolható, nagyon is fontos dolog ez, Szabó elvtárs!

- Ráadásul - szólt közbe negédesen a főmérnök -, mi is egyetértünk az újságíró elvtársakkal. Megérdemli, hogy kiemeljük. Csak azt nem értem - Gergőnek címezte, mégis a főosztályvezetőnek adta fel -, miért nem hívja ki őket. Nézzenek szét, és írjanak riportot rólunk, már-már a gyárunkról!

- Jó lenne - harapott rá a főosztályvezető -, viszont ez az ő dolguk. Mi most ezért hívtuk, Szabó elvtársat, hogy közöljük: a továbbképzési bizottság, a helyi párt... Egyébként a párttitkár elvtárs beteg, ezért nincs jelen, a szakszervezetet, a gyárat Veronkai elvtárs képviseli. Na, bennlakásos tanfolyamra küldjük. - Összeszorította a száját, a fejét ingatta, úgy lógott a tokája, mint a kakas szakálla. - Ami kissé kellemetlen: Miskolcon van a nehézipar oktatási centrumában, és két éves. Pechjére tavaly emelték fel kettőre, viszont utána biztosan felveszik az egyetemre. Bő kárpótlás, nem? Kollégiumban lakna. Étkezés... minden biztosítva.

Kérdőn lesett Veronkai főmérnökre, mire ő gyorsan közbeszólt:

- A legfontosabbat kihagytd. Az utolsó háromhavi átlagbérének megfelelő összeget kapja végig fizetésként.

- Igen... igen! - a személyzeti főosztályvezető sokatmondóan megvárta a mutatóujját, kihízott kabátja feszült, elől az inge nyaka ki-gombolódott. - Egyetlen percig sem gondolkozzon!

- Há...át! - húzta a szót Gergő elgondolkozón. Legelőször az jutott eszébe, hogy két évig távol kell lennie Zitától, meg a származása is erősen izgatta, mert mi lesz, ha... Újra meg újra ez a kérdés ütött szegyet a fejébe. Szerencséjére nem sokáig törhette a fejét, mert a főmérnök letorkolta:

- Tudja maga, milyen nagy kitüntetés ez? Ingyen tanulhat. Kétéves szakérettségivel egyetemre kerülhet. Mérnök lehet.

- Ne feledd - vágott közbe a főosztályvezető -, munkaviszonyának fenntartása mellett, minden egyes hónapban átlagbért kap. Nem is kicsi összeget!

- Nyolc évig jártam gimnáziumba. Utána az egyetemet, milyen sok s nehéz körülmények között végeztem el! Zsákoltam, trógeroltam, télen havat hánytam, rolócsúszdákat zsíroztam..., meg ami adódott! Ő meg rendes fizetést kap. Nem irigyelem, csak az bánt, hogy nem vagyok manapság fiatal. Örömben a plafonig ugrálnék.

- Nézze, Veronkai elvtárs - szólalt meg Gergő. Rövid elbizonytalanodottsága elmúlt, arcán a dülőre jutott emberek nyílt elszántsága barázdát szántott. - Én mindent elmondtam magának. Apám...

- Az apja... az apja! - fojtotta bele a szót készakarva az. - Egyszerű, falusi kovács volt, jelenleg mezőgazdasági munkás a tsz-ben, vagy valamelyik állami gazdaságban, mindegy. És kezeli nyaranként a cséplőgépet, mint ezelőtt. Hogy nem segíthet neki? Na bumm, majd csak meglesz maga nélkül is! - A főmérnök, mivel félt, hogy Gergő közbeszólása ellenére mindent elront, gyorsan felugrott, melléje lépett, s amikor a főosztályvezető egy pillanatra az irataiba mélyedt, figyelemkeltőn rákacsintott: ne! - Fel a fejjel, Gergő! - biztatta hangosan is. - Sokat tanul? - terelte készakarva másra a szót.

- Mondhatni az összes szabadidőm rámegy.

- Lakásviszonya? - buggyant ki a személyzeti főosztályvezető száján a zsíros hang.

- Ágyrajáró vagyok. Hárman lakunk egy volt hentesüzletben, ahol néha valósággal a könyvekre fagytak az ujjaim.

- Ott fűtött szobája lesz. Kényelmes körülmények között tanulhat. - A személyzeti főosztályvezető is felállt. Kidomborodó pocakja valósággal eltakarta az asztalt. - Megegyeztünk akkor?

Gergő bizonytalanul rábólintott.

- A részleteket a munkaügyi osztályon mondják meg. Azt pedig, hogy szeptemberben melyik napon kezdődik a tanítás, mit vigyen magával, hol s kinél kell jelentkeznie... - Egy ideig a szót húzta, aztán gyorsan megkérdezte: - Nem közölték az előkészítőt?

- Két hét múlva kell bemennem a tanulmányi osztályra.

- Sok szerencsét kívánok! - A kezét nyújtotta.

- Én is megyek - jelentette be a főmérnök. - Szervusz, Poljánszki elvtárs!

Gergő később tudta meg: készakarva távozott vele együtt. Így, egymás után léptek ki az ajtón. A lépcsőn le, a földszinten végig, szó nélkül mentek egymás mellett, viszont mihelyt kiértek az udvarra a főmérnök azonnal ráförmedt:

- Mi a fenének huzakodott elő az apjával?

- S ha rájönnek, hogy kulákok vagyunk?

- Mit veszíthet? - Megállt, és sokatmondó pillantásokkal pásztázta végig a fiatalember arcát. - A konvertert, meg a formázókanalat senki sem veszi el magától. Visszajön öntőnek. De honnan tudhatnák meg! Másokat a nagyszülőikig visszamenően lekádereznek. Véleményt kérnek a helyi tanácstól, a párttól. A maga apjáról, mivel a Szabad Nép fedezte, senki sem érdeklődött eddig. Ha pedig nem, ezen túl miért zaklatnák? Én a legjobb véleményt írtam magáról. Ők beértek vele. Ha meg bent lesz a szakérettségi tanfolyamon, a kutya sem kérdezősködik többé. - Biztatón Gergő hátára vert, s előreindult. - Fel a fejjel! A lámpa zöldet jelez, szabad az út. A politika meg: kulák s ilyesmi, minden megváltozik, meg is fog változni egyszer. Ma lent, holnap fent!

Gergő elmélázón vetette közbe:

- Nem erkölcsös. Valahogyan nem tetszik nekem ez az egész!

Tényleg sokat furdalta a lelkiismerete. Ősi, tiszta paraszti ösztönei valósággal lázongtak. Ha nincs Zita, régen visszamondja az egészet.

- Az erkölcsös volt - vált ingerültté a főmérnök -, hogy az apját, egyszerű falusi kovács létére, a földesurak közé sorolták? Igaz is: miért nem fellebbeznek, tesznek panaszt, vagy mit tudom én miamit, kérnek mentesítést?

- Több mint egy éve beadtuk, válasz semmi.

- Nézze, maga egyszerű szakmunkás. Se földje, semmije, még lakása sincs. Proletár, erre gondoljon, és akkor nem gyöttri a lelkiismerete. Azt hiszi, engem nem gyötör, amiért beléptem a pártba, noha nem vagyok kommunista. Érdekből, ma mindenki hazudik ebben az országban. Ők fent, mi lent! - a kezét nyújtotta. - Viszlát!

Gergő a fejét csóváltatva, a hallottakon megütközön ballagott a kengőzös, forró és zajos öntőcsarnokba, ahol az öreg brigádvezetője fogadta, ki a mestere volt, és akit úgy szeretett, mint az apját. Állandóan a fülében csengtek első szavai: védőöltözeted, bakancs kifűzve, ing kigombolva, nadrágszíj nincs!

- És, ha megperzselődök?

- Viszont ettől nagyobb baj nem érhet.

Azért nem szerették az azbeszt védőruhát, mert veszély esetén nehéz volt ledobni magukról, mire levetették sokan összeégtek benne.

Most is, mihelyt meglátta, kérdőn feléje intett a fejével.

- Miskolcra küldenek két éves szakérettségi tanfolyamra.

- Te?

- Igent mondtam, viszont még nem írtam alá semmit. Magának mi a véleménye?

- A reggel mindig erősebb az esténél. Aludj rá egyet, és holnap csapj a markukba! Hanem most eredj a helyedre, mert csapolunk!

Egész nap: munka közben és hazafelé menet is a fejét törte. Lelkiismerete, mint felvert méhkas, hangosan zsongott. Természetes erkölce minduntalan őseitől örökölt, tiszta ösztöneibe botlott. Nem loccsanhatta ki, magával vitte mindenhová...

A közösen bérelt, barátságtalan szobájukban, nagy meglepetésére Lali fogadta. Azt hitte, hogy még mindig otthon van. A múlt héten utazott haza szabadságra. Majd leült, amikor meglátta.

- Csak két napig leszek fent Pesten - magyarázkodott Lali. - Fusi munkát hoztam. Beviszem a gyárba. Kis mellékes kereset, utána újra hazaugrok.

- Otthon?
- Apád nemsokára feljön, csomagot hoz. - Hol felállt, hol leült. - Nem is hiszed, mennyi minden történt a faluban! Lacit, január elsejével kinevezték Gyarmaton főkönyvelőnek. Tudod, az erdészeten...
- Befejezte a tanfolyamot?
- Be. Henrik üzletvezető lett. Sanyit meg tizenötödikétől felvették a gyarmati vágóhídra.
- Nem is neki való munka volt, amit csinált a termelőszövetkezetben. Szénát hordott traktorral a teheneknek, visszafelé trágyával megrakva...
- Tényleg sokat gürizett, hentes létére. Most szakmunkásként alkalmazták, híreszteli. Fenét, egyszerű vágó lesz.
- Elég gyenge fizikumú gyerek, bírja majd?
- Szalag viszi az elkábított disznót, ők leszúráják. A forrókamrában leforrázzák. Egyetlen ujjal sem nyúlnak hozzá. Slaggal lemossák, felhasítják, a belet egy kiskocsiba engedik, és kész. Így mesélte el. Szerintem elbírja. Később valójában szakmunkássá avanszálják majd. Már nője is van. Egy szécsényi kislánynak udvarol. Henrik meg Róka Bözsinek csapja a szelet. Mellette dolgozik a boltban.
- Gergő nadrágot váltott s készülődött.
- Mész valahová? - bámult rá Lali.
- Zitához. Képzeld, iskolára küldenek. Ma közölték velem. Szakérettségire, Miskolcra.
- Ejajjaj! - vakargatta a fejét Lali.
- Estére találkozunk? - szólt vissza Gergő, miután gyorsan átöltözött, már az ajtóból.
- Estére? - gurgulázott Lali hangja. - Éjjel, ha nem reggel vetődsz haza. Miért nem költöztök össze?
- Ő is mondja. A szülei miatt vonakodok.
- Elleneznek?
- Futólag találkoztam velük. Hát...! Nem ugrottak a nyakamba. Viszlát estére!
- Esté...re? - röhögött fel Lali kajánul - Holnap...

Zita öltözködött. Kombinéban futott ajtót nyitni, harisnyája félig felhúzva lógott a térde alatt.

- Készülsz valahová? - lepődött meg Gergő.

- Agitálni megyünk. Békekölcsön-jegyzés, megemelt ötéves terv, kongresszus... Azt hittem tanulsz - jegyezte meg hirtelen Zita, örömtelin mosolyogva, már bent a szobában.

Gergő átölelte, Zita engedelmesen hozzásimult.

- Tanulok, tanulgatok - válaszolta Gergő. - Viszont jobb a rózsa virágában gyönyörködni, mint a gyökerét szemlélni.

- Csak nem én vagyok az a rózsa?

- Miért, talán kancsal vagyok? - merőn nézte, és simogatta, ám Zita sietve kibontakozott a karjaiból.

- Nagyon sietek. Várnak. Majd igyekszem haza, addig feküdj le!

- Ha ezt tudom, hozok magammal könyvet.

- Ágyazz meg! Legalább nem kell azzal is bajlódnom, ha estére fáradtan hazaérek.

Visszarohant a nyitva hagyott szekrényhez, ahonnét előbb kirohant ajtót nyitni, és tovább öltözködött.

- Jé, micisapka! - csodálkozott rá Gergő, mihelyt megpillantotta az asszony fején.

- Jól áll? - hivalkodott szembefordulva vele.

- Most vetted?

- Régen megvan. Nem szeretem.

- Te sohasem hordasz sapkát, vékony, selyemcsipkés-fejkendőt viselsz, leginkább hátrakötve.

- Csak most vetted észre?

- Olyan hangon kérdezed, mintha tudnom illene, holott alig sétálunk együtt.

Zita hozzá futott, szeleburdin megcsókolta, és már rohant is az ajtóhoz.

- Nézz szét a spájzban! Biztosan találsz valami ennivalót!

- Lefekszem, és alszom. Költsél fel, ha megérkeztél!

- Na... na - incselkedett Zita -, majd aludni hagylak, ha egyszer melléd bújok. - Az ajtóból visszakukucsált. - Nagyon sietek haza. Nehogy elmenj! - Csókot dobott, és elrohant.

Gergő fáradtnak érezte magát, ezért alig bújt be az ágyba, máris elaludt. A központi fűtéses lakás, kellemes hőmérséklete is hozzásegítette a gyors elalváshoz...

Arra ébredt fel, hogy Zita melléje simult az ágyban.

- Nagyon halkan jöhettél be, másként felébredek - súgta Gergő álmosan.

- Pedig le is zuhanyoztam. Olyan jól aludtál - nevette ki -, hogy hiába simogattalak. Később meg sajnáltalak felébreszteni.

- Állandó forróságban dolgozunk, úgy izzadunk, mint a kacsák.

- A kacsá nem izzad - nevette ki a szépasszony.

- Csak vizes, mint mi. Fáradt voltam s izgatott.

- Mi izgatott fel?

Gergő, szép sorjában elmondott mindent. Zita izgatottan fészkelődött mellette, végül felült. Gergő az ölébe hajtotta a fejét. Az felváltva simogatta az arcát és a haját. Régen befejezte a mondanivalóját, ám Zita még mindig hallgatott.

- Mi a véleményed? - sürgette meg végül is Gergő.

- Ha egyszer már úgylis kimondtad az igent, mi lehetne?

- Ellenzed? - Felült, az asszony azonban visszakényszerítette, ahol tovább turkált a hajában.

- Nem ellenzem, elvégre én egyengettem az utadat. Viszont ahhoz, hogy Miskolcra menj, ráadásul két egész évre, nekem is lett volna szavam. Bár...- húzta a szót elgondolkozva -, könnyen hazajöhetsz, és én is leugorhatok néha hozzád.

- Ha akarod, én már holnap visszamondom. Különben sem lelken-dezem...

- Nem! - tiltakozott élénken az asszony. - Bármiként alakult is, ezt az óriási lehetőséget nem szalaszthatod el, csak..., tudod Gergő: én új életet szeretnék kezdeni veled. Egymástól távol kezdjük el? Viszont, ha jobban meggondolom... Tudod, mitől félek? Hogy egyetemre is Miskolcra kell majd járnod.

- Levezőn végzem el.

- Miért kínoznád magad, ha egyszer a gyár fizet? Dolgozni és tanulni, tudod mennyire nehéz? Bőven kijutott, máig összeborzadok, ha rá gondolok.

- Egyelőre ne beszéljünk róla!

Gergőt szemmel láthatóan felizgatták az asszony szavai, ezért az egész ügyet el akarta odázni.

- Súghatok valamit? - Zita közelebb hajolt s Gergő fülébe lehelte. - Szeretlek.

- Én sokkal jobban, mint te, mert én egyben hálás is vagyok neked. Ha te nem segítesz, semmire sem megyek, mert ki áll manapság szóba egy kulákcsemetével!

Összeölelkeztek, és heves csókolózásuk közben végignyúltak az ágyon. Gergő le akarta cibálni az asszony hálóingét, ám az lefogta a kezét.

- Várj, mondani szeretnék valamit, utána magamtól is ledobom a hálóingemet! Költözzél hozzám!

- Egyszer azt mondtad: engedélyt kell kérned a Lapkiadó Vállalattól. Hozzájárulnak, hogy ideköltözzek? - Feljebb húzódott. - Tényleg, mi van az egyhónapos határidővel, amelyet a személyzetis adott?

- Leváltották az öregasszonyt, azóta a kutya sem szólt hozzám. - Lábait felhúzta, fejét a két póre térdére hajtotta. - A lakás az én nevemen szerepel, viszont Márkus a mai napig sem jelentkezett ki, mi több: a szobát, amelyben Gizi lakott, neki utalták ki. Egyébként az a szoba a rádióé. Semmi közük sem lehetne hozzá. Jól megkeverték, mi?

- Azt mondtad: aláírtad a kijelentő lapját.

- Összegyűrte, és eldobta. Mikor és miként utalták ki neki, hogyan jutott hozzá ehhez a társbérlethez, nem tudom. Engem, mint érdekelt felet, azonnal értesíteniük kellett volna. Nem tették meg. - Egy ideig hallgatott. Nehéz gondterhekkal teli csend lengte őket körül. - Nincs jelentősége. Márkusnak van hol laknia. Ezt a szobát én birtokolom, semmi pénzért nem engedem be oda Márkust! Ettől függetlenül, holnap utána nézek, de te mindenféleképpen, ezek után főleg, költözzél ide!

- Hozzám jössz feleségül?

- Régen a feleséged vagyok.

- De nem hivatalosan.

- Semmi akadályja nincs. Tudja Isten, miért húztuk el ennyire.

- A szüleid miatt. Így van, vagy nem?

- Nehéz erről beszélnem - vonakodott -, de egyszer el kell mondanom. Apuék nagyon megszerették Márkust. Engem hibáztatnak, amiért elhagyott. Ráadásul demagógok: se látnak, se hallanak. Te például azért nem tetszel neki, mivel nem vagy pártag, apukád...

- Kulák.

- Ezt nem tudják. Viszont megpuhítom őket, elvégre én vagyok a gyerekek s nem Márkus. Holnap megérdeklődöm: milyen iratok keltenek a házasságkötéshez, elég-e az ideiglenes lakásbejelentő szelvényed, egyébként azt szeretném, ha ide állandóra jelentkezni be. Kell-e letelepedési engedély, bár szerintem ezt már nem kezelik annyira szigorúan, mint ezelőtt, talán el is törölték. Ha kell, gyorsan megszerezjük. - Gergőhöz dörzsölődött. - Ne legyen lagzi. Összeházasodunk, sem a te, sem az én szüleim...

- Félsz - vágott közbe Gergő -, hogy nem jönnek el?

Zita ajkáról előbb elfojtott sóhaj röppent fel, aztán rábólintott, végül szorosan a társához bújt, szinte belekapaszkodott.

- Ugye, öröké szeretni fogjuk egymást?

- Vagy te, vagy senki!

- Életünknek nem a hosszúsága, a tartalma a döntő. Ne félj, gondoskodom róla, hogy tartalmas, színes legyen!

Szorosan összeölelkeztek, s hosszú csókolózásba kezdtek.

- Most már segíthetsz levetnem a hálóingemet! - duruzsolta közben Zita. - Mivel az máris nekiesett, kéjes zsörtölődéssel ezt is hozátette: - Nem azt mondtam, hogy tépd le! Segíts lehúzniom!

18.

Fekete Zitának még a lélegzete is elakadt. Volt férje: Gajda Márkus állt előtte az ajtóban. Csengetésre ment ki. Lenge otthonkáját nemrég vette fel. Most ért haza, éppen csak átöltözködött. Nagy szemgolyói óriásra tágultak, szép arca megnyúlt, ajka megrebbent, tekintete megmerevedett. Felsőtette, mivel olyan mozdulatot tett, mintha vissza akarna lépni, hátrabillent. Időbe telt, mire összeszedte magát: mozogni tudott: szeme, tartása, arca visszanyerte megszokott formáját.

- Gyere be! - elengedte a kilincset, és előreindult.

Gajda Márkus, két ízben is üzent neki a szüleivel, akikhez gyerekének látogatása ürügyén rendszeresen eljárt. Ezen kívül, mostanában gyakran látta ólálkodni a szerkesztőség környékén is, ami önmagában nem lett volna feltűnő, elvégre az üzemi lap, amelynél a férje újságíróként dolgozott, ugyanahhoz a kiadóhoz tartozott, csak hogy Márkus a Szabad Nép szerkesztőségi részben, sőt közvetlenül a szobája környékén is egyre többször feltűnt. Az ütötte pofon, hogy volt férje itt - és nem, amint üzente - a szerkesztőségben kereste fel.

Gajda Márkus, az előszobában levetette a nagykabátját, ledobta a cipőjét, és a Gergő részére kikészített papucsba bújt. Zita az íróasztala előtti székre rogyott. Több mint kényelmetlenül érezte magát, amiért beengedte a volt férjét. Jó, kint a függőfolyosón hideg van, és meg is szólnák a szomszédok, de miért kellett beengednie, amikor az előszobában is beszélgethettek volna? El is határozta, hogy nagyon gyorsan lerázza magáról. Ezért történhetett meg, hogy Márkus kinti cihelődése után, alig lépett be, ő máris nekiesett.

- Gabikáról akarsz beszélni velem. Nos, hallgatlak!

Márkus kényelmesen leült. Két ujjával zavartan végigcsipegette nadrágja megviselt élet, megigazgatta a zakóját... Éppen a nyakendőjével bajlódott, amikor Zita ingerülten rámondott:

- Nem vagyok kíváncsi a kekeckedésedre, szemináriumra megyek. Most akartam felkészülni.

Márkus a fotel két támlájára rakta a kezét, és Zitára bámult, de még mindig nem beszélt, amiért az valósággal ráordított:

- Mi a fenének jöttél ide, ha nem beszélsz?

- Szeretlek Zita - hangja mély érzelmekkel telítetten rekedezett, vele szemben a volt felesége, idegesen felsrófolt, gúnyos csipkelődéssel válaszolt:

- Te... te, részeg vagy?

- Valójában én mindig szerettelek. Az eltelt hónapokban csak az érzéseim mélységére döbbsentem rá.

- Veled ellentétben én sohasem szerettelek - gúnyolódott olyan arc kifejezéssel, mint aki az újabban felfedezett és átélt érzelmeinek viharára gondol. - Hiába éltem veled hosszú éveig, csak most tudtam meg: mi az igazi szerelem. - Idegesen felugrott, s megkerülte a széket, Márkus megütközötten követte a szemével, mialatt visszaült a helyére, és tovább beszélt: - Nem szerettelek, mégis a mai napig együtt élnék veled, ha nem hagysz el. - Ironikusan kicifrázott gúnynyal fúrta bele a szemét. - Ha annyira szerelmes voltál belém, miért hagytál faképnél?

- Hibát követtem el. Meg is büntetett érte az Isten.

- Az Isten! - gúnyolta Zita. - Újra vallásos lettél, mint gyerekkorodban? Köpönyeg le, köpönyeg vissza, ezt érted! Ha az újságíráshoz még csak nem is konyítasz, ebben aztán igazi profi vagy.

Márkus nem törődött a volt felesége élcelődésével.

- Mindent jóváteszek, csak bocsáss meg nekem! - Látva Zita lesújtón gúnyos fejcsóválását, sietve hozzátette: - Nem nyugszom, amíg újra össze nem házasodunk, illetve együtt nem élünk!

- Brekegsz, mint a varangyos béka, aminek semmi, de semmi értelme! Sokáig visszavártalak, te nem jöttél. - Lábát, mit sem törődve a felcsúszott ruhája miatt kilátszó csupasz combjaival, egyetlen ideges mozdulattal keresztbe csapta, és elhallgatott.

- Hallom: felcsíptél valakit. Egy kulák kandúrral jársz.

- Nem csíptem, beleszerettem. Ő viszont szeret engem. - Idegesen felnevetett. - Több mint egy éve udvarol nekem. A menyasszonya vagyok. Erről nem hallottál, vagy csak teszed magad?

A férfi szavai, most először, igazi szenvedéllyel teltek meg, miközben felhördült:

- Kellesz nekem! - Összekulcsolta a két kezét. - Érted, Zita! Tönkremegyek, elzüllok nélküled.

- Ez kizárólag a te magánügyed.

- Zita! - Nemcsak a szavaiból, az arcáról, a szeméből is lerítt az önmagát megalázó ember sutára sikeredett könnyörgése. - Elfelejtetted az első napokat, heteket, hónapokat, éveket? Miért csak az utolsó napokat emlegeted? Mindaz, ami szép s gyönyörű volt, nem jut eszedbe?

Hanghordozása Zita emlékezetének holtjátékát életre keltették ugyan, de emlékeinek kietlen sivársága, nem telt meg újra élettel: semmi felcsigázódást, semmi mocorgást nem érzett a szíve körül. Nem öntötte el a testét meleg hullám, idegrendszerének érzékeny húrjai némák, bensője mozdulatlan holt táj maradt továbbra is. Hangja is ugyanilyen fakón, érzelem nélkül hangzott, mialatt válaszolt:

- Az életben rengeteg áldozatot hozunk, miért vállaljunk feleslegesen újakat? Részemről az is áldozat, hogy jelenleg beszélgetek veled, nem dobtalak ki eddig. Újra együtt élni pedig, kész öngyilkosság lenne számomra. Nemcsak, hogy nem szeretlek, csupán merő udvariasságból nem mondom azt, hogy utállak.

Márkus arca megrándult, olyan mozdulatot írt le a fejével, mint, akit váratlanul orrba csaptak.

- Ismersz - váltott hangszínt is -, ha egyszer a fejembe veszek valamit, azt minden, de minden áron keresztül viszem.

- Apukád jegyző volt, akadt kitől megtanulnod.

- Érdekes, a te veterán szüleid, a negyvenöt előtti ellenállók s párttagok, mégis engem szeretnek az ugyancsak kommunista, saját édeslányukkal szemben. Engem, a volt segédjegyző fiát kedvelik, támogatják veled ellentétben. Miért? Ha eddig nem, legalább most gondolkozzál el ezen, Zita!

Ezek a szavak viszont az asszonyt vágták mellbe. Előbbi, keresztbe rakott lába lecsúszott, szétnyílt ruháját idegesen összehúzta. Márkus kihasználva a nő szemmel látható megingását, tovább szította a tüzet.

- Ellenzik, határozottan ellenzik azt a... bunkót.

Ha Zitát az előbb mellbe vágják, most az orrát is megfricskázták a volt férje szavai. Szemében vad harag szikrája pattogott, amely láng-ra lobbantotta az arcát s őt magát is.

- Ha ő paraszt, te mi vagy? Neki három szakmája van: kovács, lakatos és vasöntő. Ha kitennének az újságtól, te mihez kezdenél?

- Bencsák elvtársnő elment. Az új személyzetisünk, igaz semmit sem tud, viszont, ha netán valaki szólna neki? - A hatás kedvéért rövidke szünetet tartott. - Ez csak egyik lap a sok közül, amelyeket a kezemben szorongatok, s bármikor kijátszhatok ellened.

- Kártyázz csak nyugodtan. Igaz, nem láthatok bele a lapjaidba, nem is akarok. Tudod, miért van ez? Mert egyszerűen nem érdekelsz. És egyébként sem érek rá. Mondtam, szemináriumra megyek.

Márkus felállt. Nézése most kifejezetten gúnyossá, hangja fenyegetővé vált.

- Jó, elmegyek. - Közelebb lépett az asszonyhoz. - Ezt viszont még elmondom neked: a kudarc egyeseket lehangol, másokat lelkesít. Én ez utóbbiak közé tartozom, ezért nehogy azt hidd: egyszerű lelkesedéssel is beérem!

- Fenyegetsz?

- Nagyon szeretlek, ezért minden áron visszaszerezlek! - Szemében az előbbi elhamvadásnak induló lángok megint fellobbantak.

Zita azt hitte: melléje rohan, átöleli, és csókolgatni kezdi, netán megerőszakolja, ezért kapkodón felállt, és védekezően maga elé tartotta a kezét. Szeme szikrát hányt, tűzcsóvát fújó szavai belekaptak Márkusba is.

- Tudod, ki vagy te nekem? Egy unalmas fráter, akire ha ránézek, azonnal ásítanom kell! Hülye hasonlat, de annyira utállak, hogy nem jut eszembe jobb.

- Kény-sze-rí-teni fog-lak! - sziszegte Márkus.

- Csak Gáborkánkon, a közös gyerekünk által kényszeríthetnél, mert őt mindenkinél jobban szeretem, aki viszont a saját szüleimnél van.

- Akik, veled szemben engem támogatnak. Ha netán férjhez mennél, inkább nekem adnák át őt, mint nektek.

- Téged is elleneztek kezdetben, Gergőt is megszokják, megszerezik, mint téged. - Szavaival ellentétben, előbbi idegessége frissen feltörő nyugtalansággá változott, ami nemcsak az arcát és a mozgását, mindenét átjárta. Lábai remegtek, izmai megrándultak, szája széle kifakult, mindez nem került el Márkus átható fürkészését sem. Olyan mozdulatot írt le a kezével, mintha vigasztalón meg akarná simogatni.

- Nem gyötörlek tovább, csak kérlek: ha rám nem is, a közös gyerekünkre gondolj! Nem jobb lenne-e neki, ha a szüleivel, családban nőne fel...? - Zita ideges mozdulatára sietve felemelte a hangját. - Jó, megyek! Aludj rá egyet, és újra beszéljünk, amely beszélgetésen, így vagy úgy, a szüleid is jelen lesznek majd! Nem én kezdeményeztem, ők kértek meg ennek a közlésére.

Zita külsőleg teljesen átalakult. Előbbi harcossága lelohadt, nyegliségének nyoma veszett. Belső nyugtalanság, ideges feszültség kerítette hatalmába. Szerette Gergőt. Nem mellékelte feltételeket neki a kimondott igenhez. Önként vetette bele magát a mindent elsőprő szerelmükbe. Belső kényszerből lett az övé...

Élesen megrázta a fejét.

- Szeretem őt. Bármit mondasz, teszel, ezt sohasem lehet már megváltoztatni. Nem ő, én kezdeményeztem ezt a...

- Kalandot - vágott közbe a volt férje.

- Szerelmet. Sem te, sem én nem változtathatjuk meg!

- Majd meglátjuk! - vágta rá a volt férje gúnyosan, majd ideges mozdulatokkal az ajtó felé rohant.

- Többé nem jöhetsz be ide, se látogatásra, se lakóként! Kezeskedem róla! - kiabálta utána Zita, miközben teljesen összetörtén zuhant a legközelebbi fotelba.

19.

Bodócs Giziék Budán a Villányi úton laktak. Mióta elköltözött a Kecskeméti utcából, Gergővel most karácsonykor találkoztak először, amikor is Gizi meg a férje - akit végre bemutatott nekik is - átuccantak Halászból Gergő szüleihez vendégségbe.

Gergőnek, mivel az apja legutóbb Gizinek is hozott a disznóölésből aprólékot, akarva-akaratlanul fel kellett őt keresnie. Amilyen nehezen indult el, olyan örömmel közeledett az egyemeletes, a villaszerű épület felé: Legalább felelősségre vonja, amiért elárulta Zita férjének.

Gizi nyitott ajtót.

- A férjed? - érdeklődött Gergő, nyomban a visszafogott, szívélyesnek egyáltalán nem mondható üdvözlése után.

- Túlórázik. Kongresszusi felajánlás. A proffal dolgozik, valamelyik újabb kísérletükön bütykölnek.

Gizi férje kutató biológus volt.

- Mi is ráverünk naponta két órát. - A csomagot az asztalra rakta. - Aprólék. Apuék küldik.

- Oh! - összecapta a kezét. Gergő ekkor vette észre, hogy terhes. - Köszönöm.

- Nekik köszönd meg! Hányadik hónapos terhes vagy?

- Ötödik. Nátatok? - kérdezett vissza kétértelmű nevetése közben.

Gergő most vélte elérkezettnek az időt, hogy szóba hozza sérelmét, ám egyelőre várnia kellett. A konyhában tartózkodtak. Gizi főzött. Felvette a csomagját az asztalról és sietve a spájzba vitte, onnan kibált vissza:

- Kibontom, hogy levegőt kapjon!

Gergő megvárta, amíg visszatér, aztán egyenesen a lényegre tért.

- Ugye, tudod, hogy haragszom rád?

- Tudni nem tudom, csak érzem - visszatért melléje, és megsimogatta a hátát -, mi a bajod, Gergőke! Ül le és gyónd meg szépen a néninek!

- Ez nem vicc! - Fellestett a még mindig mellette álló asszonyra. - Első unokatestvérek vagyunk, és mind a ketten hányaveti életet élünk egy nagyvárosban.

- Én is, te is megtaláltad a magadét. Megmutatom, milyen szép lakásom van. Ha Zitához költöznél, neked is rendes otthonod lenne.

- Férjhez mentél, nekem egyetlen szót sem szóltál róla. Nem értem, de mindegy.

- Úgy beszélsz, mintha te szóltál volna nekem, hogy Zitához jársz! Az orrom előtt bujkáltatok. Miért? Egyébkén, úgy egyeztünk meg Palival: sem az ő rokonsága, sem az én családom, rokonságom!

- Voltunk mi annyira jóban, hogy bemutathattál volna neki. Se, mint udvarlódát, se, mint vőlegényedet, se, mint férjedet... Ha otthon nem futunk véletlenül össze, máig ismeretlenül megyünk el egymás mellett a férjeddal az utcán. Ami pedig Zitát illeti, ellenezted, kis kurvának nevezted, egyébként is még nem a menyasszonyom. Viszonyom van vele, amit mifelénk nem vernek dobra.

- Egyik nap megismerkedtünk Palival, rá harmadnapra megkérte a kezemet - vágott közbe Gizi -, mire én csak az anyakönyvvezető előtt engedtem el. Hókuszpókusz, és máris a felesége lettem. Utána a mézeshetek következtek Galyatetőn. Hogy biztosítsak mindent: biológus és itt van ez a szép lakás is, gyorsan..., látod sikerült.

- Mondd, miért köptél be Gajda Márkusnak?

- Mármint én! És mi az, hogy beköptelek? - hőkölt riadtan hátra Gizi.

- Elmondtad neki, hogy kulákok vagyunk.

- Én! Márkusnak...? - A hokedliig hátrált, és ráült. - Zitával beszélgettünk rólad, miután beléd esett, de Márkus már nem volt ott. Vele, mármint Márkussal, soha, de soha nem beszéltem rólad! - Mélyen elgondolkozón csavargatta a fejét. - Ha... csak akaratlanul, mert a fene tudta, hogy előbb-utóbb összeszűritek a levét Zitával, bár mi tagadás, az a tyúk elejétől, az első találkozástoktól beléd esett, csípett téged. Társbérletben laktunk, elkotyogtam valamit? Összejártunk, és rengeteget beszélgettünk. Helyet kerestem neked, vagy mit, nem emlékszem pontosan, ezért nem akarok mellébeszélteni. Esetleg szóba kerültél, bár - húzta a szót, még mindig elgondolkozva, végül kényszer-

redetten Gergőre somolygott. - Nézd, én a rádiónál dolgozom. Nem ajánlatos eldicsekednem, hogy az unokatestvérem, illetve a nagybátyám kulák. Érted?

Felállt, a gáztűzhelyhez lépett, megkeverte a szószt, mert éppen főzött, aztán belemerítette a fakanalát, felemelte és visszacsurgatta a ragacsos levet.

- Egyébként Márkus a mai napig szereti Zitát - folytatta. - Apropos, mikor jártál Zitánál a Kecskeméti utcában?

- Tegnapelőtt. Mindennap találkozunk, de tegnap tanultam...

- Szóval tegnapelőtt - vágta rá Gizi sokat sejtetőn, olyan arccal, mint aki tud valamit, de nem árulja el. Egy ideig még kihangsúlyozottan figyelte, majd lassan tovább beszélt: - Zita fülig szerelmes beléd, viszont a gyereke nagymértékben Márkushoz köti. Tehát, egyik kapocs a gyerek, de másik is van, mert rengeteg kapocs akad az életünkben, Gergő! Úgyis mondhatnám: sok ezer kapocs fogja össze személyiségünket. - Váratlanul felnevetett. - Kikupálódtam mi? Ha nem tudnád, én is tanulok. Esti gimnáziumba járok. Láthatod, véglegesen pesti lettem...

- Nem értem, mit akartál azokkal a kapocsokkal kifejezni? - állította meg Gergő.

- Semmit, semmit!

Erősen érződött a hangján, hogy elszólta magát, most el akarja tusolni: a mozgásán, amikor felugrott, ismét a tűzhelyhez futott, ahol megismételte az előbbi műveletet, zavart arckifejezésén, amelyet gyors elfordulásával igyekezett takarni. Később, mihelyt ismét visszafordult, nem ült le az előbbi helyére, a gáztűzhely védőrácsának dőlt, onnan beszélt tovább.

- Azt viszont hidd el nekem, ha véletlenül, meggondolatlanul el is ejthettem valamit előtte, nem akarattal tettem. Gondolj arra, ismétlem, hogy a Magyar Rádiónál dolgozom.

- Látom, főzöl. Nem zavarlak tovább! - Felállt.

- Ne menjél még el! Gyere, megmutatom a lakásunkat! - Melléje lépett és belekarolt.

- Nem ég oda valami?

Gizi a tűzhelyhez lépett, s anélkül, hogy lekapcsolta volna a lángot, lehúzta a lábast, és Gergőre szólt:

- Gyerünk!

Két és félszobás, első emeleti társas házban laktak, amelyhez nagy, nyitott erkély tartozott, ahonnan gyönyörű kilátás nyílt a lejtős budai részre. A bútorok ugyan felemásak voltak: antik darabok, és az akkoriban divatos csőbútorok keveréke...

A lépcsőházhoz legközelebb eső szobában végeztek, ahol Gergő elköszönt az unokatestvérétől, és már indult is volna, ha Gizi néhány lépés után vissza nem tartja.

- Ugye, megértettél, és ezen túl nem haragszol rám? - Utána ment. Közvetlenül a lépcsők előtt álltak.

- Eddig sem haragudtam, ellenben az előbb nem voltál teljesen őszinte hozzám.

- Mindent elmondtam, amit tudtam. Ellenben... - habozott egy ideig. - Márkus ellentámadásba lendült. Vigyázzatok, Gergő!

- Konkrétan, mit tudsz?

- Itt járt ugyan - elpirult. Ismét elszólta magát, ugyanis előtte teljesen mást mondott. - Viszont tudja, hogy unokatestvérek vagyunk, ezért nem mondta el a tervét. Locsogott valamit: majd ő megmutatja! Így, meg úgy...! Ismerem, több mint veszélyes ember. Pali megharagudott rá, szerinte nem egyenes utakon járó egyén. Majdnem kidobta. - Arcára, miközben nagyot fordított beszédének kormánykereken, gyorsan fakadó elégedettség ült. - Na, mit szólsz a lakásunkhoz?

- Nagyon szép otthonotok van. Gratulálok.

- Álmomban sem gondoltam, hogy egyszer ennyire szép otthonom lesz, és ez a berendezés! Soha, ha meg nem fogom Palit!

- Ő nem „pali,” istenlába, Gizi! De most már tényleg megyek, mert odaég az ízéd.

- Lehúztam...

- Viszont a gázt égve hagyta, engem pedig Zita vár. Szevasz!

Megcsókolták egymást.

Gergő onnan egyenesen a Nemzeti Színház elé sietett, mert úgy beszélték meg telefonon Zitával, hogy ott várja meg. Kissé korábban ért oda, ezért jó fél órát várákozott, mire az asszony megérkezett.

- Régen vársz? - A száját nyújtotta, hogy fogadja a férfi csókját.
- Korábban végeztem. Gizinél jártam. Csomagot vittem ki neki.

Közben szüntelenül az asszonyt fürkészte, valami nem tetszett neki, ezért félbe szakítva a mondanivalóját, gyorsan megjegyezte:

- Olyan furcsa vagy ma.
- Tegnap felkeresett Márkus. Teljesen felzaklatott. A szüleim...

Gáborka... Ah! - Összerázkódott. - De megkapta a magáét. Alaposan kifizettem ökelmét!

- Mégis... - erősködött elbizonytalanodottan Gergő.

- Majd! Most apukádról beszélj! Hogy vannak? Mesélj!

- Jól. Fél Pestet összekutyagoltuk. Gépalkatrészeket kerestünk. Délben az Emkében ebédeltünk. Én máshová akartam elvinni, ő azonban a cigányzenéhez ragaszkodott.

- Hozzám miért nem ugrottatok fel? Felszóltok telefonon, mire én lejöttem volna hozzátok a portára.

- Nyakig cuccal? Ezen felül neki minden tanult emberrel szemben kisebbségi érzései vannak. S egy kulák a Szabad Népnél?

- Oh! - élcelődött nevetve Zita.

- A három órás vonattal utazott haza. Kikísértem a pályaudvarra, felraktam a vonatra, ahonnan egyenesen a gyárba siettem.

- Tényleg, te most délelőttös vagy, s mégis...?

- Műszakot cseréltem erre a napra.

- Otthon?

- Otthon? Otthon...

- Mindig lehangolódsz, szavaid mégis különös melegséggel telítődnek, szemeid csillognak, mindegy milyen címszó alatt, ha a faludra terelődik a szó.

- Nagyon szeretem a falumat. - Átkarolta Zitát. - Ott nőttek fel, ha nem ismerlek meg, most azt mondanám: ott is szeretnék meghalni. Egyébként, akikkel elindultam, öten voltunk, már csak ketten maradtunk Pesten. Ha nem is tősgyökeresen, nagyon sokat változott a helyzet otthon. Ha nem vagy, régen hátat fordítottam volna Pestnek.

- Gizi? - terelte a szót másra Zita.

- Terhes. Azt kérdezte: nálunk mikor lesz gyerek? - Zita fennhangon felnevetett. Kacajában, mint ma valamennyi megnyilvánulásá-

ban különös érzelmek neszeltek, amiért is Gergő a továbbiakban erős kíváncsisággal fürkészte az arcát. - Meg azt is mondta: Márkus készül valamire.

- Ne beszéljünk arról a szerencsétlen flótásról. Se most, se később!
- vágott közbe ingerülten Zita, maga elé suhintva félbeszakadt mozdulatával, miközben gondterhelten fürkészőn, távolba fúrta a tekintetét.

A szépasszony fehér prémes sapkát viselt. Tiszta arca, mint a csiszolt márvány úgy fehérelt. Szája szélét még bent a szerkesztőségben, mélypiros színű rúzzsal húzta ki. Sötétfekete haját leeresztette, ezért mélyen kilógott a fehér prémes sapkája alól. Világos halinacsizmát viselt, csodálatosan jól állt feltűnően formás lábán. Különös jelenség volt az akkori pesti utcán, ahol a járókelők egyen öltözéke, rikító tarkasága, lobogó lángként fogta közre szembetűnő karcsúságát.

Alig sétáltak néhány száz métert, beszélgettek, a kirakatokat nézegették, amikor Zita váratlanul meglökte Gergőt.

- Vigyázz, egyik kolleganőm!

Gergő reflexszerűn elengedte a derekát, és illedelmes távolságban ment mellette tovább.

- Szervusz, Fekete elvtársnő! - köszöntötte Zitát, az előre jelzett kolléganő messziről.

- Szervusz. Sétálsz vagy te is vásárolsz valamit?

- Ti...? - odázta el a szót húzva a választát, Gergőre lesve.

- Unokatestvérem. - vágott közbe Zita. - Vidékről jött fel. Ruhát, meg sok mást veszünk. Tudod, milyenek ezek a férfiak! Szidják a nőket, holott vásárolni sem tudnak nélkülünk.

Gergő elszörnyedten, enyhe mérgeződés közepette hallgatta Zitát, nem csoda, hogy mozdulatai erősen összezavarodtak, miközben bemutatkozott:

- Szabó Gergely vagyok - hangja a hirtelen feltörő haragjától berekedt, mozdulatai az erős megdöbbenésétől szétdarabolódtak. Nézése elborult.

- Jó napot - köszönt a nő is, s bemutatkozás helyett, Zitához fordult:

- Hazafelé megyek. Nagyon megenyhült az idő, élvezem a sétát.

Máskor rohanok, most, csak battyogok. Jó vásárlást! Pá! - A férfitől enyhe mosollyal köszönt el.

Alig tűnt el a többi emberek között, Gergő máris Zitába dőftött a szemével.

- Miért tagadtál le?

- Pártvezetőségi tag, szervezési felelős, és a nőszövetség titkára. Köpjön be? Meg, mit mondhattam volna neki? Kettőnk helye rendezetlen a társadalomban.

- A vőlegényed, és kész. Miért hazudtál? - Feljebb srófolta a hangját: - Vidéki...

- Le sem tagadhatnád! - Zita szorosan melléje húzódott. - Ízig-vérig palóc vagy - gügyögte, hímezett-hámozott, azonban zavara továbbra is a férfira ordított.

Gergő megállt, és élesen szembefordult vele. Zita gyorsan elkapta a kezét, és megrázta.

- Ne nézz rám ennyire elszörnyedten!

Mivel a férfi arcáról, annak ellenére továbbbordított a legyűrhetetlen felindulás, Zita önkéntelenül odébb húzódott.

- Egyszer elbújtattál, most letagadtál. Ha még egyszer ezt teszed, én...

Zita megdöbbenően nyomta tenyerét a férfi szájához, ugrott a nyakába.

- Ki ne mondd! Ha akarsz, itt az úton, mindenki előtt, várossá kiáltom: szeretlek! - Kissé visszafogottabban tette hozzá: - Csak tudod, én a Szabad Nép rovatvezető-helyettese, te a kulákgyerek... Összezarodtam. Bocsáss meg!

Ha akarta sem folytathatta volna, mert Gergő belekarolt, és sietve maga után húzta. Zita eközben tovább beszélt, igaz másabb síkon futtatta a szavait, amely összességében beleillett eszmefuttatásuk kosarába.

- Jártam a tanácsnál, megfordultam a kiadónk gazdasági hivatalában, ahol a gondnokkal tárgyaltam. Sok mindenről beszélgettünk, mégsem lettem sokkal okosabb. Költözzél hozzám, a többit majd utána! - Felnézett rá. - Számtalanszor kértelek. Remélem, nem habozol tovább?

- Mikor költözhettek?

- Akár... azonnal!

- Szavadon foglak. Elmegyünk a Sobieski utcába, segítesz összerámolni, és már viszem is a ládámat.

- Nekem most anyámékhöz kell mennem. Hívatnak. Gyanítom miért. Feltétlenül el kell ugranom hozzájuk. - Felnézett rá. - Én kimegyek Angyalföldre, addig te átköltözöl. Jó?

- Megmondtam: a szavadon foglak.

- Juj, de jó. Én máris indulok, te is menj! - Hirtelen megrángatta a férfi kezét. - Nézd csak ezt a csizmát! - A kirakathoz vonszolta Gergőt. - Jé, szép s bőr. Pontosan ilyet szeretnék. Holnap megveszem.

- És ha addig elfogy? A bőrúru hiánycikk mostanában. Megveszem neked.

- Kösz, de nem! Siessünk! Szervusz!

Megcsókolta, és már futott is, azonban néhány lépés után megtorpant. Kivette kis válltáskájából a kulcsát, visszarohant, és Gergő kezébe nyomta.

- Tessék! Nagyon igyekezz, én is sietek! - Ezt már újabb rohanása közben kiáltotta vissza.

- Futott, közben meg-megállt, és visszaintegetett. Egészen addig tartott, amíg el nem tűnt. Nem sokan jártak az utcán, ezért sokáig látni lehetett...

Gergő innen, úgy, amint megbeszélték, egyenesen hazament. Senki sem tartózkodott otthon, csak a háziasszony fia: Öcsi, Lali dolgozott, a háziasszony a nőszövetségi ülésen kuksolt. Ezért neki mondta el pakolása közben, hogy még ma elköltözik innen. - Holnap visszajön, és a továbbiakat megbeszélnek az anyjával...

Gyorsan végzett. Lázás sietsége előhírnökeként vibrált annak a rengeteg öröme mélyén, amely Zita mellett vár majd rá...

A kecskeméti utcában, legnagyobb meglepetésére nyitva találta az előszoba ablakát, ezért kíváncsian nyomta le a kilincset, és lépett be. Bent, a fényképről ismerte meg: Gajda Márkussal találta magát szemben.

- Maga? - ütközött meg Gergő.

- É...én? - szúrósan nézte végig. - A társbérlő vagyok. Nekem utalták ki Bodócs Gizi lakrészét - vetette csakúgy foghegyről oda. - Maga Szabó Gergely?

- Az vagyok. Megy valahová? - mutatott a táskájára zavartan hebegve. Lábai a földre gyökereztek, idegessége a feje búbját feszengette.

- Eredetileg szándékomban állt, most azonban, mivel beszélgetni szeretnék magával, visszamaradok. - Mintha csak most vette volna észre, a hatalmas ládájára mutatott. - Tegye le, és jöjjön utánam!

Ellentmondást nem tűrően előreindult. Gergő kutyahúséggel követte, még a ládáját is csak akkor rakta le, amikor is az ajtófélfába verte a sarkát.

Gajda Márkus, Gizi régebbi lakosztályában a heverőre telepedett.

- Üljön le maga is! - mutatott az egyik székre.

Gergő alig nézett szét, máris megállapította: Zita volt férje, nemcsak ideköltözött, elhozta a bútorát is. Honnét, amikor Zitától annak idején egyetlen darabot sem vitt el? Véglegesen berendezkedett, amin annyira meglepődött, egyébként is váratlanul érte Gajda Márkus itt léte, hogy nem jutott szóhoz. Az motoszkált a fejében, hogy mi lesz ezután? Ide költözhet-e, vagy nem? Zita, miért nem szólt róla, vagy nem tudta? Nem állhatta meg szó nélkül.

- Zita tud róla, hogy maga... maga - húzta a szót, mígnem elhallgatott.

Az, mielőtt válaszolt volna az órájára pillantott.

- A szülei közlik vele, talán, pontosan ezekben a pillanatokban. - Felállt. - Beszéljünk őszintén!

Sétálni kezdett, ám néhány lépés után megállt, és élesen szembe fordult Gergővel.

- Nagyon kérem, ne tegye tönkre a... házasesetünket!

- A házasesetüket? Úgy tudom elváltak.

Gajda Márkus, hirtelen hangsúlyt váltva, váratlanul megkérdezte:

- Azzal a szándékkal érkezett, hogy ideköltözik. Igaz?

- Igaz.

- Csakhogy én lépéselőnyben vagyok - fölényeskedett. - Egy jó orrhosszal megelőztem. - A combjára vert. - Összeházasodnának-e,

vagy csak közös háztartásban élnének, mindegy! Viszont ide semmiként sem jelentkezhetne be, még ideiglenesen sem! Ez a lakás a Szabad Népé. Zita a főbérelő, én a társbérelője vagyok. Akárki, akármilyen címen költözne ide, előtte meg kellene szereznie a Szabad Nép kijelölését, amit maga nem fog megkapni soha! - A levegőbe meszelt. - Nézze, Gergely! Mondjuk ki nyíltan: kulákcsemete. Mint ilyen, a barikád másik oldalán áll. Zita kommunista, újságíró egy országos vezető pártlapnál... No de, maga ezeket mind tudja! - Szavai, egyszer a prédikáló pap kenetteljességével simogatták, máskor úgy hangzottak, mint a kutya ugatása. - A következményekről beszéljünk! Idehozom a kisfiunkat: Gabikát. Nálam lesz, és nem az anyjánál. Ha kell bírósági úton is nálam helyeztetem el. Az apósoméék kizárólag nekem, és nem a saját lányuknak hajlandóak átadni. Tehát, Zita szembe kerül a saját szüleivel, akik előbb-utóbb végleg kitagadják. Elbocsátják a munkahelyéről. Bevonják az újságírói igazolványát, e nélkül pedig, sehol ebben az országban nem lehet újságíró többé. Mi lesz a vége? Munkanélkülivé válik. Kizárják a pártból. Elveszíti a barátait...

Megállt, és éles szögben Gergő felé hajolt.

- Ne tegye tönkre Zitát!

- Én? - hördült fel zordon vad bikamódján, mialatt ő is felállt. - Maga és nem én vagyok az, aki tönkreteszi. Visszapofátlankodott, összeuszította a szüleivel, feljelentgeti... - Szemei szikráztak, hangja szúrt. - Legszívesebben felkapnám, kivinném a folyosóra, és a mélybe hajítanám. Széttaposnám, mint egy undorító férget! - Gajda Márkus riadtan hátrált. - Ne féljen - szólt rá -, nem mocskolom be a kezemet egy ennyire aljas fráterrel!

Gajda Márkus leült. Úgy látszott, Gergő szavai lecsillapították előbbi ijedtségét. Megint kenetteljesen, szinte kérlelve folytatta:

- Ha belém látna, ha Zita őszintén elmondta volna, hogyan, mennyire szépen éltünk, amíg együtt laktunk, nem mordult volna rám ennyire durván. Nagyon szépen kérem, kérem és nem követelem: menjen vissza! Egyébként sem tehet mást! Lássza be! Vegye fel a ládáját és távozzon!

Gergő csendesen rábólintott.

- Jó, elmegyek, viszont Zitával feltétlen beszélek a jövőnkről.
- Gáborkával együtt tér ma haza. Zita apja is elkíséri.
- Jól kifőzték, mondhatom! - elindult az ajtó felé. - Holnap mindenféleképpen beszélek vele! S, ha ő is úgy akarja, vele együtt dobjuk ki innét!

Kint az előszobában felvette aládáját, és anélkül, hogy egy mukkot is szólt volna többet, kifordult az ajtón.

20.

Szabó Gergely másnap három óra tájban érkezett haza, ugyanis aznap túlórázott. Közös alberleti ablakukra a tél fagyos ujjá, szokás szerint jégvirágokat rajzolt, ezért egyenesen a kályhához lépett s kinyitotta az ajtaját. A tűz éppen csak pislákkolt. Rakni akart rá, de hiába nézett körül, sem szenet, sem gyaluforgácsot nem talált a közelben. Úgy, amint belépett nagykabátostul az ágya szélére ült. Könyveket halászott elő, és tanulni kezdett.

Fél órát ha tanult, amikor a háziasszonya belépett.

- Maga itthon van, Gergő? - toporgott fázósan.

Kórosan vékony, igazi tüdőbeteg kinézetű, alkatú asszony, olyan helyiségben lakott, ahová sohasem sütött be a nap. Ablaka anyyi, ahány üvegszem akadt az udvari ajtón. Egyébként az egész lakás mindössze két helyiségből állt: amelyben lakott és kiadott az ágyrajáróinak. Valamikor az egyik helyiséget hentesüzletként, a másikat húsfeldolgozóként használták.

- Délelőttös voltam. - Becsukta a könyvét. - Tanultam.

- Ugye nagyon hideg van itt?

- Ami azt illeti, nincs kimondottan vérpezsdítő meleg, viszont nekem egyenesen jól esik ez a hideg a benti hatvanfokos hőmérséklet után, néha még attól is melegebb van, mert a ventilátor, mintha nem is pörögne. - A háziasszonya zsákot szorongatott a hóna alatt, amit Gergő csak most vett észre. - Csak nem forgácsért megy, Erzsi néni?

- Nemsokára megérkezik Lali meg a fiam, gondoltam jól bedurrantok nekik. - Kinyitotta a kályha ajtaját és megpiszkálta a paraszat a piszkavassal. - Előbb öntöttem rá egy egész kanna szenet, de csak kínlódik. Kinek a pap, kinek a papné, ennek a forgács! - nevette ki erőltetett mosolyával saját, fanyar humorosnak szánt mondását.

- Adja ide a zsákot! - nyújtotta a kezét Gergő.

- Tanuljon csak! Most senki sem zavarja, ellenben, ha itthon lesznek a többiek is...

Gergő erővel kivette az alig ellenkező asszony kezéből a zsákot, és máris indult.

- Várjon, pénzt adok! - kiáltott utána az.

- Van nálam.

A háziasszonya utána futott.

- Ha visszaér, tömje meg jól a kályhát forgáccsal, nekem el kell mennem gyűlésre! Utána meg szemináriumon leszek. Nem tart sokáig. Mondja meg a fiannak is!

A közeli, kis fafeldolgozó üzemben most senki sem állt sorban, ezért hamar teletömte a széles zsákot. Lemérette, kifizette, és már rohant is vele vissza. Otthon, úgy, amint a háziasszonya kérte, jól megtömte forgáccsal a hatalmas dobkályhát. Ezek a régimódi dobkályhák, egyszerű pléhből készültek, ezért percekben belül átizzottak. Gergő ledobta a nagykabátját, s visszaült az előbbi helyére. Ám hiába törte a fejét, egyetlen új gondolat sem ragadt meg az eszében azokból, amelyeket elolvasott. Ha akarta, ha nem szüntelen Zitára gondolt, végül nem erőltette tovább a tanulást. Ajkát két tenyerébe hajtotta, a térdére könyökölt, és a dobkályha különös izzását bámulta. Nemcsak a kályha, a csövek is átvörösödtek, s mint rosszul sikerült csillagszóró, apró szikrácskákat hányva, élénk pattogásba kezdtek...

Lebénult gondolatainak merengéséből Lali megérkezése verte fel. Ő is levetette a nagykabátját, és fogas helyett a falból kiálló, hegyes kampók egyikére akasztotta, amely a régi hentesüzletből maradt vissza. Valamikor a húsokat akasztgatták rá. Most fogasnak használták ezeket a lakóépületbe éppen nem illő alkalmatosságokat.

Miután végzett, Gergő mellé ült.

- Mesélj! - bökött rá a fejével. - Este alig mondtál valamit. - Ugyanis az este is faggatta Gergőt, ő azonban akkor, csak annyit mondott, hogy: visszajöttem.

- Közbeköpött a férje - válaszolt végre Gergő.

- Mi... mi köze hozzátok, ha egyszer elváltak?

- Visszapofátlankodott Gizi lakrészébe.

- Miért engedték be?

- Sutyiban történt. Egyikünk sem tartózkodott a lakásban. Egyébként a tanács..., vagy a Szabad Nép, illetve a Magyar Rádió, zavaros, nem tudom melyik, Gizi volt lakrészét neki utalta ki. Társbérlő.

Akaratlanul a homlokára csapott: Gizi! Ez lehetett az, amelyet anynyira titkolt a múltkor? Lali azonban ebből a hirtelen hangulatváltásból semmit sem vett észre, ezért tovább faggatódzott:

- Most mi lesz veletek?

- Nem tudom, szakítunk-e, vagy összeházasodunk a jelenlegi körülmények között is. Ma minden eldől.

- Válasszátok le a konyhát! Vagy mit tudom én, csak albérlésbe ne! Ott kell maradnotok, másként teljesen kitúr benneteket.

- A fürdőszoba is közös, ráadásul Zita szobájából nyílik. Hülye megoldás, de így van. Gizi, hogy ne zavarja őket, nem használta. Gyógyfürdőbe járt. Ráadásul a férje, a volt férje odahozza a közös gyerekeket is. Képzeld el ezt a szitut! Meg más is van: a szülei, a sajátó, a párt... Minden összejött.

Lali izgatottan mocorgott, nógatta a fejét, úgy pislogott, mint bagoly a napba, végül kibökte a begyéből, a régen érlelt vádakat.

- Nem hozzád való ez a nő, pajtás! - Zavartan rakosgatta, egyik helyről a másikra Gergő könyveit. - Sokat beszélgettünk rólatok, azelőtt is, amíg együtt volt a brancs, itt Pesten, mostanában otthon. Nézd, te amolyan vérbeli, igazi, csinos, erős, palóc gyerek vagy s melós, amíg ő, valódi, tanult s igen jól futtatott nagyvilági, ritka szép dáma. Víz és...

Az ajtó váratlanul kinyílt, ezért nem folytatta. A háziasszonyuk éppen csak bedugta a fejét a résnyire kitért ajtón. Nemrégén érkezett haza, amiért is Gergő azt híve, hogy nincs itthon, szentül rácsodálkozott.

- Egy szép, fiatal hölgy keresi, Gergő.

Lali elhárítón tárta szét a két kezét, majd felpattant s Gergőre kacsintott: Eltűnök a helyszínről - motyogta, mialatt a fogasra akasztott nagykabátja felé tartott.

Két ajtó nyílt a szobájukba. Egyik az utcáról: a régi hentesüzlet volt bejárata, meg az, amelyen a háziasszony beszólt, a régi húsfeldolgozó, most a háziasszony szobájának ajtaja. Zita nyilván az udvar felőli bejáraton érkezett, az pedig a háziasszonyuk szobájába, a régi húsfeldolgozóba nyílt.

Hogy s mint, mire Zita beért, Lali eltűnt.

Zita Gergőhöz futott. A vállára borult. Két kezével átölelte, és felzokogott, amin Gergő ugyancsak elcsodálkozott.

- Nagyon szeretlek - suttozta, miközben felváltva sírt és csókolgatta az arcát.

Gergő, mihelyt sikerült némileg lecsillapítania Zita spontán feltörő zokogását, lefejtette róla a nagykabátját, és az ágya végébe dobta.

- Mi történt veled? - faggatta miközben az ágyra rogytak, ahol Zita az előbbi elcsendesedése után, újra felzokogott. Gergő most nem csillapította. Szorosan átölelte, mire a nő valósággal rátapadt. Megállás nélkül csókolóztak, simogatták, babusgatták egymást. Ezekkel a mozdulataikkal, nemcsak az újra meg újra felburjánzó fájdalomukat leplezték, hanem, mivel nem akartak elmélyedni abban a különös, közléről rájuk leselkedő fájdalomban, amely, érezték mind a ketten, hamarosan rájuk szakad, ügyesen alája rejtették a szenvedésüket.

Gergőt az asszony patakozó könnyei, teljesen összekenték. Már nemcsak az arcuk fénylett, elöl a hajuk is csapzottan ragadt a homlokukhoz. Gergő zsebkezdőt húzott elő a zsebéből, és letörölgette előbb Zita, aztán a saját arcát, amelyet a nő teljesen összekent.

- Nagyon szeretlek - ismételte meg eközben Zita -, mégis..., ha behalok is, ha megőrülök is, szakítanunk kell, Gergő!

Hangja elhalt, mondatának vége sóhajtásába fulladt.

Gergő olyan mozdulatokat írt le a kezével, mintha a könnyeit tologatná arrébb, hogy nagyobb hely legyen az ágyon, holott csak dermedtségét, meg a senyvesztő idegességét vezette le vele. Szemgolyói megüvegesedtek, ajkán, miközben nagyokat nyelt, különös rezgések vibráltak.

Zita összeszedte magát, zsebkezdőt halászott elő az ágya végében heverő, prémgalléros nagykabátja zsebéből. Megtörölgette vele a szemét, és lassan tovább beszélt:

- Mindent, de mindent elviselnék. Kidobnak a munkahelyemről, a pártból, megvonják tőlem a lakásom bérleti jogát, s kiraknak az utcára, kitagadnak a szüleim... Mindent, de a fiamat nem veszhetem el. Anya vagyok, Gergő!

Egy ideig némán nyeldeste szájába szivárgó könnymaradványait, majd a férfinak dőlt, és halk sírása, szipogása közben folytatta:

- Ezt nem engedhetem meg! Ez nagyobb kínt jelentene nekem, mint a lassú halál, mert ebbe biztosan belepusztulnék.

Gergő nem mozdult. Ugyanolyan pózban ült, mint amelybe az előbb süppedt. Zita, ez alatt újabb lelket öntött magába.

- Bármennyire nagyok, szépek ezek az érzelmek, bármennyire gyönyörű a szerelmünk, amelyek egymáshoz kötnek bennünket, most már világosan látom, nincsen jövőjük.

- A jövő nem holnap, már tegnap elkezdődött, akkor pedig, te még mást mondtál nekem - válaszolta a férfi halkán, már-már letörten, anélkül, hogy megmozdult volna a teljes letaglózottságából.

- Ott nem maradhatunk a fiammal. Ide jöjjünk? - vágott közbe szenvedélyesen felfokozottan. - Ebben a vaságyban hemperegjünk, mialatt a másik kettőből leskelődnek? Ide, ebbe a hidegbe, gyerekek? - A szembe lévő falra bökött, - Ahol a falon régi, rozsdás, vasfogasok viczorognak ránk? Ebbe a mocsokba? Nézd, mint a marhaiszállóban, ha jól bealjaznak!

A dobkályha körül szétszóródott faforgácsokra mutatott.

Még beszélt, mialatt Gergő felállt. Felemelte az asszony nagykabátját, és feladására készen eléje tartotta.

- Menj haza! A végletekig fel vagy zaklatva. Olyakat beszélsz, amiről szó sincs. Majd akkor tárgyalunk, ha megnyugodtál!

Zita engedelmesen belebújt a télikabátjába, de még nem ment el. Egy ideig ácsorgott, majd hevesen átkarolta Gergő derekát, hozzásimult, és megint felsírt.

- Márkus, az... az aljas, az a piszok alak köpött be bennünket - szipogott, könnyeit nyeldesőn. Szavai el-elakadtak. Miután megnyugodott kissé felemelte a fejét, és ismét szembenézett Gergővel. - Képzeld el, tegnap... tudod, amikor elváltunk, én a szüleimhez rohantam. Rám uszította őket, ellenem cukkolta mind a kettőjüket. Borzasztó botrányt rendeztek. Végül a kezembe nyomták a gyereket, és kipenderítettek mind a kettőnket. De bosszút állok! - orrcimpái kitágultak, szemhéja borúsan összehúzódott. A sok sírástól duzzadt, előbbi bájos ajkai kissé eltorzultak. Szinte sziszegett. - Tönkreteszem, pokolivá változtatom az életét. Megölöm, egészen biztosan megmérgezem.

Váratlanul elengedte Gergő derekát, nyakát védekezően behúzta, kezében a zsebkendőjét gyűrögette. Lábai megroggyantak, úgy állt Gergő előtt, mint aki bármelyik pillanatban összeroskadhat.

- Nem... nem mondtam igazat - nyögte bűnbánón lesve a férfira. Mindig őszinte voltam hozzád, most sem hazudok tovább. Máris Márkussal élek. - Nyelt egy nagyot, hangján érződött mennyire kiszáradt a torka, és még jobban összegömbölyödött. - Nyugodtan, mit sem sejtve aludtam, ő észrevétlen belopódzott, mellém bújt, és azzal, hogy ő a törvényes férjem, holott nem igaz, szabályosan megerőszkolt. Nem önszántamból tettem, becsületemre mondom. Sem a testem, sem a lelkem nem kívánta. Hiába ellenkeztem, lefogott s megtörtént. Utána, hogy s mint fogalmat sem alkothattam, az az állat tervezte-e úgy, Gáborka közénk bújt. Felváltva ölelgetett, csókolgatott engem és az apját, mire mi, egész éjjel együtt maradtunk. Sőt reggel sem zavartam, nem zavarhattam ki Gáborka előtt...

Megint átölelte Gergőt, s felnézett rá. Szeméből vastag csíkokban folytak a könnyek. Azt is el akarta mondani, hogy az éjjel rávette Márkust - amely alkujuknak áráként, ezen túl vele kell élnie -, nem jelenti fel Gergőt, ugyanis, ha felfedeznék származását, tönkretéve az igen szép kilátásokkal induló jövőjét azonnal kizárnák a szakérettségi tanfolyamról. Nagyon nagy az ára ennek a hallgatásnak, amelyet ő, szerelmére hagyatkozóan, Gergő jövőjének kizárólagos érdekében, mindent feladva vállalt el.

Könnyeinek szivárványán át fellest Gergőre.

- Meggyűlöltél? - suttogta. - Bármint történt, bármit gondolj is, bármennyire bemocskoltam is a szerelmünket, továbbra is téged, csak téged szeretlek. Őt gyűlölöm. Miattad és a fiam miatt tettem, vállaltam, amit vállaltam, később te is rájössz majd, ha most el is ítélsz, megértesz s megbocsátsz nekem.

- Értem tetted? - hörrent fel Gergő, mialatt szép lassan eltolta magától a minden ízében reszkető, szenvedő, halálra rémült nőt, majd mélyen a szemébe szúrta a tekintetét. - Sok mindent köszönhetek neked: a szakmunkás-bizonyítványt, az előkészítőt s az elkövetkező szakérettségit, meg azt, hogy a mai napig is Pesten lakom, mert nélküled sosem tanulok tovább, régen elhagyom a fővárost. Inkább a

termelőszövetkezet otthon, noha nem vennének fel, mint Pest. Legszívesebben sok szerencsét kívánnék neked, de valahogyan nem jön a számra.

Zita megint ölelgetni kezdte, szemmel láthatóan kínlódott: kínjai költőivé váltak, ösztönei szárnyat kaptak, ott csókolta, ahol érte. Az arcát, a nyakát később, mialatt Gergő megint lefejtette magáról a kezét.

- Csak téged, örökre téged szeretlek. Örökké ilyen férfire vágytam, mint te - suttogta az asszony -, de anya vagyok. - Ideges átszellemlétsége könnyörgésbe csapott át. - Mondj nekem búcsúzóul valamit, mert elválunk. Látod, tegnap még úgy terveztük, hogy összeköltözünk, mára vége! Mindennek vége, Gergő! Nem én akartam így, nem tehetek róla. - Elkapta a zakója szélét és megrázta. - Na, mondj már valamit!

- Sajnálak, mert gyáva vagy. A gyávák pedig, így vagy úgy, mindig megbűnhődnek. Te máris a saját kezéd által összetakolt zárkában csücsülsz, ahol ezen túl állandóan egyedül leszel. - Megragadta, és erőszakkal maga elé tolta. - Menjél!

Zita, anélkül, hogy egyetlen mukkot is szólt volna, futásnak eredt, s valósággal kimenekült az utcai ajtón.

Gergő csak állt s az ajtót leste, amelyen át Zita igen formás alakja örökre eltűnt... Háziasszonyának szavai térítették észre, akit, ha nem szólal meg, sosem vesz észre.

- Levele jött, ajánlva, expressz. Most hozta a postás.

Átnyújtotta, Gergő azonnal megismerte a borítékon az apja kézírását... Csak azért bontotta fel a mutatóujjával végigszántva, mivel ennyire sietve, expressz küldték. Másként leteszi, és később olvassa el. Az apja levele mellett géppel írt, hivatalos, pecsétes iratot talált. Előbb ezt olvasta el. Rákosi Mátyás titkárságának, több mint egy éve várt válasza volt: Kérésüket elutasították. Apja nevét nem törölték le a kulákklistáról, amiért továbbra is kulákcsemete marad.

Miután elolvasta, a fennálló rendszer iránti leküzdhetetlen gyűlölete közepette a markába gyűrte, majd a kályhához lépve, az ajtó állandóan nyitva tátongó, keskeny résén át egyszerűen bedugta a tűzbe.

Ha Zita nem alszik éjjel a volt férjével, nyílt elhatározásra jut a javára. Nincs ez az elutasítás, most utána rohan, és talán másként alakul a sorsuk, így azonban minden ugyanúgy maradt, amint az előbb megbeszélték: egyszer s mindenkorra szakítottak.

Pillanatok alatt összetört benne minden. Régi nagy szerelme elilant. Nemcsak nem szerette már Zitát, hanem egyenesen gyűlölte, s megvetette. Szörnyű volt ezt a hirtelen rátörő hidegséget éreznie, a több mint másfél éve lobogó, óriási lángolása után Mégsem sújtotta le, sőt felemelte, mert vannak emberek, akik az által válnak naggyá, amit elérnek, mások viszont az által nőnek óriásokká, amit megvetnek. Megvetette, sőt gyűlölte ezekben a pillanatokban, noha jól tudta: mindez csak előképe a másnapoknak, annak a sok gyötrelmes óráknak, napnak, amely az asszony elvesztése miatt a nyakába szakadt...

Nem kellett összepakolnia. Felnyalábolta a könyveit, s a kályhához vitte, ahol a nyitott ajtón át sorban bedobálta mind. Ezután pénzt rakott az ágyára, majd felvette a ládáját, más semmi sem az övé, és az ajtó felé indult.

- Csak nem megy el? - szólt utána a háziasszonya, aki éppen belépett az ajtón.

- Még ma hazautazom, és többé sosem teszem be a lábamat Pestre. A hátralévő havi lakbért az ágyamon hagytam. A gyárat levélben értesítem. Munkakönyvemet postán kérem vissza... Jelentsen ki, legyen szíves!

- No... de, mi lesz magával otthon?

- Kovácsra, lakatosra mindenhol szükség van, ha a falumban nem, másutt. Nagy a világ! Isten vele, Erzsí néni!

* * *

Nagy Imre miniszterelnök a következő év tavaszán eltörölte a kuláklislistát.